

vozičkár

telesné postihnutie je pre život handicap, ale nesmie byť výhovorkou

1/2016
december 2016

**ČINNOSŤ
ORGANIZÁCIE
VOZIČKÁROV A SZTP**

SZTP informuje

KROP
**Kompenzačné-zdravotné
Pomôcky**

**SOCIÁLNO PRÁVNA
PORADŇA**

PÍŠETE NÁM

ŠANCA

KULTÚRA - ŠPORT

**SPOLOČENSKÝ, INFORMAČNÝ A ZÁBAVNÝ
BULLETIN O KVALITE ŽIVOTA
ŤAŽKO TELESNE POSTIHNUTÝCH A VOZIČKÁROV
PRE VŠETKÝCH ZÁUJEMCOV**

Kompaktný a diskretný

SpeediCath Compact Set - 2 v 1 katéter s vreckom

SpeediCath Compact Set je 2 v 1, set katétra so zberným vreckom, ktorý je pripravený na okamžité použitie. Vďaka pozoruhodne jednoduchej konštrukcii je dostatočne malý na to, aby mohol byť nosený vo vrecku alebo kabelke.

- Jediný kompaktný a diskretný katéter s integrovaným sterilným vreckom.
- Jednoduchý a intuitívny pre každodenné použitie doma aj vonku.
- Unikátny hydrofilný povlak pre okamžité a jednoduché použitie.
- Môže byť zavedený bez dotyku povlečenej časti.

Coloplast

Návratka:

Mám záujem vyskúšať vzorku SpeediCath Compact Set.

Meno:

Adresa:

Telefónne číslo:

Aké pomôcky používate v súčasnosti?

Veľkosť katétra, CH/mm

Dátum Podpis

Návratku, prosím, zašlite na adresu:
Coloplast A/S, Dolná 62,
974 01 Banská Bystrica,
alebo kontaktujte náš zákaznícky servis
na bezplatnom telefónnom čísle
0800 159 159.

VÁŽENÉ DÁMY, PÁNI, MILÍ NAŠI ČLENOVIA

Stalo sa už tradíciou, že sa každý rok, v čase konania medzinárodnej poľnohospodárskej výstavy – „Agrokomplex“ stretávame v starobylej Nitre a spolu rekapitulujeme činnosť našej organizácie v uplynulom období a prinášame spoločné návrhy a plány do budúcnosti.

Tohtoročná VČK a seminár nesie so sebou punc výnimočnosti. Koná sa už po dvadsiaty piaty raz a právom ho možno označiť za jubilejný. A tak dnešný deň nebudeme rekapitulovať činnosť našej organizácie len za minulý rok, ale môžeme s hrdosťou aspoň v krátkosti spomenúť naše aktivity za celé štvrtstoročie našej organizácie.

Existencia našej organizácie sa spája s dlhoročným vydávaním časopisu Vozičkár, ktorý založil a každé jeho číslo zostavil a pripravil, spolu s prispievateľmi do tlače náš predseda Viliam Franko. V jeho jednotlivých číslach sa dá listovať ako v kronike, ktorá informuje o bohatej činnosti členov našej organizácie. Dočítame sa tam o sifyfovskom, ale v mnohých prípadoch aj úspešnom presadzovaní sociálnych zákonov o službách a zákonov o peňažných príspevkoch na kompenzáciu, o dodržiavaní alebo obchádzaní stavebného zákona, ktorý by mal zaručiť debarierizáciu budov a komunikácií v našom štáte, o Dohovore o právach osôb so zdravotným postihnutím, o jeho uplatnení v praxi, o zamestnanosti nás telesne postihnutých. Stránky časopisu opisujú aj naše aktivity v rámci sociálno – rehabilitačných pobytov a letných pobytov v Piešťanoch, Stupave, Sklených Tepliciach, Štúrove, Liptovskom sv. Jáne a v Hokovciach, každoročné šachové hry a mnohé iné aktivity. V jednotlivých článkoch prispievateľov a našich členov sa dozvedáme o ich osobnom živote. Reflektujú v nich svoje problémy, postrehy, zážitky s dovoleniek, rady a skúsenosti.

Dnes je už samozrejmé, že využívame existujúce sociálne služby, peňažné príspevky na kompenzáciu a službu osobnej asistencie. My starší si pamätáme, že ich vydobytie a zavedenie do siete zákonov nebolo ľahké. Vyžadovalo si to mnoho úsilia, najmä zo strany nášho predsedu Viliama Franka, ktorý mnoho cestoval na zasadanie Rady zdravotne postihnutých pri vláde SR, ktorej bol členom dlhé roky.

Chcem pripomenúť, že náš predseda bol poctený viacerými oceneniami, spomeniem tie najcennejšie „Cena primátora mesta Nitra“, senior roka a vysoké štátne vyznamenanie od pána prezidenta Rudolfa Schustera „Pribinov križ“ Nezabudneme ani na bývalého poslanca v NR SR Petra Bódyho, ktorý sa snažil presadzovať zákony o sociálnych službách v prospech nás. Predsedníčka SZTP Ing. Monika Vráblová sa pravidelne zúčastňuje našej konferencie, kde nás vždy informuje o dianí v rámci SZTP. MUDr. Mária Orgonášová, čestná prezidentka AOZPO SR sa vždy stotožňuje s našimi problémami. Ing. Ivan Sýkora, prezident SHR nás vždy poctí svojou návštevou a podelí sa so svojimi skúsenosťami. Výročná členská konferencia našej organizácie je každoročne príležitosťou pre každého člena stretnúť v ten istý deň a na tom istom mieste svojich známych, kamarátov z dovolenkových pobytov alebo spoznať nových ľudí. Pri tomto stretnutí si môžeme vymeniť svoje novinky, starosti, skúsenosti a konštatovať, že sme zase o rok starší, ale krajší a silnejší na duchu. Veľkým prínosom VČS sú aj odborné semináre o zákonoch v soci-

- Je spoločenský informačný a zábavný bulletin o živote telesne a ťažko telesne postihnutých pre všetkých záujemcov.
- Vychádza nepravidelne, podľa možnosti a potreby.
- Ročník XXIII.
- Vydáva Republiková špecifická organizácia SZTP ťažko telesne postihnutých a vozičkárov, A. Hlinku 55, 94901 NITRA.
- Adresa redakcie: Viliam FRANKO, 951 77 Kostolany pod Trbečom 110, TEL/FAX:037/6317219; 0905988510; E-mail: franko.viliam@gmail.com; Kontakt na organizáciu: TEL./FAX:037/7335100; 0905 988510; E-mail: annahomolova@azet.sk, www.vozičkari.com; Zodpovedný redaktor: Viliam Franko;
- Redakčná rada: Mgr.J.Miho Bc.Jaroslav Sersen Mgr. Sersenová, A.Homolová, B.c. Ladislav Kollár,
- Sadzba a tlač: APRINT, s.r.o., Žiar nad Hronom
- Korektúra: E. Franková.
- Inzercia sa prijíma priamo na adrese organizácie.
- Časopis Vozičkár je nepredajný, zasiela sa členom organizácie a podľa nutnosti každému, kto o časopis požiada.
- Distribúcia. ARES, Banšelova 3988/4, Bratislava

OBSAH

Činnosť organizácie vozičkárov	
Činnosť SZTP.....	
Sociálno - právna poradňa.....	
Kompenzačné pomôcky	
Píšete nám	
Šanca	
Bariéry.....	
Voľný čas	
Šport	

IBAN SK80 0900 0000 0000 31245852
IČO:35606487

Registrácia časopisu: EV 2863/08

► Spomienka na leto.

Na snímke V. Franka MUDr. Mária Orgonášová, prezidentka AOZPO SR, čestná predsedníčka RŠO SZTP Nitra.

álnej oblasti, na ktoré sú prizvaní odborníci z ministerstva PSVaR, zamestnanci z úradu PSVaR, ktorí odborné a kompetentne referujú o aktuálnych alebo pripravovaných zmenách a novelizáciách sociálnych zákonov a v rámci diskusie môžu poradiť záujemcom z našich radov v jednotlivých ťažkostiach a problémoch a nie ojedinele aj so zlým prístupom pracovníkov na úradoch.

Popri pozitívach našej organizácie si dovoľíme pripomenúť tzv. latentné negatívum. Naša členská základňa starne a mnoho našich členov nás už opustilo. Vôbec to neznamená, že by v našej republike už nebolo viac zdravotne znevýhodnených. Žiaľ mladí ľudia dávajú prednosť konzumnému spôsobu života a nemajú záujem sa organizovať. Plody našej práce však užívajú so samozrejmosťou a budúcnosť nechávajú na rozhodovanie politických reprezentantov v parlamente. Sami dobre vieme, že sýty hladnému neverí.

Ak by nedaj Bože zanikla naša organizácia, do-

konca SZTP ako celok, nebude mať kto monitorovať a presadzovať naše požiadavky vo vrcholnej politike.

Výzývam našich členov, ak môžu, majú príležitosť, nech motivujú mladých ľudí vo svojom okolí, ktorí sa boria so svojim postihnutím ako my, aby prišli medzi nás, nech sa zorientujú v danej problematike a raz prevezmú kormidlo našej organizácie ďalej. Som presvedčená, že nebudú musieť začínať od začiatku, ale nasadnú na dobre rozbehnutý vlak.

Mgr. Oľga Sersénová, B.c. Jaroslav Sersén

REPUBLIKOVÁ ŠPECIFICKÁ ORGANIZÁCIA SZTP
ŤAŽKO TELESNE POSTIHNUTÝCH A VOZIČKÁROV
A. Hlinku 55, 949 01 NITRA
TEL/FAX: 037/7335100, 0905 898943, E-mail: franko.villam@gmail.com web: www.vozickari.com

VÝROČNÁ ČLENSKÁ KONFERENCIA NITRA

Ďalšie, už dvadsiate piate stretnutie vozičkárov z celého Slovenska v Nitre

Republiková špecifická organizácia SZTP (RŠO SZTP) - ťažko telesne postihnutých a vozičkárov všetky aktivity organizovala v súlade so Stanovami SZTP a Smernicou organizácie z ktorých sa v poslednom roku najviac pozornosti venovalo zlepšeniu kvality života osôb s ťažkým telesným postihnutím.

Dňa 20.8.2016 sa v budove Centrum seniorov na Baničovej v Nitre opäť uskutočnila výročná členská konferencia (VČK), kde okrem viac ako 90 účastníkov z celého Slovenska vrátane hostí sa zúčastnila aj Ing. Monika Vráblová - predsedníčka SZTP spolu s Mgr. Oľgou Bohuslavovou, riaditeľkou RC SZTP. Ďalej pozvánku prijal zástupca z distribútorskej firmy Let-mo Michala Crmana a zástupcu ARES-u Františka Salaya.

Predsedajúca Mgr. Oľga Sersénová na začiatku privítala hostí a všetkých prítomných. Zvolila sa návrhová komisia a následne predseda Viliam Franko predniesol správu o činnosti organizácie za minuloročné obdobie. Hospodárka Alenka Stražancová predniesla správu o hospodárení organizácie za uplynulý rok. Hodnotný bol príhovor predsedníčky SZTP, bohatá a aktuálna bola diskusia delegátov.

VČK sa zúčastnili Ing. M. Vráblová, predsedníčka SZTP a Mgr. O. Bohuslavová, riaditeľka RC SZTP

Zo správy predsedu:

☐ 25 rokov existencie organizácie vozičkárov

Vlani sme tu v týchto priestoroch verifikovali 24 rokov činnosti organizácie. Hovoríme, že čas uteká, ale je fakt, že čas stojí, len my máme o nejaký ten ročik viac. Áno, v tomto roku sme potvrdili 25 rokov existencie organizácie vozičkárov so sídlom tu v starobylej Nitre. V roku 1991 sa stretlo pár zanieťených vozičkárov, ktorí medzi nami žiaľ už aj nie sú a v rámci SZTP zalo-

Pohľad na predsednícky stôl na VČK organizácie vozičkárov v Nitre.

žili v Nitre Celoslovenskú organizáciu SZTP a na základe stanov SZTP vznikla RŠO SZTP ťažko telesne postihnutých a vozíčkárov. Koncom roku 2011 mala organizácia okolo 1100 členov. Keď sa pozrieme na demograficky vývoj členov organizácie, tak zistíme, že sa postupne znižuje počet jej členov. Ako sme tu už počuli, situácia je taká, že mladí ľudia sa nám nehlásia a keď, tak využijú poradenstvo a viac sa o program organizácie nezaujmajú. Ročne nám v priemere pribúda asi 15 nových členov, no v poslednej dobe nám viac členov zomiera ako sa k nám hlási. Nedá mi aby som opäť nespomenul, že len z Rady organizácie nám od prvopočiatku navždy odišlo 8 členov.

❑ **Aktivity v oblasti vzdelávania**

25 rokov, ktoré má organizácia za sebou je pomerne dlhé obdobie a dá sa komplexne hodnotiť. Je však dôvodom na zamyslenie sa nad tým, čo by sme zmeniť mali a mohli, Veľmi potrebné sú aktivity v oblasti vzdelávania pre ťažko telesne postihnutých ako boli kurzy na PC gramotnosť, čo bola v minulosti naša hlavná náplň práce, čo nám však súčasné projektové výzvy neumožňujú. O túto činnosť sa pokúšame spolu s AQOZPO

❑ **Rok Zjazdu SZTP**

Tento rok je pre SZTP významný. Je rokom Zjazdu SZTP, ktorý sa uskutočnil v Trebišove. Z našej organizácie sa ho zúčastnilo 5 delegátov :V. Franko, J. Miho, A. M, Husková, L. Húska a E. Franková. Zjazd prijal nové Stanovy SZTP, poriadky a štatút vyznamenaní. Za predsedu SZTP bola jednohlasne zvolená staronová predsedníčka Ing. M. Vráblová a podpredsedu V.Franko. Srdečne blahoželáme!

Gabika Vyhlídalová, v rámci VČK si prezera výstavku fy LET-MO B.Bystrica.

❑ **Tok informácií**

O práci organizácie informujeme prostredníctvom vlastnej internetovej stránky, ďalej v časopise Vozíčkar, ktorý tiež v terajšej podobe vychádza 24 rokov, tiež je to časopis internetový a najmä výročnou správou, ktorá je tiež zavesená na internete. Najväčším naším nepriateľom je neinformovanosť. Mnohí z členov pre architektonické bariéry vôbec nevychádzajú zo svojich domovov. Na základe týchto faktov organizácia vydáva časopis Vozíčkar, kde je v kocke zhrnutá naša činnosť, informujeme v ňom a radíme.

❑ **Žiadne dotácie na Vozíčkára**

Žiaľ po dva roky nám MPSVaR a jeho Grantová komisia neposkytlo žiadne dotácie na výrobu Vozíčkára, Pritom, jedno vydanie aj s expedíciou organizáciu stojí viac ako 2500 EUR. Tento rok sme projekt predložili na MK a opäť sme nepochodili.

❑ **Nefunkčné mechanické alebo elektrické vozíčky**

Mechanické alebo elektrické vozíčky, ktoré nie sú na mieru, sú nefunkčné, nie sú aktívne. Na takom vozíčku je pre vozíčkára ktorý je ochrnutý, za trest sedieť. Človek z pohľadu takého vozíčka je väzňom, nie je samostatný, nie je sebestačný, neustále je odkázaný na inú pomoc.

Je povinnosťou štátu, ktorý uznáva hodnoty solidarity a princíp ochrany najslabších skupín obyvateľstva, aby tieto pomôcky boli zabezpečené a finančne dostupné!

❑ **Kvalitné odľahčené aktívne vozíky.**

V dnešnej situácii tomu tak nie je, kvalitné odľahčené aktívne vozíky alebo elektrické vozíky s individuálnymi nastaveniami sa považujú za nadštandard! Pre osobu, ktorej vozík nahrádza končatiny, to ale nie je nadštandard, ale základná nutnosť! Za aktívny vozík dopláca aj niekoľko stoviek Euro. Pri používaní nefunkčného vozíčka a sedačky sa vozíčkarovi ľahko vytvorí dekubit, ktorý je pre ochrnutých vozíčkárov mnohokrát neriešiteľný problém. Le-

kári obyčajne nemajú prax dekubit liečiť, ani poradensky pomôcť. Pre ľudí trpiacich na dekubity by bolo výhodnejšie zabezpečiť špecializované centrum pre chronické rany a dekubity. Nevieime kde na Slovensku sa odborne zaoberajú liečbou a operáciou dekubitov a na koho sa obrátiť. Máme vedomosti, že viacerí vozíčkári doslova hnijú, nevedia si poradiť.

❑ **Ťažko sa dá vyžiť z jediného príjmu**

Ľudia s ťažkým telesným postihnutím, ktorí sú odkázaní na kompenzácie, sociálne služby, pomoc v hmotnej núdzi, na množstvo liečiv, podporných vitamínov, na stále vysoké doplácanie za zdravotné pomôcky, za nájom a podobne, najlepšie vedia ako ťažko sa dá vyžiť z jediného príjmu v rámci sociálneho poistenia. Konštatujeme, že aj napriek vyhláseniam európskych lídrov, že príjmovú nerovnosť medzi ľuďmi budú radikálne znižovať, je tu opak; solventných pribúda a nerovnosť s chudobnými sa zväčšuje. Medzi tými chudobnými sú aj osoby so zdravotným postihnutím.

❑ **10 – percentná skupina obyvateľstva**

Konateľ fy LET-MO B.Bystrica Michal Crman prezentuje distribúciu vozíčkov uvedenej firmy.

Rešpektovanie ich názorov, požiadaviek a potrieb v prospech celkovej 10 – percentnej skupiny obyvateľstva, ktorú tvoria, je potvrdená v Dohovore OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorú OSN prijala. Na Slovensku dokument nadobudol platnosť 25. júna 2010. Každý desiaty občan EÚ trpí istou formou zdravotného postihnutia. Celkovo sa tak jedná o 50 miliónov ľudí, Je to vysoké číslo. Prijatie Dokumentu má nesmierny význam pre súčasné postavenie zdravotne postihnutých osôb nie len na Slovensku. Dokument by mal byť implementovaný v takej forme, aby z neho mali zdravotne postihnutí čo najväčší prospech. O Dohovore a o právach osôb so zdravotným postihnutím, sa už veľa hovorilo. Našich členov sme vo Vozičkári informovali o jeho implementácii a monitorovaní. Dôležitý je najmä článok 9 Dohovoru, ktorý hovorí o Prístupnosti, kde je cieľ umožniť osobám so zdravotným postihnutím, aby mohli žiť nezávislým spôsobom života a plne sa podieľať na všetkých aspektoch života. Vieme, že už roky sa schvaľuje Stavebný zákon, avšak stále sa pripomienkuje, počuli sme, že bude len novelizovaný. Pokiaľ nebudú sankcie za nedodržanie vyhlášky 532/2002 AB /arch. bariéry/ nám budú stále strpčovať život.

□ Hlavné kontaktné miesto pre Dohovor

Za hlavné kontaktné miesto pre problematiku vykonávania Dohovoru bolo určené Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. Dohovor tak pomôže komplexnejšie a systematickejšie riešiť problémy občanov so zdravotným postihnutím aj na Slovensku. Dohovor je platný nad naše zákony, okrem iného poskytuje aj možnosť obrátiť sa na Výbor OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím v prípade, že obeť porušovania ľudských práv už využila všetky dostupné vnútroštátne opravné prostriedky.

□ Akreditácia na sociálne špecializované poradenstvo

Pre organizáciu je veľmi dobrá správa o tom, že sme opäť získali akreditáciu na sociálne špecializované poradenstvo na ďalšie tri roky. Na VÚC Nitra sme predložili projekt a požiadali o dotácie. Poslanci VÚC Nitra nám dotácie odhlasovali. Poradenstvo je založené na vzťahu pomoci. Pričom poradca má snahu podporiť rast, rozvoj, zrelosť a lepšie uplatnenie klienta, aby sa efektívnejšie orientoval vo svete a vyrovnal so životom.

□ Sťahovanie sekretariátu organizácie

Takmer celý rok trvalo zrealizovanie sťahovania sekretariátu organizácie z priestorov na ulici L. Okánika do priestorov na adrese A. Hlinku 55, 949 01 Nitra. Bolo skolaudované parádne bezbariérové sociálne zariadenie a WC. Vďačíme za to pánu primátorovi mesta Nitra doc. Ing. Jozefovi Dvončovi a vedeniu a stavbárom zo Službytu Nitra.

□ Aktivity a podujatia

V roku 2015 až po dnešnú dobu v rámci plnenia programu organizácie boli zamerané hlavne na to, aby telesne postihnutí občania mohli využiť svoj voľný čas a svoje schopnosti dané zdravotným stavom. Vytvoriť priestor, aby sa zbavili izolácie domáceho prostredia a aktívne sa zúčastňovali rekondično-rehabilitačných pobytov, kultúrno-spoločenských podujatí a športových aktivít

□ Sociálna rehabilitácia

RŠO počas leta pripravila sociálnu rehabilitáciu pre 50 členov v hoteli Máj v Piešťanoch, pre 11 členov v Park hoteli v Hokovciach a rekreáciu pre 23 členov v Relax Štúrovo. Zmyslom kurzov je seba výchova, seba vzdelávanie a seba obsluha. Tie to aspekty sa počas týždenných rekondičných pobytov naplnili procedúrami, cvičením, rehabilitáciou, prechádzkami prírodou, športovými súťažami, kde si vozičkári zasúťažili v slalome na vozíkoch a nechýbali ani večere pri hudbe. Tiež sa konali odborné prednášky s tematikou sociálnou, pracovno-právnou.

SOCIÁLNE SLUŽBY			
rekondično – integračné pobyty vlastné		rekreácie vlastné	
počet turnusov	počet účastníkov	počet turnusov	počet účastníkov
2	65	1	23

Sociálno - rehabilitačné a integračné pobyty sa po minulé roky zabezpečovali aj z dotácii MPSVR SR, žiaľ za posledné roky dotácie neposkytlo. Organizácia musela pristúpiť k tomu, aby záujemcovia o sociálno - rehabilitačné a integračné pobyty si financovali pobyt z vlastných zdrojov.

□ Zasadnutie členov Rady

Aj v minulom roku sa v Nitre opakovane konalo Zasadnutie členov Rady organizácie a jej aktivistov a takisto sa Zasadnutie konalo aj koncom roka 2015 v hoteli Park v Hokovciach.

□ VČK a seminár

Najdôležitejšou aktivitou bola Výročná členská konferencia v Nitre, kde okrem 90 delegátov z celého Slovenska sa zúčastnili aj známe osobnosti.

Po VČK sa uskutočnil v poradí už 24. Celoslovenský seminár v Nitre za účasti dvoch pracovníčok MPSVaR a pracovníčok ÚPSVaR v Nitre, kde sa hovorilo o novele zákona 447/2008, o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia, o tom aké zmeny sa v zákone v budúcnosti chystajú.

□ Zaujímavá akcia bola Výstup na Pyramídu

Republiková špecifická organizácia v spolupráci s Nitrianskym samosprávnym krajom, štátnou ochranou prírody Slovenskej republiky, chránenou krajinou oblasťou Ponitrie a občianskym združením Stráž prírody Ponitrie už po tretí krát organizovali podujatie, ktoré bolo určené telesne postihnutým ľuďom.

□ Šport

Čo sa týka športu: v roku 2015 organizácia spoločne so ŠK TPŠ zorganizovali a spoluorganizovali športové akcie: XVIII. ročník šachového turnaja „RAPID“ o pohár predsedu organizácie, ktorý sa hral v troch skupinách.

Šachový turnaj v rámci IX. Medzinárodnej Paralympiády Trnavského samosprávneho kraja.

V Štúrove sa uskutočnili preteky v plávaní a preteky v love rýb ĽTP rybárov.

□ Záver správy predsedu.

Mojim stálym želaním je, aby organizácia bola naďalej aktívna, aby sa skutočne opäť našli mladší zánietenci pre dobrú vec a pokračovali v našej náročnej činnosti..

Verím, že organizácia bude mať možnosť potvrdiť svoju opodstatnenosť aj v ďalších rokoch.

Príhovor Ing. Moniky Vráblovej, predsedníčky SZTP

Ja sa budem snažiť môj príhovor trocha skrátiť, aby som vás veľmi neunavovala. Pán predseda spomínal vo svojom príhovore, že by som vás mala poinformovať o Zjazde a aktivitách SZTP. Zjazd prebiehal po štyroch rokoch v Trebišove. Delegátov bolo 105.

Podľa volebného poriadku Zjazdu prebehli všetky voľby. Predsedníčkou SZTP som sa stala opäť ja. Váš pán predseda RŠO je druhý podpredseda SZTP, prvým podpredsedom sa stala pani Mária Trenčíková z kraja Bratislava. Predsedníčkou Republikovej kontrolnej komisie sa stala Zlatica Korúňová.

Orgány začnú pracovať tak, ako boli zvolení a zasadnutie RR SZTP bude (bolo) teraz v Kremnici, kde bude (bola) aj Kremnická barlička. To znamená, že bude súťaž v prednese poézie, prózy a v speve a scénky ako každý rok. Sprievodnou akciou bude (bola) výstava ručných prác našich členov. Po skončení tejto súťaže v nedeľu bude zasadať RR SZTP, kde máme svoj program, niektoré veci, ktoré vyplynuli na zjazde sa musia prerokovať.

Okrem toho sme už otvorili prvé kolo súťaže „svet ako ho vidíme my“ začal sa v Trenčíne a druhé kolo bude tu v Nitre, takže ja verím že tí čo sú z tohto regiónu, že sa tejto výstavy zúčastnia. Sú to práce všetkých našich členov maľba, drevorezba, výrobky zo šúpolia, z drôtu

a pod. Je to veľmi pekné, na záver z toho bude vyhotovený Bulletin. Vydali sme zbierku básní a noviel našich TP a TTP. V týchto dňoch sa expeduje a krst bude priamo na Kremnickej barličke v Toliari.

Nemôžem zabudnúť, že v októbri bude Benefičný koncert v bratislavskom Istropolise, bude to už dvadsiaty ročník. Už rozmýšľame, že keď skončíme s tým benefičným koncertom čo bude nasledovať ďalej. Tak ako to tu pán predseda spomínal, aj my

sa boríme s finančnými prostriedkami aj keď máme registráciu na VÚC-ke, finančné prostriedky nedostávame pravidelne. V Bratislave je to ešte horšie ako v Nitre. Pokiaľ ide o zákony ktoré tu pán predseda spomínal, nedá mi nepovedať, že áno bude navýšený príspevok za opatrovanie, ale ja osobne som presvedčená, že je to len kvapka v mori. Ešte keď boli slovenské koruny, tak ste vyčíslili, že pobyt ĽZP osoby v zariadení stojí cca 10 900 slovenských korún mesačne, to znamená, že teraz to môže byť nejakých 330 euro približne plus-mínus. Opatrovateľom, ktorý sa starajú o takúto osobu pridávajú 27 euro, aj to len tým, ktorý sú v produktívnom veku a keď je občan už v dôchodkovom veku, tak vlastne ani to nemá. To že bude štát platiť za takýchto občanov odvody do fondov, tak k tomu poviem toľko a poviem to tak, ako si myslím, že štát si nemyslí, že za tých pár korún si budeme platiť aj odvody do jednotlivých poisťovní.

Som presvedčená, že keby sa to aspoň trochu priblížilo na prijateľnú hranicu ako je minimálna mzda, ktorú teraz idú zvyšovať, ale aspoň tých 330 euro, tak už by to bolo niečo iné, pretože starať sa 24 hodín o takúto osobu je ťažká psychická a fyzická práca. V zariadeniach majú možnosť opatrovatelia sa striedať, pretože je tam viac zamestnancov. Ale takýto opatrovateľ, ktorý doma opatruje takúto osobu, môže jedine využiť odľahčovaciu službu, čo je tri týždne počas roka a všetko ostatné je a jeho bedrách. To je môj názor, či sa s ním stotožníte alebo nie neviem, ale viem čo je to opatrovať takúto osobu. Sama som si so svojou rodinou cez to prešla. Vraj sa zákon 447/2008 má otvárať. V popoludňajších hodinách na seminári by nám o tom mali povedať zástupcovia MPSVaR. Zákon o peňažných príspevkoch o kompenzáciách ĽTP mal veľa noviel a my sme stále nie spokojní s

Snímka z Benefičného koncertu SZTP v bratislavskom Istropolise

týmto zákonom. Myslím si, že by sa mal otvoriť, pretože len zoznam pomôcok na ktoré nie je príspevok od poisťovne je už starý od roku 2008. Zákon nadobudol účinnosť v roku 2009. Dnes máme rok 2016 a pomôcky sa neustále zlepšujú a pribúdajú nové a nové a my stále ideme podľa zákona, kde je taxatívne vymenované na čo môžeme alebo nemôžeme mať. Poviem príklad, týka sa to príspevku na kúpu osobného motorového vozidla. Neustále nám pribúdajú deti, ktoré trpia autizmom. Ten autizmus má rôzne podoby a nie vždy je vhodné ísť s takýmto dieťaťom do dopravného prostriedku. Ja sama mám amputované nohy a viem, keď som išla do dopravného prostriedku, kde už 20 rokov moja noha nevstúpila, ako sa na mňa osadenstvo dopravného prostriedku pozeralo. A nehovoriac o tom, že keď som potrebovala miesto na sedenie. A čo také autistické dieťa ono za to nemôže že je také aké je, čiže ja som presvedčená že zoznam pomôcok a zákon sa musí otvoriť a musíme bojovať o to aby sa tam dostali modernjšie kompenzačné pomôcky, ktoré nám budú nápomocné. Tretí zákon, o ktorom tu pán predseda hovoril bol spomínaný Stavebný zákon, Poviem Vám, že úsilie, ktoré bolo vynaložené pri spracovaní nového stavebného zákona bolo veľmi veľké aj z našej strany. My sme vzniesli v rámci SZTP členskou organizáciou 2000 pripomienok a výsledok toho je, že zákon bol stiahnutý a

Časť členov RR SZTP na zasadnutí v Kremnici

Časť výstavy ručných prác v Kremnici

teraz sa pristúpilo k nejakej novele. Ja tomu hovorím že nejak polepíme ten stavebný zákon a ideme ďalej. Pokiaľ skutočne nebudú dávané sankcie za porušenie zákona dovedy sa budeme bojiť s bariérami pretože Slováci milujú schody a dávajú ich aj tam kde vôbec nemusia byť a zase bude len na nás že keď už si zvolíme zástupcov do rôznych komisií, aby mali argumenty v ruke a aby ich mohli pretláčať. Ja by som chcela poprosiť, že vaša organizácia má určite kopu podnetov, keby nám ich postúpila, aby sme mohli viac argumentovať.

Vyberáme z diskusie

Diskuzný príspevok B.c. Ladislava Kollára

Za našu Republikovú špecifickú organizáciu v Nitre som bol navrhnutý do bezbariérovej komisie. Oslovila ma pred pár rokmi pani Szalmová z Červeného kríža, zúčastňovať sa v našom meste na tejto komisii, keďže som mal veľa pripomienok a veľa vecí sa mi nepáčilo, tak mi oznámili, asi pred tromi rokmi, že komisia už nepracuje. Náhodou som stretol pani Lakatošovú Marišku (dlhodobú pracovníčku SZTP), ktorú mnohí z nás poznajú a hovorí mi že bola som na bezbariérovej komisii, však ona ďalej fun-

guje, ale tá bezbariérová komisia vždycky slúžila pani Szalmovej, aby si tam vylepšila svoje pozície a svoje požiadavky a bariéry ako také sa riešili, či skôr ani neriešili aj keď mi tam sľúbili, že hento spravia tamto vylepšia, nestalo sa. Prišla napr. Tento rok do nášho mesta aj Raiffeisen bank a je tam bariéra; schod, Sporiteľňa si spravila jednu pobočku pod hotelom Lev aj tam je schodík jednoducho levickí radní, čo to majú na starosti, zrejme im na tom nezáleží.

Ale poviem takú skúsenosť - na SZTP v Leviciach sme mali pracovníčku, ktorá bola v pozícii ako je na sekretariáte RŠO pani Homolová, tak som ju prosil o zabezpečenie nájazdovej plošinky, v Juniore k holičovi, ale 2 roky sa nič nedialo. Potom som stretol pána riaditeľa Rubinského. Pýtal som sa p. riaditeľ prečo tá plošina tam nie je, že jemu nikto nedal požiadavku ani písomnú ani slovnú. Čakal som, že táto naša pracovníčka, ktorá mala mať prvoradý záujem na tom, aby sa to vyriešilo, sa jednoducho na to vykašlala, tak som išiel za ňou do kancelárie a hovorím že takto a takto sa veci majú - zostala červená ako s prepáčením paradajka, že však ona to hneď vybaví. Hovorím, že neodídeme odtiaľ, pokiaľ nenapíše žiadosť. Prosím pekne žiadosť bola v ten deň napísaná a do týždňa plošina bola urobená. Tak čo my chceme od ľudí, ktorí nemajú k nám žiaden vzťah, že sa o nás nestarajú, aby nám vychádzali v ústrety, keď ľudia, ktorí sa majú o nás starať s prepáčením kašľali na nás. Je to trpká skúsenosť.

Tiež mám vozík Invo Banská Bystrica a servis je tam strašný, pán Kalus sa mi vôbec neozval. Objednal som si u neho sedačku a ložisko, takže upozorňujem kamarátky a kamarátov vodičárky a vodičárov, že ak budete potrebovať niečo z Invo Ban-

ská Bystrica tak si to dobre rozmyslite, lebo keď to budete objednávať, tak vám nasľubujú hory-doly, úsmev široký od plafónu po zem a keď už vozík máte tak s prepáčením kašľú na vás. Toto sú všetko moje 34-ročné skúsenosti v invalidnom vozíku.. Dekubity sa každému z nás ťažko hoja a ani doktori nevedia zatiaľ na to správny liek, ktorý by pomohol okrem plastiky. Plastika na to pomôže a iné nič

Diskuzný príspevok pani Marty Miklušovej Euroklúč

Chcela by som navrhnúť, aby z našich pripomienok bol spracovaný akýsi komplet a bol zaslaný kompetentným, ktorí by naše pripomienky mali riešiť a do nejakého plánu navrhnúť opatrenia. Lebo naposledy, ako som bola v Piešťanoch tam boli viacerí, bola to otrasná skúsenosť, keď v celých Piešťanoch sme nedokázali nájsť záchod pre vodičárov. Je to otrasné, ja si vôbec neviem predstaviť, aby sme handicapované dieťa dali do nejakého kríka, lebo jednoducho to dieťa nevydržalo. Môj syn síce prejde pár krokov, ale takisto v cukrárni kde sme sedeli sa ani otočiť v tom ich záchode nemohol spolu so mnou. Je to neskutočné. Nevieť to pochopiť, že toľké roky nikto s tým nič nerobí. Mesto Nitra urobilo krásny záchod pri pošte nerezový pre vodičárov. Klobúk dolu ale čo sa stane? Skúste tam ísť ráno skúste dať 20 centov, lebo taký je poplatok a vypadne vám odtiaľ bezdomovec, ktorý tam cez noc spí. Pýtam sa, čo to je za riešenie? Zbytočne vyhodené peniaze? Existuje to od 86. roku tuším som sa to tu dozvedela 600 toaliet a 600 euro kľúčov? Pýtam sa nehovoriac o ostatných štátoch. Ako je to možné že Slovensko za tých 30 alebo koľko je to rokov, 40 nedokázalo vymyslieť jeden záchod na euro kľúč, len ho osadiť. Nech mi nikto nepovie, keď dokážeme nerezový záchod tam dať, ktorý nestojí päť korún, že nedokážeme tam dať jeden záchod na euro kľúč? Kde sme, v ktorom štáte, veď je to totálna diskriminácia všetkých vodičárov. Ja neviem aké máte pani Vráblová vy kompetencie ale nedalo by sa to nejak ovplyvniť? Je to normálne aby diskriminovali týchto ľudí? Aby sme ich ťahali ako mačence na trávnik pod krík, aby sa mohli vymočiť? Je mi z toho zle. Ale nie je to len problém Nitry. Nitra je na tom relatívne dobre, no tie ostatné mestá veď to je nehorázne. Berme Piešťany, Bratislavu „prášť, jak uhoď“.

Dozvedela som sa, keď som za tým išla, že VZP nakúpila nejaké kľúče dokonca aj nejaké zariadenia už majú osadené euro zámky ale len vo svojich inštitúciách, teda vo svojich kanceláriách. Dobré, pýtam sa teda a čo tí ostatní? Kľúče zakúpili, tuším 47 kľúčov dali to nejakej organizácii, ktorá ale nemá žiadnu právnu moc posunúť aby to dostalo nejaké

zariadenie, napr. nákupné stredisko, nemocnica a ja neviem čo všetko ešte, kde by ten euro zámok osadili. Pretože darmo si vybojujeme kľúče, keď nemáme záchod s euro zámkom. Nemôžu napr. nejakých 100 záchodov osadiť? Ako je to možné, že 30 rokov sa nič nedeje. Taký Dohovor, hentaká zmluva, všetko vieme, vláda by to mala povinne dodržiavať, ale stále sa nič nedeje. Ja nechápem význam tohoto všetkého. Načo to je, keď nás vláda ignoruje a stále diskriminuje. Hovorí o diskriminácii Rómov a ja neviem čoho, ale diskriminácia nás telesne postihnutých nikomu nevadí? Všetkým kto sa stará o nás 24 hodín denne, keď sa staráme o naše postihnuté deti? Teraz sme hovorili o opatrovateľskom príspevku 27 eur to je doslova na výsmech. Nech skúsi niekto prísť a nech skúsi s postihnutým deckom od rána do večera robiť. Ja sa pýtam do kedy toto vydržím? Všetkým ľuďom starnú, rodičia starnú, deti starnú kto sa bude o nich starať? Či to bude zastrešené republikou ako jeden ústav? Alebo ako to budeme robiť? Proste máme inštitúcie máme neviem koľko tých..... Tak ja neviem o čom vlastne tu ideme hovoriť? Ani nás neprizvali na konzultáciu. Prečo sa to nevie? Tak isto problém učiteľov, kým nevyšli do ulíc, tak nikto nič neurobil. A deti, stále sa rodia bohužiaľ aj telesne postihnuté, takže potrebujú pomoc a riešenie nie je. Ja som stará, ja sa toho nedomôžem, ale tie decká kto ich ochráni? Ja zatiaľ nevidím žiadne fundované riešenie. Nevieť, aké kompetencie má komisár pre ZŤP, ale má vôbec nejakú možnosť na to, aby si aspoň prečítal nejaký materiál? Chápem, že postihnutí sú na periférii tejto spoločnosti, ale keď vieme dať rómskym obyvateľom 240 tisíc za minulý rok, ktoré sú im mimochodom na nič, lebo oni nemôžu pracovať, pretože nechcú a na druhej strane vyhadzujú odpadky okolo svojich obydľí a mesto za nich všetko platí. Naše deti naopak nemôžu, to je ten veľký rozdiel, že naši chcú a nemôžu. Sme vyspelý štát, tak prečo postihnutým deťom dostatočne nepomáhame?

Celoslovenský seminar

Nitra

Tradičné stretnutie v Dome seniorov v Nitre

Po VČK dňa 19.8.2016 sa uskutočnil Celoslovenský pracovný seminár v Nitre, na tému novela zákona 447/2008 „Peňažné príspevky na kompenzáciu fyzických osôb s ťažkým zdravotným postihnutím.“

Komisárka JUDr. Zuzana Stavrovská so sprievodom na seminári RŠO SZTP v Nitre

Pozvánku prijali a seminára sa zúčastnili Ing. Monika Vráblová - predsedníčka SZTP spolu s Mgr. Oľgou Bohuslavovou, riaditeľkou RC SZTP. Ďalej pozvánku prijala: Ildika Milkovičová, právnička za sekciu sociálnej a rodinnej politiky na MPSVaR SR, za čo veľmi pekne ďakujeme. Mimoriadne si ceníme účasť pani komisárky JUDr. Zuzany Stavrovskej so sprievodom; srdečne bola privítaná MUDr. Mária

Ildika Milkovičová, právnička za sekciu sociálnej a rodinnej politiky na MPSVaR SR

Orgonášová, prezidentka AOZPO a Mgr. Mária Rumanovská z UPSVaR-u Nitra. Ďalej pozvánku prijal zástupca z distribútorskej firmy Let-Mo Michal Crman a zástupcu ARES-u František Salay.

Hlavnou prednášateľkou o novele zákone 447/2008 bola Ildika Milkovičová, právnička za sekciu sociálnej a rodinnej politiky na MPSVaR SR. Tento zákon, pre osoby s ťažkým telesným

postihnutím, je nesporne dôležitý zákon. Zákon je dosť rozsiahly, nedá sa prednášať o každom paragrafe zvlášť. Pani Ildika Milkovičová navrhla, že bude hovoriť len so základnými zmenami, ktoré prináša citovaná právna úprava.

Diskusia bola veľmi búrlivá, účastníci z radov ťažko telesne postihnutých (asi 90 účastníkov) sa dožadovali svojich práv, pretože novela zákona 447/2008 nerieši ich sociálne postavenie v spoločnosti.

Hodnotné a fundované vystúpenia pani komisárky JUDr. Zuzany Stavrovskej tiež prednášku pani Ildiko Milkovičovej z MPSVaR SR prinášame v tomto Vozičkári, na inom mieste.

Predseda organizácie Viliam Franko na záver besedy poďakoval prítomným za účasť. Ocenil účasť Ing. Moniky Vráblovej, spolu s Mgr. Oľgou Bohuslavovou, prednášajúcej Ildiko Milkovičovej. Mimoriadne ocenil účasť pani komisárky JUDr. Zuzany Stavrovskej so sprievodom; MUDr. Márii Orgonášovej a Márii Rumanovskej za to, že počas augustového sobotňajšieho horúceho dňa prišli medzi nás, kde členovia organizácie z prvej ruky, na vysokej odbornej úrovni získali informácie o novele zákone 447/2008.

Vystúpenie MUDr. Márie Orgonášovej

V prvom rade mi dovoľte, aby som čo najsrdečnejšie z celého srdca pozdravila pani komisárku pre otázky zdravotne postihnutých pani JUDr. Zuzanu Stavrovskú. Očakávame, že budeme mať dosť možností v budúcnosti s ňou spolupracovať. Pozná už naše bolesti a myslím si, že tým že má právnické vzdelanie a roky robila pre ľudí so zdravotným postihnutím,

je to človek kompetentný. Už aj za to som vďačná, že po prvej návšteve, ktorú som uskutočnila pracovníci tohto úradu súhlasili, že môžeme zasadnutie Predsedníctva AOZPO urobiť v zariadení pracoviska komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, kde nám bolo zabezpečené aj občerstvenie.

Takmer všetkých seminároch tu v Nitre som sa zúčastnila. Aj napriek tomu, že sa možno budem opakovať, chcem Vám znova a znova povedať že vaše problémy sú mojou dlhoročnou desiatky rokov srdcovou záležitosťou. Aj keď v súčasnosti v Asociácii fungujem už v postavení ako čestný prezident nie vo výkone, ale cez vysoké školy, cez rôzne pracovné skupiny, či už na MZ alebo MPSVaR sa snažím veci, ktoré sa nám roky nedajú presadiť, stále ešte presadzovať. Ja by som povedala na margo tohto prečo sa nám to nedarí, pretože lebo sa každé štyri roky vymieňa vládna garnitúra. Ak sa nám podarí niekoho z tejto garnitúry presvedčiť o tom čo je naozaj po-

trebné preto, aby ste neboli handicapovaní, ale aby ste síce boli zdravotne postihnutí, ale neboli z vás chudáci ale aby ste mohli žiť dôstojným životom a ďalšia nová garnitúra to zase nevie a zase opakuje chyby, ktoré boli predtým alebo to zdržiava a má v šuplíku materiály, ktoré už dávno mali byť prerokované zákonom. Veľmi pozorne som si vypočula pani predsedajúcu Mgr. Oľgu Sersénovú, ktorá podala správu o činnosti za dvadsaťpäť rokov trvania organizácie, áno tie správy, ktoré vždy odznali z úst pána predsedu Viliama Franka boli vždy pedantne spravené a teším sa z toho že napriek obrovským problémom stále žijete a stále idete dopredu a stále robíte veľké aktivity a pomáhate na všetky strany ľuďom, aby mohli tú svoju životnú situáciu zvládnuť, aby ju mohli prekonať.

Máme komisárku pre osoby so zdravotným postihnutím

Ako pokračuje práca komisárky pre osoby so zdravotným postihnutím.

Pri našom stretnutí v auguste v Nitre sme prebrali množstvo dôležitých a zaujímavých tém. Tak teraz iba pre utvrdenie zopakujem, že Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím sídli v Bratislave na Račianskej ulici 153 a na našom webovom informačnom portáli www.komisarprezdravotnepostihnuty.sk získate potrebné informácie o adrese, úradných hodinách a telefonických kontaktoch, o pôsobnosti komisára a ďalších dôležitých informáciách o obhajobe práv ľudí so zdravotným postihnutím.

Na čele Úradu stojí komisárka JUDr. Zuzana Stavrovská a jej náročnú prácu podporuje 9 zaniietených kolegov. Tento tím k 3. októbru zaevidoval 290 podaní. Podania prišli písomne poštou na adresu Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, Račianska 153, 831 54 Bratislava alebo elektronicky prostredníctvom formuláru, ktorý je zverejnený na našej stránke www.komisarprezdravotnepostihnuty.sk kliknutím na "Podat' podnet" s výberom možnosti „Podat' elektronicky“. Niektorí podávateľia prišli na Úrad osobne a spísali podanie do zápisnice priamo u nás počas úradných hodín, ktoré sú zverejnené na webovom portáli úradu. Z celkového počtu je už 90 podaní vyriešených, 2 sú postúpené iným orgánom. Za toto obdobie komisárka vstúpila do 10 súdnych konaní, v 14 prípadoch zistila porušenie dodržiavania práv osôb so zdravotným postihnutím, pričom v 4 prípadoch už prišlo k náprave.

Do konca roka má Úrad v pláne zrealizovať 5 monitoríngov, ktorých cieľom je nezávislé zisťovanie

plnenia záväzkov vyplývajúcich z Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím. Na príprave dotazníkov, zbere dát a ich následnom vyhodnocovaní sa podieľajú pracovníci referátov Úradu, ktorí svojou činnosťou pokrývajú obsah jednotlivých článkov Dohovoru. Cieľom monitoríngov nie je iba zozbieranie údajov, ale predovšetkým po ich vyhodnotení výsledky použiť na zlepšenie životných podmienok ľudí so zdravotným postihnutím a následné úpravy v legislatíve.

Naše aktivity podporujeme aj rozvíjaním medzinárodnej spolupráce. Nadviazali sme kontakt s MDAC – Mental Disability Advocacy Centre so sídlom vo Veľkej Británii. Táto organizácia má zastúpenie v 12 krajinách strednej a východnej Európy a obhajuje a zastupuje práva ľudí s mentálnym postihnutím v strategických prípadoch prostredníctvom lokálnych advokátov. Vytvorili sme kontakt s Európskym súdom pre ľudské práva prostredníctvom JUDr. Maroša Matiaška, LL.M a

Na čele Úradu stojí komisárka JUDr. Zuzana Stavrovská

tiež sme sa osobne stretli s Mgr. Šárkou Duškovou, ktorá zastupuje Fórum pro lidská práva s pôsobnosťou pre Českú a Slovenskú republiku.

27. septembra sa komisárka zúčastnila na stretnutí k priebehu a doterajším výsledkom deinštitucionalizácie v Českej republike a v Slovenskej republike v budove Európskeho parlamentu v Bruseli, ktorú zorganizovala pani europoslankyňa Mgr. Jana Žitňanská v spolupráci s českou europoslankyňou Mgr. Oľgou Sehnalovou. Aktívna spolupráca s pani Janou Žitňanskou nám prináša mnohé podnetné informácie. Významnou bola tiež účasť komisárky 28. septembra na medzinárodnej konferencii Multilingvismus a rovnaké práva v EÚ: rola posunkových jazykov, ktorý sa konal v rokovacej sále Európskeho parlamentu v Bruseli na pozvanie belgickej europoslankyne Helgy Stevens. Cieľom konferencie bolo poukázať na to, že posunkový jazyk je súčasťou európskeho multikultúrneho a multilinguálneho dedičstva, a zároveň podporiť zvýšenie povedomia o heterogenosti situácií tlmočníkov posunkovej reči, ktorá je v ostrom protiklade s prísne regulovanými pravidlami tlmočenia do iných svetových jazykov.

V ten jeden deň sa Európsky parlament stal v jeden deň domom pre vyše 1000 účastníkov konferencie, 146 tlmočníkov, 55 jazykov, z toho 24 hovorených a 31 posunkovaných, ktorí sa stretli na pôde EU prvýkrát v histórii.

Ani v lete sme neoddychovali. Spolu máme za sebou viac ako 75 stretnutí so zástupcami mimovládnych organizácií, orgánmi štátnej a verejnej správy a samosprávy a inými subjektmi.

Pripravili sme pôdu pre spoluprácu medzi Úradom komi-

Na celoslovenskom seminári v Nitre

sára a Univerzitou Komenského v Bratislave a Trnavskou univerzitou v Trnave, ktorá bude spečatená podpísaním memoránd o spolupráci.

Tím Úradu na čele s komisárkou denno-denne trpezlivo načúva klientom, ktorí nás oslovujú, rieši problémy, pomáha a usmerňuje tých, ktorí sa nás s dôverou obracajú. Veríme, že našou

sústavnou a cieľavedomou prácou sa nám podarí prekonať bariéry v myslení ľudí a priniesť zlepšenie v životoch ľudí so zdravotným postihnutím.

Kto môže žiadať o ochranu a pomoc komisára a jeho kanceláriu?

- Jednoznačne to určuje § 8, ods. 3 zákona č. 176/2015 - každý má právo obrátiť sa na komisára vo veci porušovania alebo ohrozovania práv osoby so zdravotným postihnutím. Len zdôrazním, že na komisára sa môže obrátiť tiež fyzická osoba, ktorá nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu či dieťa so zdravotným postihnutím priamo alebo prostredníctvom inej osoby aj bez vedomia svojich rodičov, poručníka alebo opatrovníka.

• Vieme teda, kto môže žiadať o pomoc. Dobré by však bolo vedieť aj to, ako mu vy môžete pomôcť. Inak povedané, aké sú kompetencie Komisára?

- Komplexná odpoveď na túto otázku by bola veľmi rozsiala. Kompetencie znovu taxatívne určuje zákon. Komisár na základe podnetu alebo z vlastnej iniciatívy napríklad posudzuje dodržiavanie práv osoby so zdravotným postihnutím, monitoruje dodržiavanie ľudských práv takej osoby. Presadzuje tiež záujmy osôb so zdravotným postihnutím v spoločnosti.

Komisár je oprávnený požadovať pri vybavovaní podnetu od subjektov informácie a údaje pre účely posúdenia dodržiavania ľudských práv. Môže navrhnúť prostriedky nápravy, požadovať tiež prijatie opatrení, ak výsledkom posúdenia je zistené porušenie práv. Je oprávnený vydávať stanoviská vo veciach dodržiavania práv osoby so zdravotným postihnutím a vyjadrenia vo veciach, ktoré posudzoval.

Keďže kompetencie komisára sú skutočne omnoho, omnoho širšie, podrobné informácie o pôsobnosti komisára záujemcovia nájdu na infomačnom portáli Úradu

<http://www.komisarprezdravnepostihnutych.sk/Domov/Uvod>

• Kompetencie komisára sú vskutku široké a riešenie podnetov zase rozmanité. Nevznikne v tomto práv-

nom bludisku situácia, že podávateľ podnetu ani len nebude vedieť, aké rozhodnutie bolo prijaté?

- To v žiadnom prípade. Ak na základe preskúmania podnetu komisár dospeje k záveru, že právoplatné rozhodnutie orgánu verejnej správy je v rozpore so zákonom alebo s iným všeobecne záväzným právnym predpisom, podá podnet na prokuratúru. O tomto postupe bezodkladne upovedomí podávateľa podnetu. Ak komisár zistí, že podnet je podaním podľa správneho alebo súdneho konania alebo ústavnou sťažnosťou, podávateľa podnetu poučí o správnom postupe. Ak takýto podnet nasvedčuje tomu, že mal byť spáchaný trestný čin, postúpi podnet alebo jeho časť príslušnému orgánu. A súčasne informuje o tomto postupe podávateľa podnetu. Samozrejme o vybavení podnetu je podávateľ informovaný vždy aj keď ukladám opatrenia na nápravu alebo je podnet vybavený napr. vyjadrením.

• Mohli by ste pre našich čitateľov presne špecifikovať, akými formami môžu podať podnet, ak majú podozrenie, že sú porušované práva zdravotne postihnutých?

- Podnet je možné podať písomne, ústne do zápisnice, telefaxom alebo elektronickými prostriedkami. Ak sa občan rozhodne pre písomnú voľbu, podnet je potrebné zaslať poštou na adresu: Úrad Komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, Račianska ulica č. 153, 831 54 Bratislava 35. Formulár na elektronické podanie podnetu nájdete na adrese www.komisarprezdravnepostihnutych.sk kliknutím na „Podať podnet“, s výberom možnosti „Podať elektronicky“. Ústne do zápisnice je možné podať podnet priamo v priestoroch úradu počas úradných hodín, ktoré sú k dispozícii na webovom portáli úradu. Podnet je možné podať aj faxom na faxové číslo 02/20420300.

• Úrad pracuje len na základe podnetov oprávnených osôb, alebo bude/môže začať riešiť konkrétnu situáciu, napríklad medializovanú, aj z vlastného podpu?

- Komisár pre osoby so zdravotným postihnutím môže podľa § 10 ods. 1 písm. a) zákona č. 175/2015 Z. z. konať vo veciach dodržiavania práv osoby so zdravotným postihnutím aj z vlastnej iniciatívy. A takúto iniciatívu som už aj využila, napr. v prípade dieťaťa so zdravotným postihnutím, o ktorom som sa dozvedela z médií, som z vlastnej iniciatívy vstúpila do prebiehajúceho súdneho konania.

• **Plánujete robiť prieskumy reálnej situácie, monitoring stavu podmienok života zdravotne postihnutých?**

- Zákon priamo ukladá komisárovi, aby posudzoval a monitoroval dodržiavanie práv osôb so zdravotným postihnutím najmä nezávislým zisťovaním plnenia záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Ale aj uskutočňovaním výskumov a prieskumov na sledovanie stavu vývoja v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím.

Každoročne si určíme plán priorít pre monitoringy. Ten bude vychádzať predovšetkým z prijatých podnetov. Bude zameraný na zlepšenie životných podmienok ľudí so zdravotným postihnutím a legislatívy. V tomto roku sa zameriavame

na monitoring v oblasti architektonickej prístupnosti, zamestnávania a spôsobilosti na právne úkony a iné. Priebežne o našich aktivitách informujeme na našom webovom informačnom portáli.

• **Akú podobu bude mať spolupráca so slovenskými organizáciami združujúcimi ľudí s určitou formou zdravotného postihnutia?**

- Od prvého dňa vykonávania pôsobnosti komisárky som si dala za prioritu rozvíjať spoluprácu s mimovládnyimi organizáciami pôsobiacimi v oblasti ochrany práv osôb so zdravotným postihnutím. Absolvovali sme množstvo stretnutí. S cieľom zabezpečenia výmeny informácií sme ponúkli zdieľanie informácií na našom webe. Na tejto funkcionalite sa intenzívne pracuje.

• **Ako hodnotíte súčasnú situáciu ŤZP osôb na Slovensku, akými konkrétnymi krokmi chcete prispieť/ iniciovať zlepšenie daného stavu?**

- Zo stretnutí s predstaviteľmi zástupcov jednotlivých mimovládnych organizácií, ako aj zo získaných informácií z podnetov analyzujeme kľúčové problémy. Cieľom mojej činnosti je aj prekonávanie bariér v myslení ľudí. Mnohé nepríjemné situácie, v ktorých sa ľudia so zdravotným postihnutím ocitli, totiž súvisia práve s touto bariérou. Aby sme uľahčili ľuďom so zdravotným postihnutím obhajobu ich práv, na stránke komisára zverejňujeme stanoviská, ktoré sú zhrnutím skúseností z podaní, ktoré sme riešili a tiež majú slúžiť na lepšiu obhajobu práv týchto ľudí pred neprimeraným zasahovaním.

Za informácie a zodpovedané otázky ďakuje Viliam Franko

Výbor pre osoby so zdravotným postihnutím Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť

Čas letí. Za nami je ďalší rok a pán Franko ma opäť oslovil a požiadal ma, aby som Vám o činnosti Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím napísal zas. Zmena v práci Výboru nenastala ani po posledných májových parlamentných voľbách. Výbor v roku 2016 zasadal dvakrát. Prvýkrát 6. júna 2016 a druhýkrát 30. septembra 2016.

Júlové zasadnutie výboru zahájil pán minister Richter. Hneď v úvode nám oznámil personálne zmeny na poste štátneho tajomníka. V ďalšom období sociálnej oblasti sa bude venovať pán štátny tajomník Ondruš. Následne bolo udelené slovo pani komisárke pre osoby so zdravotným postihnutím, pani Zuzane Štávkovej, ktorá uviedla že sekretariát komisárky je plne funkčný. Úrad je zriadený na Račianskej ulici 153 v Bratislave v bezbariérových priestoroch. K dnešnému dnu eviduje úrad 109 podnetov. Ide najmä o porušovanie základných ľudských práv, o pro-

blematiku pozbavenia spôsobilosti na právne úkony, ale sú riešené aj prípady, kedy osoby so zdravotným postihnutím hovoria o strachu pri žiadosti o peňažné príspevky. Ide o situácie, kedy z úradníčok odznejú, podľa tvrdenia sťažovateľov, vyhrážky typu: V prípade že požiadate o nejaký peňažný príspevok musíme odobrať ďalší, ktorí už poberáte.

Ďalším dôležitým bodom programu bola prezentácia odporúčaní Výboru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím v nadväznosti na obhajobu Východiskovej správy Slovenskej republiky k dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím. O tomto bode nás podrobne informoval pán Gabura z Hlavného kontaktného miesta pre problematiku vykonávania dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím. Uviedol, že od predloženia Východiskovej správy uplynuli 4 roky, počas ktorých Slovenská republika v oblasti implementácie dohovoru výrazne pokročila. Tento pokrok bol prezentovaný delegáciou na obhajobe. Delegácia SR bola zložená zo 7 členov. Počas troch kôl otázok bolo Výborom OSN položených približne sto otázok na ktoré zástupcovia delegácie odpovedali na obhajobu. Na základe tejto obhajoby Výbor OSN uložil SR 88 záverečných odporúčaní. Z týchto záverečných odporúčaní treba dve implementovať do dvanástich mesiacov od obhajoby východiskovej správy. Ostatné odporúčania, ktoré Výbor OSN udelil SR je potrebné implementovať do 26. júna 2020, kedy SR bude predkladať spoločnú druhú a tretiu periodickú správu o implementácii dohovoru. Odporúčania sú v Slovenskom jazyku zverejnené na web sídla MPSVR SR v

Snímka zo seminára RŠO SZTP Nitra

zložke Hlavné kontaktné miesto pre problematiku vykonávania Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím v podložke Dokumenty. Všetky odporúčania výboru budú zapracované do aktualizácie Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím v roku 2016 tak, aby bola zabezpečená ich implementácia v podmienkach SR do stanoveného termínu.

Bola nám ďalej poskytnutá stručná informácia o príprave správy o plnení opatrení Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím.

Popri ďalších informáciách dozvedeli sme sa, že v novembri 2016 Národná rada občanov so zdravotným postihnutím organizuje zasadnutie predsedníctva Európskeho fóra zdravotného postihnutia, pod záštitou slovenského predsedníctva v Rade EÚ.

Septembrové zasadnutie Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím bolo zvolané najmä kvôli diskusii k navrhovanej aktualizácii štatútu Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím.

Nemenej dôležitým bodom programu bola aj správa o plnení opatrení vyplývajúcich z Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014-2020 a návrh na jeho aktualizáciu.

Pre svoju aktuálnosť a dopady na život osôb so zdravotným postihnutím najväčšiu pozornosť zaslúži bod venovaný zákonu, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Nie menej dôležitou informáciou bola správa o návrhu Opatrenia MPSVR SR. Ide o Opatrenie MPSVR SR č. 7/2009 Z.z., ktorým sa ustanovuje zoznam pomôcok a maximálne zohľadňované sumy z ceny pomôcok.

Konečne znenie zákona a opatrenia ešte v tomto období nepoznáme a preto si treba uvedomiť, že nasledujúce informácie majú iba informatívny charakter a konečné znenie predpisov môže byť odlišný. Považujem pritom za veľmi pravdepodobné, že konečná podoba predpisov vo veľkej časti bude s tu uvedenými informáciami zhodná - iba na vysvetlenie, ide o vládny návrh zákona, preto je málo pravdepodobné, aby vládna väčšina tento návrh v parlamente neodsúhlasila.

Niektoré navrhované zmeny v zákone č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia v znení neskorších predpisov:

Navrhované zmeny tohto zákona boli už komunikované v médiách a pravdepodobne len málokto nepočul o navrhovanom zvýšení peňažného príspevku na opatrovanie o 27 €. V rámci peňažného príspevku na opatrovanie teraz platná ochrana príjmu opatrovanej osoby je na úrovni 1,4 násobku životného minima. Podľa navrhovanej zmeny by táto hranica ochrany príjmu mala byť navýšená na 1,7 násobok životného minima.

Toto ale nie je všetko, pri posudzovaní príjmu naďalej by už nemali byť zarátané dary, ktoré slúžia na posilnenie účinkov kompenzácií. Nezarátajú sa do príjmu ani ďalšie dary poskytnuté v kalendárnom roku v úhrne do výšky 12-násobku sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu.

V rámci medzirezortného pripomienkového konania nezaháľali ani zástupcovia osôb so zdravotným postihnutím. Podali niekoľko pozmeňujúcich návrhov, najmä na zvýšenie peňažného príspevku na

opatrovanie pre všetkých opatrovateľov, ale tak isto bolo navrhované zvýšenie príspevku na osobnú asistenciu. Tieto a ďalšie návrhy zväčša neboli akceptované a dá sa povedať, že návrh zákona MPSVR bol len minimálne obohatený návrhmi iných subjektov. Stalo sa tak napríklad pri požiadavke rodičov detí s cystickou fibrózou – peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla by už mal byť dostupný aj pri tejto diagnóze.

Účinnosť zákona je navrhovaná od 1.1.2017, ale výsledok hlasovania a schválenia zákona sa dozvieme ešte v priebehu mesiaca november.

Možno Vás bude ešte zaujímať, že väčšie zmeny v zákone o peňažných príspevkoch sa dajú očakávať ešte v tomto volebnom období, niekedy najneskôr v roku 2019.

Navrhovaná zmena v zákone č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov:

Poberatelia peňažného príspevku na opatrovanie, ale novšie aj osobní asistenti, mohli sa stať poistencami štátu (v rámci sociálneho poistenia) z titulu vykonávania týchto činností. Podľa zákona o sociálnom poistení toto obdobie poistenia nesmelo presiahnuť dvanásť rokov. Teraz navrhovaná zmena zákona zruší túto hranicu tak, že poberatelia peňažného príspevku na opatrovanie, prípadne osobní asistenti, môžu byť neobmedzene poistencami štátu pri výkone tak prospešných činností.

Niektoré navrhované zmeny v Opatrení MPSVR SR č. 7/2009 Z.z., ktorým sa ustanovuje zoznam pomôcok a maximálne zohľadňované sumy z ceny pomôcok:

Predmetom navrhovaných zmien je úprava maximálne zohľadňovaných súm z ceny pomôcok pri 25 pomôckach v súvislosti so zmenami cien na trhu. Niektoré sumy boli navýšené a niektoré znížené tak, ako pri osobnom počítači, kde pokles predstavuje vyše 400 € - na 1200 €.

Zo zoznamu bolo vyradených 6 pomôcok (indikátor svetla, fax, písací telefón, úchytka na telefónne slúchadlo, kancelársky písací stroj a tyflonavigátor). Do zoznamu boli zaradené 4 nové pomôcky (prenosné rampy, prístroj na bezkontaktné ovládanie osobného počítača, sprchovacie sedadlo na WC misu, prenosné digitálne čítacie zariadenie s hlasovým výstupom).

Na záver by som chcel ešte raz zdôrazniť, že som tu uvádzal iba návrh zákona, ktorý ešte len v blízkom období bude schválený poslancami NR SR a tak v schválenom zákone ešte isté zmeny môžu byť oproti tu uvedeným informáciám.

Tibor Köböl, 0948 046 672, kobol.omdvsr@gmail.com

Asociácia organizácií zdravotne postihnutých občanov SR

Alliance of Organisations of Disabled People in Slovakia

č. účtu: SK21 3100 0000 0040 0076 4025.

Benediktiho 5, 811 05 Bratislava, Slovakia, tel./fax: 00421 2 52 444 119,

e-mail: aozpooz@gmail.com,

Web: <http://www.aozpooz.sk>

V prípade, že by ste mali nejaké otázky, potrebovali by ste poradiť alebo máte nejaké návrhy na zlepšenie postavenia osôb so zdravotným postihnutím v spoločnosti, môžete sa na mňa obrátiť cez nižšie uvedené kontakty.

MUDr.Mária Orgonášová CSc.

Čo sme urobili a kam sa uberáme?

(Zamyslenie sa nad históriou a aktivitami najstaršej celoslovenskej strešnej organizácie – Asociácie organizácií zdravotne postihnutých občanov SR)

Foto z archívu V.Franka zo zasadnutia Rady vlády pre OZP na MPSVaR

Prečo vznikla Asociácia organizácií zdravotne postihnutých občanov SR?

Spoločenské zriadenie v našej krajine, medzi 2. svetovou vojnou a 17. novembrom 1989, ktoré sa nazývalo „socializmus“, jednoznačne preferovalo pre osoby so zdravotným postihnutím ústavnú starostlivosť a preto nemalo záujem na tvorbe takého spoločenského prostredia, ktoré by aj im umožňovalo uplatňovať si ľudské práva a žiť plnohodnotný život v kruhu svojej rodi-

ny a priateľov, aj napriek zdravotným obmedzeniam. Aktivity záujmových organizácií invalidov nesmerovali k obhajobe ich ľudských práv, ale boli orientované iba na príležitostné oslavy (oslavy MDŽ, MDD, príchod „deda Mráza“) a občas športové súťaže - bez medializácie. Tieto organizácie riadil Zväz invalidov, ako súčasť Národného frontu, ovládaného vládnuou štátotrasnou. Kompenzačné pomôcky boli často nedostupné, neexistovali príspevky na ich zakúpenie, ani príspevky na úpravu životného prostredia, alebo na iné zvýšené životné náklady. Ak osoba, poberajúca invalidný dôchodok, si našla primerané zamestnanie, jej príjmy boli tvrdo ekonomicky sledované a pri prekročení stanoveného, pomerne nízkeho limitu príjmu (súčet mzdy a dôchodku), bolo vyplácanie dôchodku zastavené aj napriek tomu, že životné náklady, vyplývajúce zo zdravotného postihnutia, boli stále neporovnateľne vyššie ako u zdravých osôb. Pohyb osôb s obmedzenou mobilitou a orientáciou bol limitovaný početnými bariérami v životnom prostredí a v doprave.

Po zmene politického systému v ČSSR došlo k podstatným zmenám aj v oblasti štruktúry organizácií, združujúcich občanov so zdravotným postihnutím. Zväz invalidov zanikol, vznikol väčší počet špecifických združení podľa druhu zdravotného postihnutia, ale chýbal zjednocujúci prvok, ktorý by koordinovane presadzoval spoločné práva a oprávnené záujmy všetkých zdravotne postihnutých občanov Slovenskej republiky vo vzťahu k zákonodarným orgánom, k orgánom štátnej správy na všetkých stupňoch riadenia, k samosprávnym orgánom a k iným subjektom vo vnútri štátu.

Na základe podnetu, adresovaného SNR a vláde SR skupinou zástupcov občanov so zdravotným postihnutím, združených vo VPN, ktorý vychádzal z prehlásenia medzinárodnej Charty 80-tych rokov, vláda SR v auguste 1991 uznesením č. 466/91 zriadila Vládny výbor pre otázky zdravotne postihnutých občanov Slovenskej republiky a prijala prvý zásadný dokument „Opatrenia na riešenie aktuálnych problémov v starostlivosti o zdravotne postihnutých v rokoch 1991-92“. Išlo o pomenovanie najnutnejších okamžitých opatrení, ktoré je potrebné urobiť v

prospech tvorby podmienok pre integráciu občanov so zdravotným postihnutím do spoločnosti. Ďalším významným dokumentom, ktorý prijal Vládny výbor, boli „Opatrenia k rozvoju podmienok pre integráciu občanov so zdravotným postihnutím do každodenného života na r. 1993-1994“. Za predsedu Vládneho výboru bol vládou menovaný podpredseda vlády SR, ďalšími menovanými členmi boli v rovnakom podiele ministri najvýznamnejších rezortov z pohľadu riešenia aktuálnych problémov ZPO, zástupcovia ZPO s rôznymi druhmi postihnutia a zástupcovia humanitných a charitatívnych organizácií (spolu 21 členov Vládneho výboru). Vládny výbor bol v januári 1995 vládou Vladimíra Mečiara zrušený a neskôr nahradený Koordinačným výborom s podstatne nižšími kompetenciami.

Vznik Asociácie

Z iniciatívy Vládneho výboru pre otázky zdravotne postihnutých občanov SR (tajomníčkou VV OZPO v r. 1992 – 1995 bola MUDr. Mária Orgonášová, CSc.) a na základe vzájomnej dohody viacerých mimovládnych občianskych združení a zväzov, vznikla, v tom čase ako jediná strešná organizácia na Slovensku, Asociácia organizácií zdravotne postihnutých občanov Slovenska (AOZPO SR), nový právny subjekt, ktorý bol zaregistrovaný na Ministerstve vnútra Slovenskej republiky 8. marca 1994. Cieľom spoločnej, koordinovanej aktivity organizácií, združených v Asociácii bolo a stále je, účinnšie presadzovať pre zdravotne postihnuté osoby vytváranie rovnakých podmienok a príležitostí, ako majú ostatní občania štátu, v duchu odporúčaní a požiadaviek medzinárodných dokumentov o ľudských právach.

Personálne zmeny vo vedení Asociácie od jej vzniku až do súčasnosti

Prvým prezidentom AOZPO SR v r. 1994 sa stal Jozef Urbík, neskôr ho vystriedala Viera Záhorcová a v r. 1996 bola do funkcie prezidentky zvolená Mária Orgonášová, ktorá ju vykonávala nasledujúcich 10 rokov. V r. 2006 z výkonu funkcie odstúpila z vážnych rodinných dôvodov, i keď v niektorých aktivitách pokračovala ako čestná prezidentka. O budúcnosti Asociácie rozhodlo Predsedníctvo AOZPO SR, ktorého členom je aj predseda RŠO SZTP Viliam Franko. Za prezidenta bol zvolený Jozef Vrátil, ktorý však po roku sa vzdal funkcie zo zdravotných dôvodov. Následne bola do funkcie zvolená Oľga Reptová (bývalá poradkyňa exministra Kaníka), ktorá však funkciu z vážnych zdravotných dôvodov ani neprevzala. Predsedníctvo požiadalo M. Orgonášovú, aby aspoň dočasne viedla organizáciu, kým nebude zvolený nový prezident. Tak sa stalo v r. 2008, kedy do funkcie prezidenta AOZPO SR bol zvolený Peter Bódy (bývalý poslanec NR SR). Aj jeho funkčné obdobie sa však predčasne skončilo, keď sa v r. 2010 stal poradcom ministra práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Následne boli predsedníctvom do funkcie zvolení Igor Kňazovický, neskôr Katarína Dekánková. V r. 2015 sa Asociácia dostala do ťažkej finančnej situácie a predsedníctvo znova požiadalo M. Orgonášovú, aby viedla organizáciu, kým nebude zvolený nový prezident. Valné zhromaždenie Asociácie v r. 2016 jednomyselne potvrdilo vo funkcii prezidentky Máriu Orgonášovú, ktorá ju vykonáva dodnes.

V súčasnosti AOZPO SR pracuje v režime chránenej dielne s podporou Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ale až 30% preukázateľných nákladov si musí hradiť zo sponzorských príspevkov, ktoré sú v súčasnosti často takmer nedosažiteľné

a preto sa opakovane dostávala do platobnej neschopnosti, čo ohrozilo aj možnosť získať refundácie z Úradu práce, vo výške 70% preukázaných nákladov. Prítom prenajíma iba 2 malé kancelárie a zamestnáva už len minimálny počet pracovníkov – 2 ŽTP osoby spolu na 1 plný pracovný úväzok. Prezidentka vykonáva svoju činnosť na princípe dobrovoľnosti. Získať finančné prostriedky na prevádzkové náklady cez projekty je mimoriadne náročné.

Vytvorenie NR OZP a jej vzťah s Asociáciou

Pred vstupom Slovenska do EU v r. 2003, bola Asociácia požiadaná z EK v Bruseli o vytvorenie Národnej rady OZP aj na Slovensku, podobne, ako je to v iných členských krajinách EU. Na základe vzájomnej dohody sa NR OZP vytvorila v pomerne krátkom čase a funguje od nov. r. 2003 ako reprezentant Slovenska v Európskom Fóre Zdravotného postihnutia (EDF) a tiež v celoštátnych poradných orgánoch Slovenskej vlády. Novovytvorená NR OZP, ako strešná organizácia si do svojich Stanov zakotvila limitujúce podmienky členstva – minimálny počet individuálneho členstva vo svojich členských organizáciách a minimálnu dĺžku ich činnosti (3 roky). V tom čase niektoré veľké, stabilizované Zväzy vystúpili z Asociácie a stali sa riadnymi členmi NR OZP. Menšie a novšie organizácie, ktoré sa nemohli stať priamymi členmi NR OZP, ale tiež niektoré väčšie organizácie, ostali členmi Asociácie (niektoré majú napr. aj dvojité členstvo). Asociácia sa tiež stala členom NR OZP, kde zastupuje práve tieto svoje menšie, resp. novšie členské organizácie (v súčasnosti je to 31 organizácií, ktoré podľa posledných zisťovaní zahrňujú viac ako 50 tisíc členov) – bližšie informácie sú na www.aoz-pooz.sk.

Aktivity Asociácie

Hlavnou náplňou práce Asociácie je účasť na pripomienkovom konaní pri tvorbe nových právnych noriem vo vzťahu k zabezpečeniu oprávnených záujmov a práv osôb so zdravotným postihnutím, pri tvorbe a monitorovaní implementácie dokumentu OSN „Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím“, Stratégií EU a plnenia Národného programu rozvoja životných podmienok pre osoby so zdravotným postihnutím. Asociácia pravidelne poskytuje prehľady platných právnych noriem svojim organizáciám, resp. na požiadanie ich aj publikuje v špeciálnych časopisoch.

Asociácia počas celého obdobia svojej činnosti poskytuje bezplatné špecializované zdravotné a sociálne - právne poradenstvo jednotlivcom, organizáciám, ale aj inštitúciám, ktoré sa venujú problematike zdravotného postihnutia. Každá osoba so zdravotným postihnutím (člen, alebo nečlen organizácie), ktorá má problém s právnickým poradenstvom, sa môže telefonicky (tel.,:č.: 02-52444119), alebo E-mailom (aozpooz@gmail.sk), či osobne, návštevou sídla Asociácie (Bratislava, Benediktiho 5), spojiť s JUDr. Igorom Javorským, alebo s prezidentkou MUDr. Máriou Orgonášovou, CSc., ktorí im bezplatne poskytnú poradenstvo, resp. pomoc.

Pri Asociácii organizácií zdravotne postihnutých občanov SR bol v r. 2001 otvorený **účet „Slovensko bez bariér“**, z ktorého boli poskytované finančné prostriedky ŽTP občanom ako príspevkov na úhradu spoluúčasti pri zabezpečovaní kompenzácií a nákladov spojených s odstraňovaním bariér.

Najvýznamnejšie projekty Asociácie

V r. 1995 – 1997 Asociácia v úzkej spolupráci s Nadáciou

Antona Tunegu pripravila sériu 2-dňových vzdelávacích seminárov vo všetkých okresoch SR o významnom dokumente OSN: „**Štandardné pravidlá na vytváranie rovnakých príležitostí pre osoby so zdravotným postihnutím**.“ Tento dokument OSN síce ešte nemal právny charakter, ale súhlasom s deklaráciou OSN, týkajúcou sa dokumentu „Štandardné pravidlá...“, prijala aj vláda SR morálno-politický záväzok riešiť problémy tvorby bezbariérového životného prostredia, problémy vzdelávania a dostupnosti informácií pre všetkých, vytvárania pracovných príležitostí, dostupnosti kompenzačných pomôcok a iné. V r. 1998 NR SR prijala zákon č. 195/1998 Z.z. o sociálnej pomoci, ktorý nebol uspokojivý, ale do istej miery už upravoval právne vzťahy pri poskytovaní sociálnej pomoci, ktorej cieľom je zmieriť alebo prekonať s aktívnou účasťou občana sociálnu núdzu.

V r. 1999 Asociácia v spolupráci s Gemmou '93, s Úniou miest Slovenska pripravila a začala realizovať celoslovenský projekt „**Slovensko bez bariér**“ s cieľom aktivizovať celú spoločnosť, ale najmä mestské a obecné samosprávy k zlepšovaniu životných podmienok v prospech integrácie zdravotne postihnutých občanov a ďalších marginalizovaných skupín. Následne začala organizovať a vyhodnocovať súťaže: „**Samospráva a Slovensko bez bariér**“ a vytvoril sa špeciálny sponzorský účet „**Slovensko bez bariér**“ na podporu ZP občanov v hmotnej núdzi pre zabezpečenie zakúpenia nutných kompenzačných pomôcok. VIII. etapa súťaže „Samospráva a Slovensko bez bariér“ bola vyhodnotená v dec. 2015.

V r. 2001 s podporou Višegrádskeho fondu, Holandskej nadácie Matra Kap, MPSVR SR Asociácia realizovala projekt „**Rovnaké príležitosti pre ľudí so zdravotným postihnutím v krajinách Višegrádskej skupiny v súvislosti s integráciou do Európskej únie**“. Materiály z konferencie a okrúhlych stolov boli publikované vo dvoch slovensko-anglických zborníkoch.

V r. 2002 – 2004 – bola Asociácia partnerom v medzinárodnom projekte „**ATTRAIN – Assistive Technology Consultant/Advisor Training Development and Delivery**“ v rámci programu Socrates/Grundtvig. Projekt bol zameraný na kompenzovanie zdravotných znevýhodnení, čo je základným predpokladom úspešnej integrácie do všetkých oblastí spoločenského života.

V r. 2005 - 2007 bola Asociácia partnerom v medzinárodnom projekte „**Quality in supported Employment**“ v rámci programu EQUAL. Projekt bol zameraný na porovnávanie posudzovacích systémov a systémov podporovaného zamestnávania v krajinách EU a v SR.

V r. 2004 – 2007 bola Asociácia partnerom v 2 medzinárodných projektoch Leonardo da Vinci: **EQM-PD „Európsky manažment kvality pre profesionálov, ktorí pracujú so zdravotne postihnutými ľuďmi“** a projektu: **EBIFF „Európsky certifikát pre vzdelávanie profesionálov, ktorí pracujú v oblasti včasnej intervencie u detí“**.

Koordinátorom oboch projektov bola **S.I.N.N Sozial Innovatives Netz / Graz, Rakúsko**. Myšlienku budovania centier včasnej intervencie následne prezentovala Asociácia na dvoch seminároch s medzinárodnou účasťou. Projektu budovania Centier včasnej intervencie v SR sa ujala MVO SOCIA, ktorá vďaka Nórskeho fondu už otvorila 3 centrá (Bratislava, Žilina, Prešov) a v súčasnosti podporuje ďalšie v Košiciach a v Banskej Bystrici.

V r. 2009 Asociácia ZA podpory Nadácie otvorenej spoločnosti realizovala projekt, zameraný na podporu začleňovania

zdravotne postihnutých občanov do spoločnosti. Jeho cieľom bolo, prostredníctvom vzdelávacích aktivít vo všetkých krajoch Slovenska, zlepšiť informovanosť **zástupcov občianskych združení ŽZPO** o dokumente OSN z r. 2006 „**Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím**“. V r. 2009 – 2010 Asociácia s finančnou podporou Nadácie otvorenej spoločnosti zorganizovala aj sériu vzdelávacích seminárov **pre pracovníkov miestnych a krajských samospráv** k tomuto dokumentu. V r. 2010, v spolupráci s USKI a s finančnou podporou nemeckej nadácie Renovabis, zorganizovala tiež sériu vzdelávacích seminárov **pre učiteľov základných a stredných škôl** o význame integrovaného vzdelávania detí so ZP. Realizáciou týchto projektov aj Asociácia prispela k urýchleniu ratifikačného procesu dokumentu OSN v NR SR, ktorý bol dovŕšený jeho schválením poslancami NR SR v marci 2010.

Na čom je ešte potrebné pracovať?

Stále ešte na mnohých miestach pretrvávajú praktické problémy:

- v oblasti prístupnosti (budov, priestranstiev, dopravy a informácií),
- v oblasti dostupnosti kvalitnej zdravotnej či dlhodobej starostlivosti,
- pri získaní plnohodnotného zamestnania
- v oblasti systematickej verejnej podpory organizácií osôb s ŽZP
- v nárokovateľnosti a dostupnosti kompenzácií – z legislatívy odstrániť diskriminačné obmedzenia.

Je potrebné riešiť:

- **celoslovenský systém** nielen včasnej diagnostiky, ale aj vytvorenie **siete pre včasnú intervenciu** pre deti s poruchou psychomotorického vývinu,
- **zjednotenie lekárskej a sociálnej posudkovej činnosti a skvalitnenie posudkovej činnosti vypracovaním a prijatím nového zákona o lekárskej a sociálnej posudkovej službe** a tým vytvoriť jednotné právne prostredie pre adresnejšie výstupy posudzovania a lepšie prepojenie zdravotných a sociálnych služieb,
- **problémy pri poskytovaní opatrovateľskej služby** osobám, odkázaným na pomoc druhej osoby podľa potreby v domácom prostredí, resp. v ústavnom zariadení, verejnom, alebo neverejnom, na základe slobodného výberu,
- **bezbariérovosť** životného prostredia a **prístupnosť informácií** a tým zabrániť nepriamej diskriminácii osôb, ktoré majú zdravotné problémy v mobilite, orientácii, či komunikácii (zariadenia zdravotnej starostlivosti, školy a školské zariadenia, administratívne budovy, prostriedky hromadnej dopravy a bytové domy).

Asociácia ponúka konkrétne riešenia, o ktorých si myslíme, že ich prijatie je nutné, pričom nemusia a zväčša ani nebudú mať výrazný ekonomický dopad na štátny rozpočet. Naopak, vďaka kompenzáciám sa môže zdravotne postihnutý občan primerane pracovne zaradiť (dokonca aj vo veku 65 rokov), dosiahnuť vyšší príjem a stať sa konzumentom, platiteľom odvodov, priamych aj nepriamych daní. Zvyčajne sa aj jeho zdravotný a psychický stav stabilizuje a nevyžaduje navyšené zdravotné náklady.

MUDr. Mária Orgonášová

Dajme každej osobe s ŤZP každý mesiac jednu sumu

Jozef Mihál je bývalý minister práce sociálnych vecí a rodiny a súčasný poslanec NR SR. Chcem poďakovať za sprostredkovanie nášho stretnutia bývalému starostovi obce Terchová a súčasnému poslancovi NR SR Milanovi Laurenčíkovi.

Jozef Mihál bývalý minister práce sociálnych vecí a rodiny a súčasný poslanec NR SR

Otázky:

1. Problematika zdravotne postihnutých občanov spadá do viacerých zákonov. Spomeniem len niektoré, zákon č. 5/2004 o službách zamestnanosti, zákon č. 447/2008 o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia, zákon č. 448/2008 o sociálnych službách. Ako hodnotíte dnešný právny stav z hľadiska pomoci zdravotne postihnutým občanom?

Dnešný právny stav je zrelý na svoju kompletnú rekonštrukciu. Som zvedavý, čo dokáže koalícia v tejto oblasti, keďže monolitná druhá vláda Roberta Fica narobila len škodu. Prvá lastovička v podobe skromného zvýšenia príspevku na opatrovanie je tu ale to je „len aby sa nepovedalo“. Situácia si vyžaduje nielen zvýšenie finančných príspevkov ale aj zásadné systémové zmeny.

2. Z radov rodičov zdravotne postihnutých detí sa ozývajú hlasy, že príspevok za opatrovanie je veľmi nízky a vláda ho chce zvýšiť od roku 2017 iba o 27 €. Vaša kolegyňa a podpredsedníčka NR SR Lucia Nicholsonová navrhuje zvýšiť príspevok za opatrovanie na úroveň 320€. Na našej výročnej členskej konferencii konanej v Nitre 20. augusta 2016 zazne-

Snímka zo sociálnej rehabilitácie v Piešťanoch

lo, že by tento príspevok bol na úrovni minimálnej mzdy. Rodiny s postihnutými deťmi sa často dostávajú do chudoby, pretože sa musia starať o svoje postihnuté deti. Je podľa Vás výška príspevku za opatrovanie v súčasnej dobe v poriadku?

Zvýšenie príspevku na opatrovanie prichádza neskoro a je nedostatočné. Rovnako je neskoré a nedostatočné zvýšenie limitu tzv. ochrany príjmu. Naviazanie príspevku na životné minimum spôsobilo, že za posledné roky sa príspevok zvyšoval len symbolicky a od roku 2014 vôbec. Vezmime si napríklad, že za posledných 5 rokov sa priemerná mzda na Slovensku zvýšila z 769 eur na 883 eur, teda o 15%. Alebo minimálna mzda - v roku 2012 bola minimálna mzda 327 eur, po 5 rokoch v roku 2017 bude 435 eur – to je za 5 rokov nárast o 33%.

Naproti tomu začiatkom roka 2012 bola maximálna výška príspevku na opatrovanie 211 eur a podľa návrhu zmeny zákona v roku 2017 bude 247 eur – to je nárast o 17%. Vládou ponúknutý nárast príspevku na opatrovanie teda kopíruje rast priemernej mzdy ale na druhej strane je len polovičný oproti nárastu minimálnej mzdy. Pokiaľ vláda pri zvyšovaní minimálnej mzdy rada hovorí, že životná úroveň ľudí pracujúcich za minimálnu mzdu sa musí zvyšovať, prečo rovnakým tempom nezvyšuje „minimálnu mzdu“ tých, čo opatrujú svojich príbuzných a prečo im nezvýši príspevok za opatrovanie tiež o 33%?

Súhlasím aj s poslancekou kolegyňou Luciou Nicholsonovou. Finančný príspevok vlády ľuďom, ktorí sú odkáza-

ní na opatrovanie v zariadeniach sociálnych služieb je 320 eur. Ak maximálny príspevok na opatrovanie bude od roka 247 eur, stále je to o vyše 70 eur menej ako to, čo vláda posielala do zariadení. Čo dodať... snáď len to, že spomínaný príspevok vlády, ktorý putuje za ľuďmi do zariadení, sa od čias vlády Ivety Radičovej nezvýšil ani o cent a to už je tiež 5 rokov.

3. Čo hovoríte na zmeny v zákone č. 5/2004 o službách zamestnanosti, kde sa niektoré príspevky zmenili z obligatórnych na fakultatívne a so zriaďovaním a udržiavaním chránených dielní je spojená neskutočná byrokracia?

Keď minister Richter presadzoval tieto zmeny, čo je dva roky dozadu, prekvapilo ma, že organizácie zastupujúce záujmy ŤZP osôb nekričali dosť hlasno – a tak Richterovi tieto zmeny bezbolestne prešli. Podľa Richtera sa príspevky podporujúce pracovnú aktivitu ŤZP ľudí zneužívali... Znova – namiesto aby sa pozitívne a na základe doterajších skúseností systém menil, ideme dozadu. Všetci vieme, že podpora pracovných aktivít, či podnikania ŤZP osôb je nesmierne dôležitá a zásadným spôsobom prispieva k ich integrácii a skvalitneniu života.

4. Osobné motorové vozidlo je hádam pre každého vodičára na Slovensku nevyhnutná kompenzácia jeho mobility. Sú podľa Vás v poriadku výška príspevku a podmienky za ktorých sa poskytuje príspevok na kúpu a prerobenie osobného motorového vozidla?

Neodpoviem na túto otázku tak ako

Výstup vozičkárov na nitriansky Zobor -pyramídu

ste ju položili ale zovšeobecniť tento problém. Ja (a nie som v SaS sám) si myslím, že filozofiu týchto príspevkov treba zmeniť na jednoduchý princíp. Namiesto desiatok rôznych príspevkov, s ktorými sa pohrali tvorcovia zákonov v minulosti, dajme každej osobe s ŤZP každý mesiac jednu sumu, s ktorou naložia oni sami tak ako uznajú za vhodné. A táto suma by sa mala odvíjať od výšky postihnutia, resp. odkázanosti. Pri 70%-100% invalidite hovoríme v SaS o sume cca 500 eur v čistom mesačne. Pri nižšom stupni postihnutia by sa táto suma alikvótne krátila. Ak si z týchto peňazí niekto bude splácať leasing vozidla, bude to jeho rozhodnutie. Ak si iný kúpi také a také pomôcky, bude to zase jeho rozhodnutie. A žiadny úradník

mu nebude robiť problémy a nebude žiadať množstvo potvrdení a návštev úradov. Súčasný systém je komplikovaný, nezrozumiteľný a často nespravodlivý.

5. Dotknem sa posudkovej činnosti v Sociálnej poisťovni a na úradoch práce, kde schvaľujú príspevky na kompenzáciu zdravotného postihnutia. Mám zdokumentovaný konkrétny prípad, kde Sociálna poisťovňa zamietla žiadosť o invalidný dôchodok a posudková komisia na úrade práce jej vydala preukaz fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom. Relevantné dokumenty Vám k tomuto prípadu poskytnem. Nie je načase zjednotiť posudkovú činnosť?

Za vlády Ivety Radičovej sme sa

pustili do projektu zjednotenia posudkovej činnosti a pracoval na tom najmä môj vtedajší poradca Peter Bódy so svojimi spolupracovníkmi. Urobili kus dobrej práce a dúfal som, že môj nasledovník bude v zjednocovaní posudkovej činnosti pokračovať. Žiaľ, jemu ani 4 roky v kresle ministra nestačili. Podľa programového vyhlásenia súčasnej vlády by k pokroku malo dôjsť, nuž uvidíme...

6. Bezbariérovosť je riešená vo vykonávacej vyhláske MŽP č. 532/2002 Z.z. Prax jasne ukazuje, že nie všetky verejné budovy sú bezbariérové, aj keď ide o nové stavby. Nebolo by vhodné, aby v stavebnom zákone bola nasledujúca klauzula, že žiadna stavba nesmie byť odovzdaná do užívania, pokiaľ nespĺňa kritériá bezbariérovosti?

Súhlasím. Pokiaľ ide o úrady určite. Bezbariérové by mali byť aj nové budovy používané na kancelárske účely, podnikanie a pod. a bytové domy. Pokiaľ ide o súkromné rodinné domy, tu už nie som si istý ale aj ľudia, ktorí si stavajú domy na svoje bývanie by si mali uvedomiť, že možno budú potrebovať vo svojom dome opatrovať svojho imobilného príbuzného. A že problém bezbariérovosti sa možno neskôr bude týkať ich samých.

Za rozhovor poďakoval Ján Miho

Jedna z vhodných foriem pomoci osobám telesne a ťažko telesne postihnutým, vrátane vozičkárov je program sociálnej rehabilitácie, uskutočňovaný jednodňovým a viac dňovým programom.

Ľudí často trápia rany osudu, choroby a postihnutia ich samotných alebo ich blízkych. Veľmi často sa na ne sťažujú a pýtajú sa: „Prečo práve mňa toto muselo postihnúť?!“ „Aká v tom je spravodlivosť?“ Pýtajú sa na riešenie svojho problému. Hľadajú cesty, ktoré by ich dostali von z tohto ich bolestivého stavu. Pýtajú si pomoc, pretože sami si nevedia poradiť. Autori tohto materiálu sú presvedčení, že práve komplexná re-

habilitácia môže poskytnúť kvalifikované odpovede na uvedené otázky.

Každé zdravotné postihnutie s trvalými následkami vyžaduje komplexný prístup zameraný nielen na úpravu postihnutých fyziologických funkcií, ale aj na úpravu psychosociálnych funkcií s cieľom integrácie postihnutej osoby do bežných spoločenských štruktúr. Model komplexnej rehabilitačnej starostlivosti vyžaduje skúsených odborníkov v rehabilitačnej medicíne - lekárov, fyzioterapeutov, rehabilitačných pracovníkov, psychológov, logopédov, ale aj sociálnych pracovníkov, orientovaných v problematike dlhodobej sociálno - rehabilitačnej starostlivosti.

Cieľové skupiny školené v rámci aktivít sociálnej rehabilitácie sú:

Telesne a ťažko telesne postihnutí občania (deti, mládež, dospelí) s vrodennou alebo získanou chorobou – najmä púrazové stavy.

Cieľom aktivít zameraných na sociálnu rehabilitáciu ľudí s telesným a s ťažkým telesným postihnutím rôzneho veku je aktivizovať ich vnútorné schopnosti na prekonanie osobnostných a sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia. Cieľom aktivít je dosiahnuť čo najvyšší možný stupeň samostatnosti osoby s telesným a ťažkým telesným postihnutím, pretože sociálna rehabilitácia je jednou z ciest, ktorá prispieva k nezávislejšiemu životu (independent living) týchto osôb. Umožňuje im ľahšie sa integrovať do spoločnosti a participovať aktívnejšie na jej živote. Sociálna rehabilitácia je služba, ktorá podporuje rozvoj tých schopností človeka s telesným a ťažkým telesným postihnutím, ktoré bude nevyhnutne potrebovať k samostatnému životu. Použitím metódy a programov sociálnej rehabilitácie klienti budú môcť rozvíjať svoje schopnosti a získavať potrebné pracovné návyky. V aktivitách je nutné sa zameriavať najmä na nácvik zručností pre zvládanie starostlivosti o vlastnú osobu, sebestačnosti a ďalších činností smerujúcich k sociálnemu začleneniu, sprostredkovanie kontaktu so spoločenským prostredím, výchovné, vzdelávacie a aktivizačné činnosti, pomoc pri uplatňovaní práv, oprávnených záujmov a pri obstarávaní osobných záležitostí.

Sociálna rehabilitácia, ktorá obsahuje v sebe nácvik sebaobsluhy, vedenie domácnosti, nácvik špeciálnych komunikačných zručností, nácvik používania kompenzačných pomôcok, nácvik sociálnej komunikácie, poradenstvo umožňujúce týmto osobám samostatnosť a pomoc v zdravotných a sociálnych problémoch prispeje k lepšiemu začleneniu detí, mládeže a dospelých do spoločnosti a zvýšením ich nezávislosti sa zlepši aj kvalita ich života a možnosti uplatnenia.

Aký program okrem vlastného, účastníkov čakal v hoteli Park v Hokovciach

V utorok, štvrtok a v sobotu poobede bola pre hotelových hostí vyhriata sauna. Pred saunou je ľadový ochladzovací bazén. Veľký plavecký vnútorný bazén má na začiatku hĺbku 1,20 m a na konci 1,80 m. Je tam okrúhly bazénik,

Prezentácia vozíčkov z fy LetMo Banská Bystrica

ktorý má teplotu 36-38 °C. Môžete v ňom sedieť maximálne polhodinu. Vonkajší bazén je vyhrievaný slnečnými kolektormi. Procedúry mali účastníci na kartičke a bolo možné si ešte nejaké dokúpiť. Najobľúbenejšia bola klasická masáž chrbta. Veľmi príjemné boli teplé procedúry - rašelinový, parafínový zábal, uvoľňujú stuhnuté problémové časti tela. Najobľúbenejšia bola aj reflexná masáž chodidiel. Zo spodu na chodidlách máme nervové zakončenia, ktoré sú prepojené s celým organizmom. Mali sme možnosť sa prihlásiť aj na kozmetiku, pedikúru, manikúru a kaderníctvo. Bol pre nás pripravený aj bohatý kultúrny program. Prvý deň bol oddychový. Ďal-

Pohľad na areál hotela PARK

Majitelia hotela manželka Pírovci

ší deň bola ochutnávkou vína, ktorá sa konala jedenkrát v týždni. Zvyklo sa to konať v kamennej pivnici pod kaštieľom, pivnica má 332 rokov a teraz k vôli vozičkárom sa to bude konať v prednej reštaurácii. Taká akcia trvala 3 hodiny i viac... Bolo to spojené s takou špeciálnou večerou. Dostali sme pečené kačacie stehná, lokše s pečeňou, knedlíky, dusená kapusta a po večeri ochutnávkou 8 druhov vín aj s výkladom o tých vinách. Potom boli na stoloch ešte studené misy - zemiakové pagáčiky, masťný chlieb s cibuľou, studené zabíjačkové misy - údený syr, tlačenka, oravská slanina a neobmedzený konzum vína. Prijemnú atmosféru dotváral harmonikár v kroji, ktorý na žiadosť prišiel ešte raz. V utorok bol privítací tanečný večerok, ktorý sa realizoval po večeri vonku na terase, so živou hudbou. V stredu znovu oddych, s využitím bazéna a procedúr. Ďalej boli výlety mikrobusedom autobusom na poldenný výlet do Ostrihomu a Štúrova bola tam v programe hodinová plavba loďou po Dunaji. Účastníci sociálnej rehabilitácie sa nezúčastnili, mali svoj vlastný program, sociálno - právnu prednášku - Životné minimum, zákon 447 a 448/2008 Z.z., demonštrácia vozíčkov z fy Let-Mo, športový deň, spoloč-

né vychádzky do Dudiniec... Ďalšia vynikajúca večera bola jednotná grilovaná - kuracie stehná grilované, plátky bravčovej krkovičky, klobáska, opekané zemiaky, zelenina, horčica a chlebič. Po večeri bol rozlúčkový tanček. Skupina účastníkov sociálnej rehabilitácie mala ešte svoj vlastný rozlúčkový večerok, Majitelia hotela Park v Hokovciach pripravili nealkoholické nápoje (zaujímavé bolo, že z účastníkov si nikto neobjednal alkoholické nápoje) kopu sladkých dobrot a jedenia. Vo štvrtok prišli do hotela Park motorkári na zraz 6. ročníka ROUTTE 66. Po večeri sme si šli popozerať motorky a pozreli sme si filmy ROUTTE 66, ktoré premietali z cesty v Amerike a na Slovensku. Na koniec pobytu sa niektorí účastníci zúčastnili motokárskej zábavy pri živšej hudbe, ktorá končila ohňostrojom.

Manželka Viola a Šaňo Kollárovci

Týždenný pobyt prebehol v priateľskej pohode a spokojnosti o ktorú sa postaral aj personál hotela Park. Ďakujeme aj manželom Pírovcom za ochotu a pomoc. Vďaka patrí aj predsedovi RŠO ŤTP a vozičkárov v Nitre, ktorý nám umožnil zúčastniť sa rekondičného pobytu.

Týždeň ubehol a my sme sa rozišli so želaním, aby sme sa o rok stretli znovu.

mo

Spomienky na rekondično - rehabilitačný pobyt v Piešťanoch

Aj v tomto roku v dňoch 7.-14.8.2016 uskutočnila naša organizácia v rámci svojho programu relaxačný pobyt pre 50 ťažko telesne postihnutých a vozičkárov vrátane ich sprievodcov. Spolu sme strávili 7 nádherných dní v hoteli Máj v Piešťanoch. Krajšie a vhodnejšie bezbariérové miesto by sme ťažko našli. Pôvabná príroda, ticho, ranné rozcvičky bazén s teplotou 30

st. celzia otvorený od 6.00 do 22.00 hod. a pred hotelom lesopark Dubová s novov hoteli bolo možné prikúpiť si liečebné procedúry podľa individuálnych potrieb ako: sauna, masáže, oxygenoterapia, bahnový zábal, perličkový kúpeľ a iné. Niektorí naši kolegovia s deťmi navštevovali dnes už - v zahraničí známe - ADEL medical center, ktoré leží v susedstve hotela. Zná-

me je intenzívnou, individuálnou a komplexnou neurorehabilitáciou vhodnou najmä pre deti po mozgovej obrne.

Vráťme sa ešte na začiatok. Už víťanie po príchode do foyer hotela bolo úžasné: Všetci sa tešili, že sa opäť po roku vidia a nechýbali ani objatia a bozky. Ako jedna slušná rodina. Nik tu nebol osamotený, nik tu nebol bez pomoci. Pomocná ruka bola

Prednášajúce z UPSaR Nitra, zľava Ing. J. Balónová a Dr. J. Kováčová

samozrejmosťou. Pomáhali sme si do bazény, von z bazény a neraz aj v izbe alebo v jedálni. Milým prekvapením bolo pre nás privítanie zo strany vedenia hotela pohárom vína.

Na návštevu Kúpeľného mestečka Piešťany vzdialeného 2.5 km sme mali v dispozícii hotelový mikrobús. Pripomenuli sme si aj starú a slávnu minulosť kúpeľov. Ich slávu predpovedal evanjelický kňaz a literát Adam Trajan oslavnej elegickej básni „Uzdravujúce piešťanské kúpele“ z roku 1642. Latinský originál „Saluberrimae Pistinienses Thermae“ zdobí priečelie Kolonádového mosta nad hlavou bronzovej sochy Barlolamača dielo známeho bratislavského sochára Kühmayera. Socha Adama Trajana, dielo piešťanského sochára Ladislava Ľudovíta Polláka (1948) je na začiatku Mestského parku v blízkosti Kursalonu.

Najväčší rozkvet mesta je späť s menom Ľudovíta Wintera, ktorý mal kúpele v prenájme v rokoch 1889 až 1940. Okrem

iných budov postavil najznámejší piešťanský hotel Thermia Palace a priľahlý kúpeľ Irma.

Symbolom Piešťan je Kolonádový most, dielo slovenského architekta Emila Belluša ku ktorému sme sa z hotela Máj dostali najkratšou cestou po hrádzi Váhu.

Kto by nezatúžil prejsť sa po tomto skvoste funkcionalistickej architektúre? Spája mesto s Kúpeľným ostrovom, ktorý tvorí obtokové rameno rieky Váh. Na ostrove vyrástlo v šesťdesiatich rokoch minulého storočia známe Balneo-centrum. Tvorí ho Balnea Esplanáde, Balnea Palace, Balnea Splendit, Balnea Grand.

Najkrajšia a najvyhľadávanejšia časť Piešťan bola vybudovaná Ľudovítom Winterom na začiatku ostrova priamo na termálnych prameňoch. Tu stojí Thermia Palace, najimpozantnejšia budova Kúpeľného ostrova, dielo budapeštianskych architektov Armina Hegedúša a Henrika Böhma. Vyprojektovali súčasne aj kúpele Irma spojené s hotelom s kruhovým centrálnym bazénom, nad ktorým sa vypína mohutná kupola. Obe budovy stavala budapeštianska firma Bratia Grünwald a Schiffer vo veľmi náročných podmienkach so zakladaním stavieb. Pozoruhodné je, že stavať začali v septembri 1910 a v apríli 1912 boli obe budovy dokončené a pripravené pre prvých hostov. Obe stavby sú klenotmi secesnej architektúry na Slovensku už vyše 100 rokov.

Náš obdiv Piešťan by nebol úplný, keby sme nespomenuli veľikánov ľudského ducha, ktorí v minulosti navštívili Piešťany. V Mestskom parku je kamenný reliéf s hlavou Ľudviga van Beethovena a

dostavník na jeho ceste z Dolnej Krupej do Piešťan. Ďalší významní návštevníci Piešťan sú anglický spisovateľ Róbert Seton Watson, slávny ruský spevák Fjodor Šaljapin, Sir Henri Davis (Davis-cup), Edvard Beneš, komik Vlasta Burian, švédska spisovateľka a nositeľka Nobelovej ceny Selma Lagerlöfová, Alfonz Mucha a mnohé ďalšie osobnosti. Nakoniec spomeňme Slovákov Janka Alexyho, spisovateľa a maliara a Ivana Kraska, ktorého pamätnú izbu –v susedstve hotela Magnolia- sme aj navštívili. Je to krásne malé a poučné múzeum.

Sedem príjemných a užitočných dní strávených v spoločnosti ľudí, ktorých spája rovnaký osud a podobné starosti nám ubehli ako voda. Užívali sme si ich plným dúškom a stretávali sme sa aj na večerných posedeniach pri krásnej hudbe a tanci.

Náš program bol obohatený o stretnutie s pracovníkmi z ÚPSVaR Nitra, ktoré nás informovali o Zbierke zákona č. 447/2008 o peňažných príspevkoch a kompenzačných pomôckach a ostatných nárokoch ako i prítomnosťou pána Viliama Franka štatutárneho zástupcu organizácie. Prezentačnú kompenzačných pomôcok na riešenie mobility vozíky, dekubitné sedačky, vertikalizačné zariadenie iné pomôcky nám predviedol zástupca firmy OtoBock. Nechýbal ani športový deň.

Veľká vďaka patrí Anke Homolovej, ktorá sa o nás po celý čas vzorne starala a všetkým ktorí tento krásny relaxačný pobyt zorganizovali a podporili.

Manželia Zuzana a Ladislav Paulovičovi

§ SOCIÁLNO - PRÁVNÁ PORADŇA

PREDNÁŠKA NA SEMINÁRI RŠO SZTP V NITRE

Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia
Zmeny 2017

posudzovanie príjmu a majetku, príspevok na opatrovanie, sociálne poistenie
a vodenie psa so špeciálnym výcvikom.

Úvodom

Vážený pán Franko, ctení hostia a drahí prítomní,

dovoľte aby som sa Vám predstavila. Volám sa Ildika Milkovičová, som právničkou za sekciu sociálnej a rodinnej politiky na MPSVaR SR. Tohto roku MPSVaR SR predložilo návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia. Návrh novely bol vypracovaný na základe Plánu legislatívnych úloh vlády na mesiace jún až december 2016, ktorý vychádza z Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2016 -2020 a ktorého účelom je premietnuť a riešiť problémy aplikačnej praxe. Nakoľko sa aktívne podieľam na vzniku a tvorbe uvedenej novely, rada by som dnešnú prednášku venovala novinkám, ktoré návrh zákona so sebou prináša.

1. Stručne by som priblížila význam zákona o PP. Predmetný zákon upravuje jednak právne vzťahy pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu soc.dôsledkov ŤZP, ako aj právne vzťahy pri vyhotovení jednotlivých typov preu-

kazov (napr. parkovací preukaz pre FO s ŤZP, preukaz FO s ŤZP so sprievodcom).

Cieľom zákona je podporiť sociálne začlenenie FO s ŤZP do spoločnosti tak, aby bola plne zachovaná jej ľudskej dôstojnosť, aktívna účasť v živote, rovnosť a spravodlivosť. (osoby s mentálnym a psychosociálnym postihnutím+ telesným postihnutím).

Za sociálny dôsledok ťažkého zdravotného postihnutia sa na účely tohto zákona považuje znevýhodnenie, ktoré má fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím v porovnaní so zdravou fyzickou osobou rovnakého veku, pohlavia a za rovnakých podmienok. **Formami kom-**

penzácie sú peňažné príspevky (jednorazové alebo opakované), ktoré sa poskytujú jednotlivu alebo v rozličných vzájomných kombináciách, vždy však v závislosti od individuálnych potrieb. Sú to príspevky sociálnej pomoci a nie sú nárokovateľné.

V prvom rade sa upravuje § 18 zákona č. 447/2008 Z.z., ktorej predmetom úpravy je posudzovanie a zisťovanie príjmu a majetku na účely poskytovania peňažných príspevkov na kompenzáciu.

K čl. I bodu 1 PRÍJEM

Ide o precizovanie úpravy druhov príjmu. Pojmy „podpora a príspevok“ sa nahrádzajú pojmami „peňažný dar“ za súčasného vylúčenia nepeňažného plnenia, ktoré je upravené v ustanoveniach o zisťovaní majetku podľa bodu 2. Oproti súčasnej právnej úprave sa peňažné dary do výšky 12-násobku sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu v kalendárnom roku nepovažujú za príjem na účely tohto zákona. Takýto peňažný dar môže poskytnúť akýkoľvek subjekt. Zároveň sa rozširuje taxatívne vymenovaný okruh subjektov o cirkvi a náboženské spoločnosti, od ktorých sa poskytnutý finančný dar nepovažuje za príjem na účely tohto zákona.

Pôvodné znenie: Za príjem sa na účely poskytovania peňažných príspevkov na kompenzáciu nepovažujú podpora alebo príspevok poskytnutý z prostriedkov nadácií a občianskych združení, neziskových organizácií a neinvestičných fondov vrátane nepeňažného plnenia.

... na základe § 18 ods. 19 písm. e) sa nepeňažné plnenie nepovažovalo za majetok na základe bona fide, čiže **dobrých mravov**. Dary nie sú súčasťou posudzovaného majetku.

Ďalšia časť účastníkov na soc. rehabilitácii v Piešťanoch

PREKONAJME SPOLU BARIÉRY

Stoličkový výťah

Stropný zdvihák GH3

Šikmá schodisková plošina

Schodolez

Bezplatné t. č.: 0800 150 339

- ✓ **Riešenia pre všetky typy architektonických bariér**
- ✓ **Bezplatný návrh a konzultácia u klienta**

- ✓ **Bezplatné právne poradenstvo**
- ✓ **Záručný a pozáručný servis**

Zvislá plošina s kolmým zdvihom

Stropný zdvihák GH1

www.ares.sk

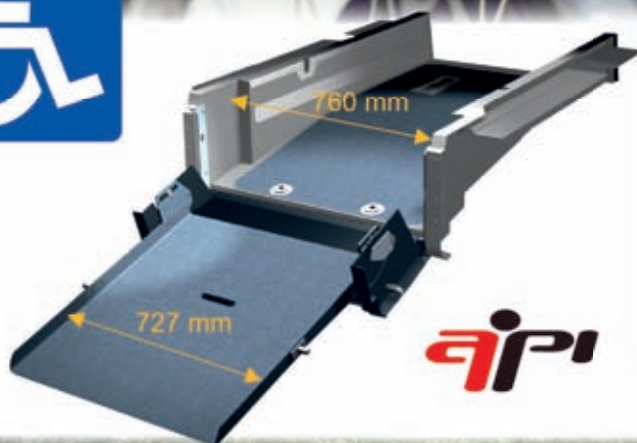
autá bez zábran

AMC

vám predstavuje:

FLEXIRAMPA

UNIKÁTNY SYSTÉM RIEŠENIA
BEZBARIÉROVÉHO VOZIDLA
ZNIŽENÍM JEHO PODLAHY,
TZV. FLEXIRAMPOU
A UKOTVENÍM INVALIDNÉHO VOZÍKA
VO VOZIDLE SYSTÉMOM QSTRAINT.
JE TO NAJDOKONALEJŠÍ
PONÚKANÝ SYSTÉM ÚPRAVY VOZIDLA
NA PREVOZ ŤAŽKO TELESNE
POSTIHNUTÉHO NA INVALIDNOM VOZÍKU.
SYSTÉM JE OD ČESKÉHO VÝROBCU
API CZ – SLAPY TÁBOR.

Medzi najrozšírenejšie úpravy automobilov, ktoré firma AMC Martin vykonáva a má na tieto úpravy aj potrebné schválenia patria:

- ručné ovládanie pedálov brzdy, plynu a spojky a ich kombinácie - výrobca Alfred Bekker - UK, API CZ - ČR
- otočné sedačky - mechanické, elektrické a programovateľné s výsuvom aj mimo os automobilu - výrobca Auto Adapt – Švédsko
- kotviace systémy invalidných vozíkov v priestoroch automobilu - výrobca QStraint - UK
- robotický systém na odkladanie invalidného vozíka do boxu na streche automobilu Chair Topper - výrobca USA alebo robotický systém 201 na odkladanie invalidného vozíka do kufra automobilu
- nájazdové rampy, zdvihacie plošiny mechanické, elektrické, nakladacie žeriavy, nájazdové rozkladacie lyžiny a podobne.

Viac informácií získate:

autá bez zábran

www.amc.sk

tel.: +421 903 803638

e-mail: gregor@amc.sk

AMC Martin, s.r.o., Bezručova 10, 036 01 Martin

BEZBARIÉROVÉ PRÍSTUPY STROPNÉ ZDVIHÁKY

Slovensko bez bariér
3 000 inštalácií na Slovensku

www.velcon.sk
bezplatná infolinka:
0800 199 060

ľahko a bezpečne

Plošina, schodolez, stropný zdvihák?

Bezplatné: Zameranie a odskúšanie
Poradenstvo
Na mieru pre vás
Pomoc s doplatkom

Pridajte sa k nám!

Zavolajte naše bezplatné číslo
0800 105 707

Získajte Vaše registračné číslo
Využívajte výhody nášho Klubu SPIG

Schodolez Sherpa N 902 s vozíkom

**Dôveryhodná
Firma
2016**

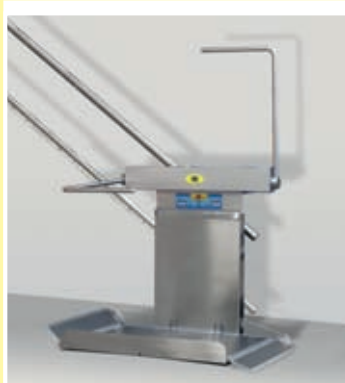
**SLOVENSKÝ
VÝROBCA**
www.slovenskavyrobca.sk

Stropný zdvihák

Schodisková sedačka

Šikmá plošina Stella

Zvislá kabínová plošina bez ohradenia

Zvislá plošina bez ohradenia

Vnútrotná šikmá plošina do zákruť

Náš bezplatný mesačník INAK OBDARENÍ

- + skutočné príbehy, terapie, rady a zákony, pozitívna motivácia, prírodné liečby, recepty, oznamy, pozvánky, inzercie, združenia a spoločnosti

Občianske združenie INAK OBDARENÍ

- + pomoc s doplatkom na zdvíhacie zariadenia
- + poradenstvo pri vybavení príspevku
- + poradenstvo v ostatných oblastiach starostlivosti o ZŤP

Šeková knižka Klubu SPIG

- + pomoc s doplatkom do 10% z ceny zdvíhacieho zariadenia,
- + získate zľavy a benefity na nákup zariadení spoločnosti SPIG,
- + poskytujeme Vám poradenstvo a pomoc pri vybavení príspevku na zdvíhacie zariadenie,
- + získavate 10% zľavy na nákup našich produktov od firmy KSP ITALIA (zdviháky, skútre, posteľe...),
- + získate bezplatný vstup na 12 benefičných podujatí po celom Slovensku,
- + máte možnosť zúčastniť sa zlosovaniu o hodnotné ceny

Informačný portál INAK OBDARENÍ

www.inakobdareni.sk

QUICKIE®
XENON

XENON FF **ULTRAĽAHKÝ**

Najľahší skladací
vozík na svete.
Pevná kompaktná
predná časť rámu.
Skvelý čistý
aerodynamický tvar.

XENON HYBRID **EXTRAPEVNÝ**

Skvelé jazdné vlastnosti
a vysoká stabilita
bez kompromisov.
Zosilnená predná časť
rámu. Maximálna
nosnosť vozíka je 140 kg.

XENON SA **VŠESTRANNÝ**

Odklopná
a odnímateľná predná
časť rámu.
Jednoduchší presun
na vozík a späť.
Maximálne
kompaktné
transportné rozmery
pre jednoduchý
prevoz v automobile.

**VIDEO NÁJDETE
NA WWW.LETMO.SK**

volajte zdarma
0800 194 984

LetMo
let's move

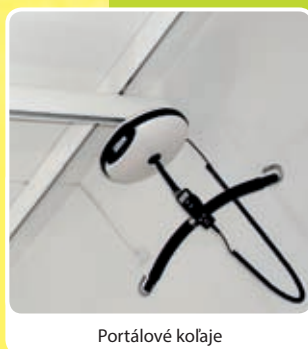
e-mail: info@letmo.sk
www: www.letmo.sk

Najkrajší, najmenší, najvariabilnejší...

STROPNÝ ZDVIHÁK Ergolet Luna

- **Stropný zdvihák Ergolet Luna** je zariadenie slúžiace na zdvíhanie a premiestňovanie imobilných osôb z postele na vozík, do vane, do sprchy, na toaletu, do bazénov.
- Pomocou jednoduchého **prehupového systému** je umožnený presun z jednej miestnosti do druhej **bez potreby stavebných úprav interiéru**.
- Tento stropný zdvihák môžete využiť aj pri **vertikalizácii a nácviku chôdze**.
- **Inštalácia je možná aj priamo do sadrokartónových stien!**

Portálové kolaje

Schované parkovanie v skrini

Nácvik chôdze

Navštívte náš nový info portál
www.inakobdareni.sk

Podrobnejšie informácie nájdete na **www.spig.sk** alebo volajte bezplatnú linku **0800 105 707**

design.develop.deliver

**Kvalitné termoplastické
extrudované a vstrekované výrobky**

+421 41 507 11 01
sales@cobaautomotive.sk
www.cobaautomotive.sk

COBA
automotive

K čl. I bodu 2 MAJETOK

Precizuje sa okruh majetku ktorý sa na účely poskytovania peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia nepovažuje za majetok na účely tohto zákona tým, že za majetok sa nepovažujú nepeňažné dary, ktorých úhrnná hodnota v kalendárnom roku nepresiahne 12 – násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu. Navrhuje sa zosúladienie § 18 ods. 3 písm. p) s novo navrhovaným § 18 ods. 19 písm. e) tým spôsobom, že nehnuteľnosti a hnutelné veci poskytnuté podľa ods. 3 písm. p) tohto zákona sa nepovažujú za majetok na účely tohto zákona, zároveň sa taxatívne vymenúvajú subjekty, od ktorých sa nepeňažné dary nepovažujú za majetok na účely tohto zákona.

K čl. I bodu 5 PP NA OPATROVANIE

Peňažný príspevok na opatrovanie sa poskytuje priamo fyzickej osobe - opatrovateľovi, ktorý opatruje

fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím (FO s ŤZP) odkázanú na opatrovanie. Maximálne výšky peňažného príspevku na opatrovanie sú stanovené v zákone percentom zo sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu ustanoveného osobitným predpisom (SŽM). S cieľom stabilizácie finančnej situácie poberateľov peňažného príspevku na opatrovanie sa navrhuje zvýšenie základnej výšky peňažného príspevku na opatrovanie zo 111,32 % sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu na 125 % sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu.

K čl. I bodu 8

Ak FO s ŤZP opatruje opatrovateľ v produktívnom veku (t.j. nepoberá niektorú zo zákonom ustanovených dôchodkových dávok), pri výške peňažného príspevku na opatrovanie sa zohľadňuje príjem opatrovanej FO s ŤZP. Ak opatrovaná FO s ŤZP nie je nezaopatreným dieťaťom, ochrana jej príjmu je vo výške 1,4 násobok SŽM. Táto skupina FO s ŤZP má na účely peňažného príspevku na opatrovanie najnižšiu hranicu ochrany jej príjmu. V prípade, že príjem opatrovanej FO s ŤZP prevýši zákonom stanovenú hranicu ochrany príjmu, peňažný príspevok na opatrovanie sa kráti o sumu tohto prevýšenia. Vzhľadom na skutočnosť, že SŽM bola naposledy valorizovaná v roku 2013, u opatrovateľov v produktívnom veku opatrujúcich dospelé FO s ŤZP bol zaznamenaný klesajúci trend priemernej mesačnej výšky tohto peňažného príspevku. V súčasnosti ide o najohrozenejšiu skupinu poberateľov peňažného príspevku na opatrovanie. S cieľom stabilizácie uvedenej skupiny poberateľov peňažného príspevku na opatrovanie v produktívnom veku sa navrhuje zvýšiť základnú výšku peňažného príspevku.

V roku 2015 bolo vyhotovených približne **300 000 preukazov** fyzickej osoby s ŤZP a fyzickej osoby s ŤZP so sprievodcom. Priemerný mesačný **počet poberateľov** peňažných **príspevkov** na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia v roku 2015 bol **169 586**.

K čl. I bodu 10 PREDOSVOJITEĽSKÁ STAROSTLIVOSŤ

Ide o precizovanie vysvetlenia aplikácie ustanovenia § 55 ods. 1 zákona. Aktuálne znenie zákona sa vzťahuje iba na ustanovenia § 45, 48, 56 a 60 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (t. j. na náhradnú starostlivosť a poručníctvo), avšak nie na predosvojiteľskú starostlivosť, čo sťažuje získanie pomôcky dieťaťu zverenému

Účastníci na sociálnej rehabilitácii v Piešťanoch, v hoteli Máj

mu do starostlivosti budúcich osvojiteľov na základe rozhodnutia súdu v zmysle ustanovenia § 103 zákona č. 36/2005 Z. z. Dieťa zverené do predosvojiteľskej starostlivosti má počas trvania predosvojiteľskej starostlivosti vždy súdom ustanoveného poručníka, respektíve opatrovníka, ktorým je z pravidla obec (respektíve mestská časť), zastúpená povereným zamestnancom. Uvedená skutočnosť môže byť pri rozhodovaní úradov práce sociálnych vecí a rodiny v predmetnej oblasti však problematická, nakoľko na základe poverenia zamestnanca štatutárom obce k vykonávaniu funkcie poručníka, respektíve opatrovníka sa nejedná o fyzickú osobu (súd ustanovil do funkcie poručníka alebo opatrovníka obec, nie fyzickú osobu).

K čl. I bodu 11 – 15 OSOBNÉ ÚDAJE

Žijeme v 21. storočí, kedy sa kladie dôraz na ochranu osobných údajov. **Ďalšie zmeny, ktoré návrh prináša je zvýšenie ochrany osobných údajov.**

Z toho dôvodu sa precizuje § 64 ods. 1. Taxatívne sa vymedzuje okruh osobných údajov, na ktoré sa zákon vzťahuje. Špecifikácia údajov spracúvaných v praxi. Uvedené oprávnenie vyplýva priamo z § 10 ods. 2 zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v zmysle ktorého „Prevádzkovateľ ďalej spracúva osobné údaje bez súhlasu dotknutej osoby, ak účel spracúvania osobných údajov, okruh dotknutých osôb a zoznam osobných údajov ustanovuje osobitný zákon.“ – získať OÚ bez súhlasu dotknutej osoby kopírovaním, skenovaním alebo iným zaznamenávaním úradných dokladov na nosič informácií.

Rozširuje sa okruh subjektov, na ktoré sa ochrana osobných údajov vzťahuje o ďalšie fyzické osoby, ktoré sú označované v dôkazných prostriedkoch v konaní vo veciach peňažných príspevkov na kompenzáciu, preukazu a parkovacieho preukazu. Ide o osoby, ktorých osobné údaje príslušný orgán spracúva z dôvodu ich uvádzania v dôkazných prostriedkoch a ktoré nie sú účastníkmi konania (napr. predajca kompenzačných pomôcok, prepravcovia, podávatelia podnetu a neskôr označení svedkovia, bývalý manžel pri posudzovaní príjmu).

K čl. I bodu 15

Navrhuje sa ustanoviť povinnosť pre úrady práce, sociálnych vecí a rodiny, aby v tých prípadoch, keď bol osobám

priznaný peňažný príspevok na opatrovanie do 31.12.2016, rozhodli o novej výške podľa predpisov platných od 1.1.2017 a to v lehote najneskôr do konca marca 2017. Táto lehota sa stanovuje vzhľadom na potrebu prehodnotenia výšok nárokov cca. 33 000 poberateľov peňažného príspevku na opatrovanie.

V záujme zabezpečiť rovnaké postavenie fyzických osôb s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorým je poskytovaná celoročná pobytová sociálna služba, okrem útulku, domova na pol ceste, zariadenia núdzového bývania, zariadenia podporovaného bývania ako aj v zariadení sociálnych služieb na určitý čas, najviac 30 po sebe nasledujúcich dní sa navrhuje jednoznačne ustanoviť, že peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov sa od účinnosti navrhovaného zákona odníme uvedenej skupine osôb s ťažkým zdravotným postihnutím, a to bez ohľadu na to, že tento peňažný príspevok bol fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím priznaný pred účinnosťou navrhovaného zákona.

K čl. II bodu 1 PES

Návrh zákona upravuje, že za psa so špeciálnym výcvikom podľa § 25 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z. sa považuje na účely zákona č. 282/2002 Z. z. aj pes v špeciálnom výcviku. Uvedené sa navrhuje z dôvodu, že postavenie psa v špeciálnom výcviku doposiaľ nebolo legislatívne upravené, čo spôsobovalo prekážku pri jeho výcviku, nakoľko výcvik týchto psov sa vykonáva na verejne prístupných miestach.

K čl. II bodu 2

Navrhuje sa zjednotiť hmotnoprávna úprava kategorizácie psov podľa zákona č. 282/2002 Z. z. , ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov v znení zákona č. 102/2010 Z. z. so zákonom o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia. Z uvedeného dôvodu sa navrhuje v taxatívnom vymedzení zvláštného psa nahraďiť pojem „vodiaci“ pojmom „so špeciálnym výcvikom“, ktorý v zmysle odkazovanej právnej normy zahŕňa tri typy psov so špeciálnym výcvikom: vodiaceho psa (zrakovo postihnutý), asistenčného psa (telesne postihnutý) a signálneho psa (Sluchovo postihnutých). (vzťahuje sa tým pádom zákon a výnimky na všetky 3 typy psov)

K čl. II bodu 3

Právo na prístup osoby s ťažkým zdravotným postihnutím na verejne prístupné miesta vrátane každého

druhu dopravnej prepravy garantom osobám so zdravotným postihnutím Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím v čl. 9 Prístupnosť. Súčasná slovenská právna úprava nedisponuje právnu normou s celoštátnou pôsobnosťou, ktorá by stanovovala všeobecnú povinnosť vodiť psa s náhubkom, avšak právnické osoby (napr. prepravné spoločnosti, obce, ...) túto podmienku často zaraďujú do svojich normatívnych právnych aktov. Nasadenie náhubku psom so špeciálnym výcvikom sa považuje za eliminujúci faktor vo vzťahu k riadnemu výkonu špeciálnej činnosti psa, keďže jedným z úkonov v rámci uvedených činností je aj podávanie predmetov osobám so zdravotným postihnutím.

Nová úprava zákona č. 282/2002 Z. z. má za cieľ zaviesť výnimku z podmienok vedenia psov a tým odstrániť spory vznikajúce z nejednotnosti posudzovania podmienok vo veciach vedenia psov medzi právnickými osobami, fyzickými osobami a osobami s ťažkým zdravotným postihnutím v sprievode psa so špeciálnym výcvikom. Návrh zákona ustanovu-

je výnimku, ktorou je **vodenie psa bez náhubku**. Preto okolnosť, že pes so špeciálnym výcvikom nemá nasadený náhubok, nemôže byť dôvodom vylúčenia osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a jeho sprevádzajúceho psa z verejne prístupných priestorov.

- prístup na verejne prístupné miesta vrátane dopravnej prepravy pre osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, ktoré používajú psa so špeciálnym výcvikom ako pomoc pri každodenných činnostiach, pri pohybe, podávaní predmetov, otváraní a zatváraní dverí, pri privolaní nevyhnutnej pomoci v prípade nebezpečenstva a bezpečnom zvládnutí prekážok v priestore. Predpokladá sa, že návrh sa pozitívne dotkne približne 70 ľudí s ťažkým zdravotným postihnutím.

K čl. III SOC.POISTENIE

V zákone o sociálnom poistení sa navrhuje odstrániť hranicu 12 rokov na účely platenia poistného na dôchodkové poistenie štátom za fyzické osoby, ktoré nepracujú, nepoberajú niektorú zo zákonom ustanovených dôchodkových dávok a

- 1.v produktívnom veku sa starajú o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom po dovŕšení šiestich rokov jeho veku najdlhšie do 18 rokov veku,
- 2.ktorým sa v produktívnom veku poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie alebo
- 3.ktoré majú podľa zmluvy o výkone osobnej asistencie vykonávať túto v rozsahu najmenej 140 hodín mesačne.

Zámerom predloženého návrhu je akceptovať starostlivosť o ťažko zdravotne postihnutú osobu v zásade počas celého obdobia, počas ktorého to zdravotný stav ŤZP osoby vyžaduje.

Predĺženie obdobia poistenia Napríklad študenti opustia štúdium a teda prestávajú študovať, študenti študujú maximálne 18 rokov študentského poistenia. Od 1. 1. 2017 bez časového obmedzenia V roku 2017 bude platíť štát poistenie za opatrovateľov, tj. osobných asistentov mesačne vo výške 114,79 eura. (opatrovaní osoba je staršia ako 18 rokov)	Náklady štátneho rozpočtu o 2017 – 28 920 590 € o 2018 – 32 331 949 € o 2019 – 40 689 163 €
---	--

K Čl. IV

Navrhuje sa účinnosť zákona od 1. januára 2017 okrem čl. I prvého bodu a druhého bodu, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. júla 2017, nakoľko podľa § 18 ods. 8 sa príjem fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím pri opakovaných peňažných príspevkoch na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia prehodnocuje vždy v júli bežného roka.

Sumárum najpodstatnejších zmien:

- zvýšenie maximálnej výšky peňažného príspevku na opatrovanie (v závislosti od počtu opatrovaných a rozsahu opatrovania, zo súčasných 220,51 eur na 247,61 eur, čo predstavuje reálne prílepkovanie o 27,10 eur mesačne. V budúcom roku by sa táto zmena mala týkať cca 33 450 fyzických osôb),
- zvýšenie ochrany príjmu opatrovanej fyzickej osoby s ŤZP, ktorú opatruje opatrovateľ v produktívnom veku (zo súčasného 1,4 násobku sumy životného minima (277,312 eur) na 1,7 násobok (336,753 eur), čo je navyšenie o 59,44 eur. V budúcom roku by sa táto zmena mala týkať cca 17 598 fyzických osôb)
- zásadné predĺženie obdobia platenia poisťného na

dôchodkové poistenie štátom za opatrovateľov, ktorí sú poistencami štátu - štát bude platiť poistné za opatrovateľov, aj osobných asistentov bez časového obmedzenia (v súčasnosti platí štát dôchodkové poistenie za opatrovateľov maximálne 18 rokov). V roku 2017 bude platiť štát poistné za opatrovateľov, aj osobných asistentov mesačne vo výške 114,79 eura. (opatrovaná osoba je staršia ako 18 rokov)

pozitívne ovplyvnené skupiny:

- domácnosti opatrovateľov, ktorí nepoberajú žiadnu zo zákonom ustanovených dôchodkových dávok s nárokom na peňažný príspevok na opatrovanie a zákonom vymedzený okruh osôb s ťažkým zdravotným postihnutím,
- špecifickou pozitívne ovplyvnenou skupinou sú domácnosti opatrovateľov opatrujúcich deti s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorých sa dotkne len zvýšenie peňažného príspevku na opatrovanie, nakoľko ochrana príjmu opatrovanej osoby je v prípade nezaopatreného dieťaťa s ťažkým zdravotným postihnutím už v súčasnosti vyššia ako navrhovaná v prípade dospelého osoby (3-násobok životného minima pre plnoletú fyzickú osobu).

účinnosť novely: Vzhľadom na zákonom ustanovený mechanizmus posudzovania príjmov a majetku na účely poskytovania opakovaných príspevkov na kompenzáciu vždy v júli kalendárneho roka sa **navrhuje delená účinnosť** tak, aby novelizačné body týkajúce sa posudzovania príjmu a majetku nadobudli účinnosť v tomto termíne.

Do budúcnosti: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky plánuje v budúcnosti prehodno-

opatrujúci	min. zvýšenie v € za mesiac	max. zvýšenie v € za mesiac
- celodenne 1 osobu	27,10	86,53
- celodenne viac osôb	27,10	86,85
- čiastočne 1 osobu	27,10	86,75
- čiastočne viac osôb	27,11	86,84
- kombinovane viac osôb	27,10	86,85

tiť podmienky poskytovania niektorých peňažných príspevkov na kompenzáciu, nielen v spolupráci s vybranými odborníkmi z oblasti zdravotníctva (medicínske posudzovanie) a sociálnej oblasti, ale aj v spolupráci s osobami so zdravotným postihnutím, prostredníctvom ich reprezentatívnych organizácií (v súlade s Dohovorom OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, čl. 4 ods. 3).

Ciele:

1. stabilizácie skupiny poberateľov peňažného príspevku na opatrovanie v produktívnom veku
2. docieľiť, aby osoby starajúce sa o fyzické osoby s ťažkým zdravotným postihnutím osoby mali plynule hradené sociálne poistenie. Odstrániť hranicu 12 rokov na účely platenia poistného štátom na dôchodkové poistenie za fyzické osoby, ktoré sa starajú o fyzické osoby s ťažkým zdravotným postihnutím osoby. Cieľom návrhu je započítať obdobie starostlivosti o fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím v závislosti od reálneho obdobia, v ktorom je táto starostlivosť vykonávaná.
3. vodenie psa so špeciálnym výcvikom bez obmedzení

Mgr. Ildika M. Virágová

Časť priorit novej koalície – vládny program Náprava krívd v penziách?

Krivdy v penziách by sa mali začať naprávať. Minister práce Ján Richter (Smer) včera potvrdil, že v programovom vyhlásení vlády bude zmena valorizácie penzií. Tento rok mnohých penzistov pobúrila plošný rast penzií len o 1,90 eura mesačne.

Napriek tomu, že pri nulovej inflácii ide nielen o nominálny, ale aj reálny rast dôchodkov, je suma nízka. Po novom by mal byť stanovený spodný limit. Napríklad keď sa penzie dvíhali v roku 2015 o päť eur mesačne, kritika bola menšia. Dôchodcovia však chcú ešte vyšší rast.

Pevnú valorizáciu minister Richter predpokladá aj v ďalších rokoch, hoci v penzijnej reforme Smeru prijatej v roku 2012 sa už od roku 2018 predpokladalo opätovné obnovenie percentuálneho modelu. „V prvom rade ideme meniť valorizáciu dôchodkov. Pripravujeme iný jej mechanizmus a riešime, či sa bude valorizovať percentuálne, alebo pevnou sumou,“ potvrdil s tým, že sám sa prikláňa k pevnej sume.

Nič sa podľa ministra nebude meniť v súvislosti so schváleným ďalším zvyšovaním dôchodkového veku. Od budú-

ceho roku sa začne každoročne dvíhať automaticky, v súlade s predĺžovaním veku dožitia. Takisto v druhom pilieri zostáva v platnosti zámer znovu začať postupne zvyšovať odvody sporiteľov do dôchodkových správcovských spoločností tak, aby sa v roku 2024 dostali z terajších štyroch na úroveň šesť percent.

Novinkou bude, že časť úspor z druhého piliera si sporitelia po dovŕšení dôchodkového veku budú môcť vybrať v hotovosti. Teraz si za ne musia „kúpiť“ penziu, ktorá je pre vysoké marže súkromných poisťovní často nižšia ako štátny dôchodok. Vláda bude tiež riešiť starú krivdu, keď výpočet dôchodkov pre ľudí odchádzajúcich do penzie po roku 2004 je výhodnejší. Zmenu presadenú niekdajším ministrom práce Ľudovítom Kaníkom dodnes pociťuje ako veľkú nespravodlivosť 80-tisíc starodôchodcov.

Na stole sú aj ďalšie zmeny, ktoré chce presadiť vláda Smeru, SNS, Mostu – Híd a Siete. Navrhuje sa plná náhrada mzdy pre ženy na materskej. Pre dôchodcov vyššia garantovaná valorizácia. Oklieštenie zisku zdravotným

poisťovníam. Zodpovednosť predsedov súdov za nekalitné rozhodovanie sudcov. Pokračovanie reformy verejnej správy ESO. Boj proti nelegálnej migrácii, organizovanému zločinu, korupcii. Viac starostlivosti o Slovákov žijúcich v zahraničí.

Čo z priorit novej koalície určite bude vo vládnom programe

- Protikorupčný program – protischránkový zákon, zákon o preukazovaní pôvodu majetku, osobná hmotná zodpovednosť politikov, zvažuje sa aj reforma tendrov, podľa ktorej by výhodnosť každého nákupu kontroloval Inštitút finančnej politiky pri rezorte financií
- Sociálne veci – úprava valorizácie penzií (rast penzií o minimálnu pevnú sumu), možnosť výberu časti úspor z druhého piliera po dosiahnutí penzijného veku či materská vo výške 100 percent čistej mzdy (už tento rok)
- Dane a odvody – zníženie dane z príjmov firiem z 22 na 21%, zrušenie daňových licencií, zvýšenie limitov na uplatňovanie paušálnych výdavkov pre živnostníkov
- Zdravotníctvo a školstvo – sna-

ha obmedziť zisk súkromných zdravotných poisťovní, vyšší každoročný rast platov učiteľov

- Dialnice – čo najskoršie dobudovanie D1 z Bratislavy do Košíc (2020), obchvat Bratislavy, venovať väčšiu pozornosť rýchlostnej ceste R2 z Trenčína juhom SR do Košíc, R7 z Bratislavy na Lučenec, R3 z Trstenej na juh do Šiah a R4 od Duklianskeho priesmyku smerom na juh po hranicu s Maďarskom

Kedy fyzickej osobe nevzniká povinnosť podať daňové priznanie?

Daňovník fyzická osoba nemá povinnosť podať daňové priznanie:

- ak celkové zdaniteľné príjmy dosiahnuté v roku 2016 nepresiahli

sumu 1 901,67 eura s výnimkou daňovníka, ktorý vykázal daňovú stratu, alebo

- ak dosiahol za zdaňovacie obdobie roku 2016 len príjmy zo závislej činnosti podľa § 5 zákona o dani z príjmov, ktorých výška prevýši sumu 1 901,67 eura a nie je povinný podať DP podľa § 32 ods. 2 zákona o dani z príjmov, alebo

- ak má len príjmy, z ktorých sa daň vyberá podľa § 43 a neuplatní postup podľa § 43 ods. 7 zákona (ak sa rozhodne, že daň vyberanú zrážkou podľa § 43 nebude považovať za predavok).

Do celkových zdaniteľných príjmov sa zahrňuje akýkoľvek dosiahnutý príjem, ktorý je predmetom dane a nie je od dane z príjmov oslobodený. Do cel-

kových zdaniteľných príjmov sa zahrňuje aj príjem dosiahnutý zo zdrojov v zahraničí, ak sa jedná o daňovníka s neobmedzenou daňovou povinnosťou (t.j. rezidenta SR).

Do sumy celkových zdaniteľných príjmov pre účely povinnosti podať daňové priznanie (1 901,67 eur) sa nezahŕňajú príjmy, z ktorých sa daň vyberá zrážkou podľa § 43, ak

- vybratím tejto dane je splnená daňová povinnosť, alebo

- daňovník neuplatní postup podľa § 43 ods. 7 (ak sa daňovník rozhodne, že daň vyberanú zrážkou podľa § 43 nebude považovať za predavok a riadnym vykonaním zrážky dane je daňová povinnosť splnená).

Pravda, odu, eko, 07.04.2016

Šaneca

Cievkovanie – preklatie či dobrodenie?

Môj príbeh sa začal v útlom detstve. Trápilo ma nekontrolovateľné pomočovanie a to nielen v noci. Neustále som mal preplnený močový mechúr, trápil ma pocit plnosti a pálenie v obdobiach častých infekcií močových ciest. Napriek opakovaným pokusom o presné stanovenie diagnózy a liečby sa môj stav nikdy neupravil. Úspechom bolo, keď som sa prestal pomočovať. No močil som naďalej veľmi často, aj každých 20 minút po malých dávkach. V močovom mechúre mi ostávalo vždy 300 - 500 mililitrov moču.

Za tie roky môj močový mechúr stratil silu vyprázdňovať sa. Striedali sa lepšie obdobia, no najhoršie to bolo v chladných mesiacoch, keď som bojoval s infekciami, s hrozbou poškodenia obličiek, prostaty aj močového mechúra.

V posledných rokoch sa vďaka rozvoju a prehlbovaniu poznatkov v medicíne objavili efektívnejšie spôsoby liečby hypotonického močového mechúra, najmä intermitentnou katetrizáciou, čiže samocievkovaním niekoľkokrát denne. Samozrejme, hlavnou podmienkou bolo využitie najmodernejších technológií pri výrobe katétrov, ktoré dnes spĺňajú všetky potrebné kritériá – sú sterilne balené v odolných obaloch aj chránené pred poškodením pri prenášaní. Navyše manipulácia s nimi umožňuje ľahké, bezbolestné a samoobslužné zavedenie takmer bez rizika infekcie.

Päťdesiat rokov som viedol „normálny“ život, relatívne zdravý a hlavne bez závislosti od katétrov. Lenže urológovia argumentovali: „Bez cievkovania to nepôjde!“ Najprv som cievkovanie 3-4 krát denne vnímal ako preklatie. Ale táto „barlička“ mi konečne umožnila voľnosť v podbrušku – pocit, že najbližšie 3-4 hodiny nebudem musieť hľadať toaletu a najmä – pominuli zdravotné riziká z plnosti močového mechúra. Cievkovanie sa pre mňa stalo dobrodením.

Dnes si aj vďaka rýchlej a diskretnej doprave nerobím starosti, či budem mať v dostatočnom množstve kvalitné katétre. Môj príbeh sa nekončí, pokračuje ďalej, navyše s oveľa lepšou perspektívou ako doteraz.

Ľubomír, 52-ročný lekár

Bobkový list

Napätie, stres, úzkosť... Neobávate sa ich?

Čo keby sme vám prezradili, že existuje jedna rastlinka, ktorá vás zbaví každodenných starostí či stresu a zároveň vám veľmi efektívne pomôže sa uvoľniť a relaxovať?

Nie, nehovoríme o marihuane, ani žiadnej inej nelegálnej rastline.

Tou priam magickou rastlinkou, ktorá dokáže zatočiť so stresom nie je nič iné, ako obyčajný BOBKOVÝ LIST.

Na čo prišiel jeden ruský vedec.

Ruský vedec Gannady Malakhov objavil, že táto aromatická rastlinka pochádzajúca z oblasti Stredomoria má niekoľko úžasných a extrémne užitočných vlastností.

Pri bežnom použití do jedál pôsobí na nás bobkový list nasledovne:

- > detoxikuje telo
- > chráni telo pred bakteriálnymi infekciami
- > pomáha kontrolovať cukrovku
- > zmierňuje ťažkosti dýchacieho systému
- > spomaľuje starnutie
- > zlepšuje trávenie
- > zlepšuje zdravie srdca

Okrem uvedených známych účinkov zistil, že KEĎ SA BOBKOVÉ LISTY SPÁLIA, TAK DYM Z NICH DOKÁŽE VEĽMI ÚČINNE ZBAVOVAŤ ĽUDÍ ÚZKOSTI A STRESU.

Ako postupovať pri aplikácii dymu

Jediné, čo potrebujete urobiť, je vziať jeden suchý bobkový list, vložiť ho do popolníka, zapáliť ho a OPUSTIŤ MIESTNOSŤ NA 10 MINÚT.

Nezabudnite tiež v danej miestnosti zavrieť dvere a okná, aby dym neunikol preč. Je však dobre, ak do miestnosti vidíte, napríklad cez sklenenú výplň dverí, kvôli požiarnej bezpečnosti.

Keď sa po 10 minútach vrátite, list nájdete kompletne zhorený a miestnosť bude plná voňavého a bohatého dymu, ktorý v izbe vytvorí špeciálnu atmosféru.

Ako funguje pálenie bobkového listu na stres

Keď bobkový list horí, uvoľňuje do vzduchu špecifické látky, ktoré vo vás posilňujú pozitívnu energiu a nabudzujú pocity relaxácie.

Uvedené látky pomáhajú nášmu telu sa uvoľniť a odbúrať nahromadený stres.

Po vstupe do miestnosti zaplnenej dymom po spálení bobkového listu sa NOSOM ZHLBOKA NADÝCHNITE A RELAXUJTE.

Ani sa nenazdáte a všetok váš stres, úzkosť či nepokoj sa razom, akoby mávnutím čarovného prútika, vyparila.

Prevzaté od: G.Piski

Všeobecné informácie o preukaze ZŤP

Ťažko zdravotne postihnutí ľudia majú nárok napríklad na zľavu v štátnych vlakoch, ale aj u súkromného dopravcu. Uplatniť si môžu aj preplatok za lieky. Zľavy poskytujú aj usporiadatelia kultúrnych, či športových podujatí. Vedia, ale hendicapovaní o možných zľavách?

Využíva sa to napríklad, keď potrebujeme zaparkovať v pešej zóne mesta, kde máme s týmto preukazom povolený vjazd na potrebnú dobu, ale pri nákupech nie.

Najčastejšie určite pri cestovaní, často používam preukaz napríklad pri návšteve kina, naposledy som ho použila, keď som sa išla zviať lanovkou vo Vrátni.

Niektorí ich teda využívajú viac iní o čosi menej. Nie všade si ale môžu nárokovat zľavu či výhodu.

Pokračuje Jana Lukáčová z Ústredia práce sociálnych vecí a rodiny:

Výhody pre držiteľov preukazov s ťažkým zdravotným postihnutím nie sú zákonom stanovené. Záleží od konkrétnej organizácie alebo od poskytovateľa služieb, či a aké výhody občanovi ponúkne.

Preto ešte pred návštevou podujatia by ste si mali zistiť, aké možnosti ponúka. Platí to aj vtedy ak sa chystáte vycestovať do zahraničia.

Neexistuje jednotný systém alebo nejaký jednotný zoznam zliav, ktorý by platil pre všetky krajiny v EU, ak niekto cestuje do takejto krajiny tak Bohužiaľ musí si sám zistiť aké možnosti ponúka táto krajina.

Pri využívaní zliav nie je dôležitá diagnóza. Výhody môžete využívať bez obmedzenia ak teda spĺňate podmienky na udelenia takéhoto preukazu. Získať ho môžete na príslušnom Úrade práce.

K žiadosti o vyhotovenie preukazu je potrebné doložiť aj fotokópie z odborných vyšetrení, ako napríklad prepúšťacu správu z nemocnice, nálezy návštev ortopéda, neurológa, reumatológa alebo iného odborného lekára, ktoré žiadateľ absolvoval.

Jednotný meter pri posudzovaní žiadosti ale stanovený nie je.

Nie je to o tom, že keď má niekto takú alebo onakú diagnózu dostane toto-tu. Ide o individuálne posúdenie každého jedného žiadateľa aj z hľadiska lekárskej posudkovej činnosti aj z hľadiska sociálnej posudkovej činnosti.

Dôležitú úlohu tu zohráva lekár a všetky papiere teda dokumentácia o klientovi.

Podľa zákona posudkový lekár vychádza zo všetkých dokladov, ktoré klient predloží. Preto je veľmi dôležité aby jeho zdravotná dokumentácia bola komplexná a kompletná.

Po kladnom posúdení potom dostanete preukaz na neurčitú dobu. No je tu jedno ale. Ak posudkový lekár úradu v lekárskom posudku určí termín opätovného posúdenia zdravotného stavu úrad v určenom termíne vyzve držiteľa preukazu na predloženie aktuálnych lekárskeho nálezu.

Ak meníte adresu, meno alebo sa zmenil váš zdravotný stav ste povinný preukaz aktualizovať.

Parkovací preukaz

Výhody plynúce z držania parkovacieho preukazu sú ustanovené zákonom č. 8/2009Z.z. o cestnej premávke.

Jeho vlastník: môže stať na mieste vyhradenom pre vozidlá prepravujúce osoby z ŤŤP; nemusí po nevyhnutne potrebný čas dodržiavať zákaze stáť; môže, ak je to nevyhnutné, vchádzať aj tam, kde je dopravnou značkou vjazd povolený len vymedzenému okruhu vozidiel a do pešej zóny; pritom nesmie ohroziť bezpečnosť cestnej premávky; týmto oprávnením nie je dotknutá povinnosť vodiča uposlúchnuť pokyn, výzvu alebo príkaz policajta, preukaz musí byť umiestnený v prednej časti vozidla tak, aby bola jeho predná časť jasne viditeľná na účely kontroly.

Ako ho získať: o jeho vyhotovenie treba písomne požiadať príslušný úrad práce. Úrad vyhotoví preukaz osobe s ŤŤP, ktorá je odkázaná podľa komplexného posudku na individuálnu prepravu osobným autom alebo má praktickú slepotu, alebo úplnú slepotu oboch očí, na základe právoplatného rozhodnutia o parkovaní preukazu.

Neoprávnené parkovanie

Od začiatku tohto roka do 13. októbra polícia zaevidovala 786 prípadov neoprávneného parkovania na miestach vyhradených pre zdravotne ťažko postihnutú osobu. Samozrejme riskujú pokutu. Mestskí policajti môžu za neoprávnené parkovanie na miestach vyhradených pre zdravotne ťažko postihnuté osoby uložiť blokovú pokutu do výšky 150 Eur. Čo je pre jedného slušná cena pre iného je úplne zanedbateľná položka.

Finančne lepšie situovaní občania prirodzene nemajú problém zaplatiť po-

kutu preto ich to ľahšie zvädza zneužívať nejaké výhody, ktoré im nepatria. Vyhradené miesta na parkovanie však zneužívajú nie len nedisciplinovaní vodiči, ale paradoxne aj držiteľia ŤZP preukazu. Nárok na parkovanie však majú len ľudia so špeciálnym zdravotným preukazom.

Pokračuje Jana Lukáčová z Ústredia práce sociálnych vecí a rodiny:

Pri získavaní parkovacieho preukazu platia presne rovnaké podmienky ako pri získavaní iných príspevkov na kompenzáciu ŤZP, čiže závisí to od posúdenia lekára, od sociálneho posudku a

potom od komplexného posudku. Ešte jedno pripomenutie. Ak máte parkovací preukaz nezabudnite na to aby ho bolo vidieť. Inak sa pokute ani vy nevyhnete.

Výstava Non – handicap v Inchebe Bratislava

Výstavy Slovmédica a Non-Handicap sú najvýznamnejším a jediným komplexným výstavným podujatím v oblasti zdravotníctva na Slovensku. Slovmédica a Non-Handicap každoročne prinášajú ucelený prehľad nových zdravotníckych technológií, prístrojov a pomôcok so zámerom poskytovať zdravotnú starostlivosť, rovnako ako najnovšie vybavenie nemocníc, prístroje na ošetrovanie pacientov a špecializované predmety dennej potreby pre telesne postihnutých. S cieľom kontinuálne získavať nové vedomosti o novinkách v odbore sa na výstavách stretávajú odborníci, ktorí pracujú v rôznych odvetviach zdravotníctva. V Inchebe majú príležitosť na výmenu poznatkov, aktívnu účasť na sprievodných programoch a spoznávanie noviniek prichádzajúcich na trh. Termínové prekrytie oboch podujatí ponúklo riešenia v otázke bezbariérového riešenia.

**SLOVMEDICA
NON-HANDICAP
6.-8.10.2016**

Na svoje si mal prísť každý, koho zaujíma zdravotnícka problematika. Vybavenie do nemocníc a ordinácií, ponuka invalidných vozíkov, protéz, úprava vozidiel pre telesne postihnutých, ale aj prezentácia liečebných kúpeľov. Škoda, že každým

rokom je stále menej vystavovateľov a ešte menej návštevníkov, najmä z radov osôb so zdravotným postihnutím.

Spýtali sme sa vystavovateľa Juraja Jánošíka – riaditeľa firmy OttoBock Slovakia s.r.o.

• Pán riaditeľ, vy vystavujete už nejaký ten rok a ste najväčší vystavovateľ, čo sa týka počtu mechanických a elektrických vozíkov. Ja by som sa chcel spýtať ako to hodnotíte od toho prvopočiatku keď Výstava Incheba Non handicap začínala až doteraz. Chcel by som zverejniť váš názor.

Výstava je vlastne jedinou výstavou, ktorá prebieha takouto formou v rámci Slovenskej republiky. Za tie roky má určitú, svoju tradíciu. Náš pohľad na to je taký, že nejde len o prezentovanie momentálnych noviniek v rámci portfólia firmy, ale hlavne ide o to aby

ľudia, ktorí sú dlhodobo na vozík pripútaní, ktorí sú takto handicapovaní mali možnosť prísť sa porozprávať o tom, v čom by sme im mohli pomôcť, alebo poradiť, prípadne o tom ako sa dá zlepšiť ich imobilita, ktorú vlastne každodenne svojim spôsobom v nejakej forme prežívajú. Výstava je bohužiaľ z roka na rok slabšia a slabšia, mnohé firmy odstúpili. Nevieť z akých dôvodov. Dôvody môžu byť finančné, ale aj nejaké iné. My sa v rámci firmy OTTO BOCK snažíme tu byť a čo najlepším spôsobom spropagovať naše výrobky.

• Čím by ste tak oživilí aj ďalších potenciálnych vystavovateľov?

Myslím si, že to je trochu otázka na organizačný kolektív alebo ten team v rámci Incheby, pretože propagovať výstavu, tá sa dá propagovať v odborných časopisoch v

médiách, na internete, stačí využiť elektronické a digitálne formy. My sa snažíme prostredníctvom mailov informovať vodičkárov, alebo združenia, ktoré majú svojich členov že taká výstava bude a budeme na nej aj my, aby prišli. Samozrejme to ste mohli aj včera vidieť, že bolo zlé počasie, tak sa im ťažko vyráža niekam do terénu, ale dnes to bolo podstatne lepšie. Návštevnosť bola vyššia.

• **Je tu, ale dosť slabá účasť, čo sa týka ťažko telesne postihnutých a vodičkárov.** Nevieť či by nemali v rámci tejto výstavy, pretože, keď som bol hore na poschodí a je to tam o niečom inom výstava, tak tam bolo úplne preplnené všetko. Možno by bolo potrebné toto nejakým spôsobom rozanalyzovať a podporiť vodičkárov, tých čo prídu napr. svojim motorovým vozidlom, povedzme, že by si uplatnili na výplatu cestovného napr. 10 centov za km. Ďalej, nemuseli by platiť vstupné, nie ešte aj teraz, keď sme prišli sme platili za parkovné. Trošku to znechutí človeka, preto je to tu skoro prázdne. Mám obavu, že keď sa niečo v tomto nepodnikne, že toto zanikne.

Vyzerá to tak. Prajem pekný deň.

Za rozhovor ďakuje V.Franko

Spýtali sme sa vystavovateľa Ing. Ivana Gregora

Pán Ing. Ivan Gregor, vy ste tu fakticky od zrodu výstavy Non Handicap. Ste bývalým konateľom AMC Martin a konateľom ATPM SR. Poznáte tunajšie pomery, všetko okolo toho, čo sa týka výstavy. Vedeli by ste to porovnať so začiatkom a terajším stavom, čo sa týka aj návštevníkov z radov telesne postihnutých alebo ťažko telesne postihnutých motoristov, ale aj z radov tých, čo tu vystavujú.

Tak to nie je ľahká otázka a nebude sa na ňu ani ľahko odpovedať, ale dá sa povedať, že sa to z roka na rok nejakým spôsobom znižuje, čo sa týka záujmu o vystavované exponáty. Klesá návštevnosť ľudí celkovo, ktorí sa zaujímajú o problematiku, ale aj tých, ktorí sú telesne postihnutí, aj keď potrebujú naše služby, aj tak chodia už menej. Tento rok sme zrovna v strede takejto výstavy, ťažko je to dopredu uzatvárať, ale aj tento rok sa zdá, že to bude asi najslabšia účasť. Ja si to vysvetľujem podľa toho, že celá tá doba, v ktorej žijeme smeruje k tomu, že sa začína hodne využívať internet, že sa naučili už aj starší ľudia obsluhovať internet, že si vedia na našich stránkach nájsť čo potrebujú, vedia sa e-mailom s nami spojiť a dohodnúť, alebo zatelefonojú, tak si vybavujú veľa vecí. A potom navštevovanie výstav a hlavne prekonávanie väčších vzdialeností to zrejme ľudí aj čo sa týka financií zaťažuje a dokonca teraz počúvam, že je 1 euro vstupné v areáli za parkovanie. Ja neviem či to zamestnanci štátnych úradov to 1 €, keď musia platiť, tak zo svojho? A zrejme aj to ich odrádza. Teda keď nedostanú vstupenky od nás, ak im to pošleme poštou. Vtedy ich ide len toľko, koľko majú vstupeniek. A to ešte musia merať nejakú cestu z Nity alebo z Košíc a to ich dosť zaťažuje. Takže organizátori výstavy i samotní vystavovatelia, teda tí, čo to majú na starosti, sa budú musieť vážne zamyslieť nad tým ako to vlastne do budúcnosti zorganizovať, aby návštevnosť bola, čo najvyššia. Ja osobne si myslím, že nevyužili všetky možnosti na spon-

pagovanie tejto výstavy. Dokonca ani na youtube nie je nič zverejnené, alebo tiež na facebooku, veď to sú také možnosti, kde sa to dá uverejniť zdarma, a keď to tam nie je, tak je to škoda, lebo mladí ľudia túto možnosť hodne využívajú, starší možno menej ale keďže to je zadarmo, tak ľudia na tom visia. Asi tak.

Zrejme ste trafili klinec po hlavičke. Bol som teraz, aj s manželkou o poschodie vyššie a tam predávajú make upe a všelijaké mastičky, pomerne dosť drahé, ale tam je to úplne napchaté, ťažko sa tam s vozíkom dostať. Ale sú tam rôzne sprievodné akcie, ktoré lákajú a popritom si predávajúci robia aj svoj biznis. Dohadujú sa, alebo kúpia aj hotové výrobky. Či by sa aj na tejto výstave Non Handicap nedalo urobiť zo strany vystavovateľov niečo takého. Voľakedy tu boli prednášky, aj nejaké súbory zatancovali a teraz je to také vyprázdnené. Už to odrádza ľudí, že zainteresovaní vystavovatelia nelákajú tých, pre ktorých sa to robí pre ĽTP a vodičkárov. Keby to kompenzovali nejakým spôsobom povedzme 10 €. Možno by skôr prišli aj z Košíc, hoci je to veľká diaľka a pohonné hmoty tiež nie sú tak lacné, že by si to mohli bez problémov dovoliť. Nieže by boli ústretoví voči po-

Zľava: Juraj Jánošík - riaditeľ, Janka Jánošíková – PR Manager, Martin Mihalovič - Mobility Solution Manager

stihnutým a vozičkárom, ale ešte si musia zaplatiť 1€ za vstup do výstavného areálu. Tak je to také dosť nereálne. Čo povieť na to?

Keď sa konkrétne pozrieme na náš problém to znamená, že na riešenie mobility, alebo celkovo problém handicapovaných ľudí a tej časti, ktorá sa volá NON HANDICAP, tak tu by to malo podľa môjho názoru fungovať, tak trochu zaujímavejšie. Pretože my sme niekde na konci, my sa snažíme nejakým spôsobom vyriešiť ŤTP ich problém mobility. Ale pokiaľ sa to má robiť dobre v tomto štáte, tak by malo byť povinnosťou každého človeka, ktorý pracuje v štátnej sfére, to znamená z ministerstva dopravy z obvodných úradov dopravy z ministerstva práce a sociálnych vecí a zo sociálnych úradov, zúčastňovať sa takejto výstavy, mali by to skrátka mať v pracovnej náplni, čiže vstupenky by sa tým neriešili, cestovné tak isto, pretože by boli v práci. Išli by cez pracovný deň, a tiež by sa povinne museli oboznámiť aj s úpravami pomôcok a s možnosťami, ktoré z toho vyplývajú, aby totiž vedeli, prečo tie úpravy stoja viac ako povedzme o 600 euro. Prečo stoja 10 tisíc euro, nech vidia tie inováčné riešenia, nech vidia tú konštrukciu, nech vidia tú elektroniku, ktorá to zabezpečuje, aby potom pri schvaľovaní takejto pomôcky vedeli o čo sa jedná, teda boli v kurze, resp. správne zorientovaní, teda vedeli prípadne aj poradiť, alebo aj odhovoriť od zlých riešení, aby sa zbytočne nevyhadzovali peniaze a t.ď. Čiže toto by som zobral vyložene ako nejakú spoločnú povinnosť, aj zlepšovateľa pomôcok by si mali zobrať za samozrejmosť zúčastniť sa takej výstavy a ponúknuť čo dobré, alebo vylepšené majú, aby bola informovanosť čo najkvalitnejšia, aby sa nestávalo to, čo sa nám stáva, že ľudia si kúpia napr. auto a potom sa ho snažia upraviť podľa svojho handicapu, len to u niektorého auta nie je možné. Keď postihnutý potrebuje úpravu tak musí mať aj vhodný automobil. To je jednoducho osвета, ktorá by mala okolo toho jestvovať, aby ľudia nerobili chyby a potom nevznikali zbytočné stresy, že ľudia si kúpia auto, ktoré im nevyhovuje. **Ďakujem pekne za rozhovor. Ešte by som dodal, že nie len pracovníci štátnej správy a samosprávy ale aj fyzioterapeuti a lekári, ktorí predpisujú tieto zdravotné pomôcky, by sem mali prísť a oboznámiť sa s týmito pomôckami, aby neponúkali postihnutým šmejdy roka a potom sa ľudia kvôli tomu a s tým len trápia.**

V. Franko.

THERMAL RESORT
Vadaš
ŠTÚROVO, SLOVAKIA

RELAX ŠTÚROVO 2016

Štúrovo aj tento rok privítalo množstvo telesne postihnutých v zariadení SZTP - Relax. Naši členovia z RŠO SZTP Nitra sa zúčastnili pobytu v dňoch 22 - 29 júla. Hlavným programom bola účasť na Non stop 24 hod. plávaní v rámci ktorého plávali účastníci pobytu aj s rodinnými príslušníkmi, ako aj priatelia-vozičkari zo Štúrova a okolia. Toho roku nám urobili veľkú radosť naše deti a vnúčatá, ktorí nás podporili a trónili v plávaní. Všetci chceli dosiahnuť lepší čas ako minulý rok. Medzi deťmi prepukla veľká pretekárska eufória. Celý týždeň vládla ozajstná dovolenková atmosféra, zúčastnili sa výletu v Ostrihom s návštevou v katedrále, na Vyšehrade a samozrejme každý deň sa plá-

valo na starom ako aj na novom kúpalisku. A komu nestačilo, zaplával si aj v noci v krytej plavárni. Pre rybárov boli pripravené rybárske preteky na starom ramene Hrona. V posledné roky sa im síce nedarí, ale je to príjemný relax v lone prírody. V nedeľu sa zúčastnili sv. omše, samozrejme aj do kostola je bezbariérový vstup. Zlatým klincom programu bola vo štvrtok opekačka na rozlúčku. Okrem našej organizácie je veľký záujem o týždenný resp. dvojtýždenný pobyt zo strany okresných organizácií TP. Štúrovský RELAX si obľúbili hlavne členovia špecifických organizácií ako je POLIO a SZSM. Každým rokom sem chodia postihnuté deti so svojimi rodičmi, ktoré si obľúbili „štúrovského

Mikuláša“. Postihnutí majú u nás vytvorené podmienky, cítia sa neobmedzovaní v bezbariérových priestoroch kúpaliska Vadaš ako aj v celom meste vrátane stravovacích zariadení, obchodov, polikliniky, kina, múzea, kostola. Zamestnanci Relaxu sa starajú o ich pohodlie a vedúci skupiny o rozmanitý program. S obľubou navštevujú aj „staré kúpalisko“, kde je rodinná atmosféra. Plávanie v krytej plavárni alebo diskotéky si návštevníci užívajú vo večerných hodinách. Veľký úspech majú aj výlety do Maďarska, plavba po Dunaji a výlet vláčikom. Relax je v prevádzke celý rok, môžete ho využívať aj na individuálne pobyty informácie získate na www.src-relax.sk. V Štúrove je bohatý kultúrny

program na pešej zóne hlavne od mája do októbra. Toho roku sa otvorila strelnica „Matula“, kde za pomoci inštruktorov si všetci môžu vyskúšať svoje strelecké schopnosti z krátkych aj dlhých zbraní. Strelecký areál je bezbariérový, vstup je z parkoviska kúpaliska pri au-

tobusovej stanici. Na kúpalisku Vadaš, kde máme bezbariérový vstup do 3 bazénov - vrátane zdvíhaku, sa každý rok vylepšujú podmienky pre návštevníkov, máme nové atrakcie, čo si ocenia naši zdraví rodinní príslušníci. Vedľa hotelu Termál sa toho roku začalo s výstav-

bou wellness centra, ktoré má byť hotové už na budúci rok. Informácie získate na www.vadas.sk.

Srdečne Vás pozývame do Štúrova Kollárovcí

PRINCÍPY BEZBARIÉROVÉHO RIEŠENIA

Navrhovanie pre všetkých

Učím študentov Fakulty architektúry Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, budúcich projektantov stavieb a prostredia, aby navrhovali a tvorili prostredie bez bariér. Nazývame to univerzálne navrhovanie. Tento pojem je potrebný z toho dôvodu, aby ľudia vedeli, že navrhujeme nielen pre určitú skupinu ľudí, ale tak, aby navrhnuté riešenia boli naozaj univerzálne a vyhovovali všetkým. Je to tvorba prostredia, ktoré je užívateľné, prístupné a bezpečné pre všetkých, **po-vedala v úvode svojho príspevku Ing. arch. Zuzana Čerešňová, PhD.**

Pole pôsobenia univerzálneho navrhovania je veľmi široké. Všetky časti prostredia, s ktorým sa stretávame, musia byť navrhované tak, aby vyhovovalo všetkým ľuďom v čo najväčšej možnej miere. Univerzálne navrhovanie vzniklo v Spojených štátoch amerických, preto sa môžete stretnúť aj s anglickým pojmom Universal Design. V Európe sa častejšie používa pojem Navrhovanie pre všetkých (Design for AH) a tento pojem sa používa aj na Slovensku. Tiež sa možno stretnúť s pojmom Inclusiv Design, čiže navrhovanie, ktoré zahrnuje využiteľnosť pre všetky osoby, ktoré z prostredia nikoho nevylučuje, vyhovujúco akceptuje požiadavky všetkých ľudí. Poznáme aj pojem Friendly Design, čiže ústretové navrhovanie.

Každý človek má právo sa vzdelávať, byť zamestnaný, má právo zúčastňovať sa na rôznych aktivitách. Preto sa univerzálne navrhovanie používa pre všetky verejne prístupné budovy, ktoré musia byť prístupné nielen bežným užívateľom, ale aj osobám s obmedzením pohybu a orientácie. Z toho vyplýva, že sa nemáme snažiť vytvárať špeciálne, osobitné priestory, ale máme umožniť všetkým ľuďom využívať prostredie rovnocenne.

Preto rada Európy v roku 2007 vydala odporúčania, kde sa píše: „Rada Európy odporúča vládam, aby akceptovali univerzálne navrhovanie ako filozofiu a stratégiu architektonickej a urbanistickej tvorby podporujúcej realizáciu plnohodnotného občianstva a nezávislého života všetkých ľudí vrátane ľudí so zdravotným postihnutím“. V tomto dokumente je zakotvená podmienka inklúzie, čiže integrácie všetkých ľudí do spoločnosti, čo znamená, že všetci ľudia majú právo na plnohodnotný život a to sa, bez bezbariérového prostredia, nedá realizovať. Preto sa snažíme aj študentov architektúry presvedčiť o tom, že prostredie naozaj musia navrhovať v týchto súvislostiach a už v projekte sa musia vzniku bariér vyhnúť.

Čo možno žiadať od tvorcov prostredia

Aj v platnej vyhláške je zakotvené, že všetky budovy, ktoré slúžia verejnosti, musia byť bezbariérové a to v časti, ktorá je určená pre verejnosť. To znamená, že pri navrhovaní priestorov

musia architekti vychádzať z priestorových nárokov ľudí na vozíku, pretože tí majú najväčšie priestorové nároky. To však nie je všetko. Musíme zohľadňovať aj nároky ľudí, ktorí majú zmyslové postihnutia tak, aby bolo prostredie bezpečné a istým spôsobom vnímateľné aj pre osoby, ktoré majú zhoršený zrak alebo sú úplne nevidiace alebo majú kombinované postihnutie.

Vonkajšie plochy

Chodníky, námestia, pešie zóny a ostatné verejné plochy musia umožňovať bezpečný a plynulý pohyb všetkým užívateľom. Je veľmi dôležité, aby chodníky boli široké aspoň 1,5 metra. Už vieme, že aj podľa zákona o cestnej premávke, vozidlá nesmú parkovať tak, aby túto šírku chodníka zužovali, ináč vodičom za takto nesprávne zaparkované vozidlá hrozí pokuta, pretože chodníky sú pre chodcov.

Je dôležité si uvedomiť, že nad chodníkom nesmú vyčnievať rôzne predmety, ktoré by nejakým spôsobom ohrozovali chodcov. Veľakrát sa stáva, že nebezpečne sú umiestnené aj dopravné značky alebo do pešej komunikácie vyčnievajú rôzne nepatričné predmety. Ľudia, ktorí majú slabší zrak, si ich nemusia všimnúť a tak môžu byť ohrození. Vždy treba

skontrolovať, či je dodržaná požadovaná šírka chodníka a či do výšky 2,20 metra nič na chodníku nebráni chodcovi v pohybe a vo výhlade. Dôležitý je aj povrch chodníkov. Určite si už každý všimol, ako sa človeku chodí po rôznych povrchoch a ako sa chodí človeku, ak sú v chodníkoch veľké škáry medzi jednotlivými dlažbami. Je veľmi dôležité, aby bol povrch chodníka nešmyklavý a bez veľkých škár. Dôležitý je aj sklon chodníkov. To si vlastne môžeme veľmi dobre všimnúť v zimnom období. Aj zdravý človek, keď sa pohybuje po chodníku, ktorý má čo len mierny sklon, má problém udržať si rovnová-

hu. Čiže, nielen s vozíkom sa ťažko človek pohybuje na chodníku, ktorý má aj mierny sklon. Aj povrch, aj sklon chodníka musí byť bezpečný. Ak máme terén, kde sa to nedá docieľiť (napríklad, v Banskej Štiavnici), tam musíme uvažovať nad bezbariérovou trasou. Tu je dôležité, aby predovšetkým mesto vytipovalo dôležité budovy, ktoré treba umiestniť na tejto trase. Sú to najmä zdravotnícke, kultúrne, školské zariadenia, ubytovacie centrá a reštauračné zariadenia. Tie najdôležitejšie budovy treba bezbariérovo sprístupniť trasou. Trasa alebo komunikačná sieť sa musí naozaj vytvoriť v spolupráci s odborníkmi a vytipovať terén a sklon trasy tak, aby tieto budovy boli naozaj každému sprístupnené. Je to dôležité v takých mestách, kde je terén veľmi komplikovaný. V mestách, ktoré majú nekomplikovaný, prijateľný terén, tam treba rátať s tým, že musí byť bezbariérové celé prostredie. Bezbariérová trasa sa môže vytvárať aj v turistickom prostredí. Odporúčame, aby sa takéto trasy vytvárali čo najviac. V zahraničí sa možno stretnúť s bezbariérovými turistickými trasami. Aj vo Vysokých Tatrách však sú už také trasy, o ktorých možno povedať, že sú bezbariérovo sprístupnené a vhodné aj pre osoby na invalidnom vozíku. Bezbariérová trasa v turistickom prostredí je väčšinou vytvorená pomocou spevneného dreveného povrchu chodníkov. Dôležité je, aby tieto chodníky mali zdvihnuté okraje, aby nedošlo k vybočeniu vozíkov. Aj pre osoby, ktoré sa pohybujú so slepeckou palicou, sú vyvýšené okraje veľmi dôležité. Umiestnenie takýchto látok v lesoparkoch s vyvýšenými okrajmi a so zábradlím je veľmi dôležité aj pre bezpečnosť osôb na vozíkoch a osôb s obmedzenou schopnosťou pohybu. Veľmi dobré riešenie je, ak sú v mestských a na turisticky atraktívnych lokalitách a turistických trasách umiestnené aj rozličné orientačné mapy alebo orientačné štítky. Mali by však byť umiestnené tak, aby boli pre všetkých, teda aj pre zrakovo postihnutých dobre vnímateľné. V mestských parkoch sa tiež možno stretnúť s označeniami vnímateľnými aj pre zrakovo postihnutých. To možno uplatniť aj pri kvetinových záhonoch botanických záhrad a podobne.

Mestský mobiliár

Veľmi dôležité je aj riešenie mestského mobiliáru -t.j. stĺpov verejného osvetlenia, smetných košov, poštových schránok, bankomatov, lavičiek, telefónnych automatov. Všetky tieto prvky treba navrhovať tak, aby boli prístupné pre všetkých ľudí. Dôležité je aj ich umiestnenie v rámci chodníka tak, aby nezužovali šírku chodníkov.

K štyrom turistickým trasám, označeným známym symbolom telesne postihnutých, pribudli vo Vysokých Tatrách v roku 2008 vhodne upravené a označené chodníky smerujúce na Popradské pleso, v Bobroveckej a Tichej doline, v Západných Tatrách a na Lesnej ceste na Zverovku vedúcej k Ľatľakovej chate. Doplnili tak už existujúce trasy na Hrebienok, v Bielovodskej doline, v Tatranskej Javorine a v Prielome Dunajca. V súčasnosti sú na území Vysokých Tatier upravené vyše tri desiatky km trás, vhodných pre pohyb osôb na invalidných vozíkoch a rodičov s deťmi v detských kočíkoch. Ďalšie takéto trasy vhodné aj pre pohyb telesne a zdravotne postihnutých, postupne pribúdajú. Po niektorých sa môžu prejsť aj sami, ale na mnohé sa odporúča pomoc sprievodcu. Jeden z bezbariérových turistických chodníkov vedie Bobrovecou a Tichou dolinou v Západných Tatrách.

Bezbariérovosť dopravy

Mestská hromadná doprava je bezbariérová vtedy, ak je prístupná bez problémov osobám s obmedzením pohybu a orientácie, ale aj mamičkám s deťmi v kočíkoch. V zahraničí sa možno stretnúť v hromadnej doprave s nízkopodlažnými dopravnými prostriedkami, kde sú vyvýšené nástupištia.

Napríklad, kde električka zastane na tej istej úrovni ako je nástupná plocha. Toto je podmienkou bezbariérovej dopravy, čiže, aby dopravné prostriedky boli nízkopodlažné a aby bolo zjednodušené nastupovanie do dopravných prostriedkov aj pre osoby s telesným, aj zmyslovým postihnutím (umiestnením varovných pásov, signálnych pásov, ktoré slúžia zrakovo postihnutej osobe, aby zistila, kde sú predné dvere vozidla) a aj osoby s postihnutím mohli do vozidla hromadnej dopravy mohli nastúpiť bezpečne a bez cudzej pomoci.

Bezbariérovosť je naozaj veľmi dôležitá pre všetkých ľudí. Napríklad, ja sama denne cestujem vlakom. Mám aj malé dieťa a veľký problém nastúpiť s ním do vlaku. Ak niekto povie, že máme bezbariérovú železniciu, pretože tam môžu pristaviť zdvíhaciu plošinu a tak uľahčiť ľuďom nastupovanie do vlaku, nie je to celkom tak, lebo tri dni pred cestou, pred odchodom vlaku sa treba železnici nahlasovať, že cestujem s vozíčkom a to, myslím si, nie je ústretové bezbariérové riešenie. Bezbariérové riešenie je také, ktoré umožňuje všetkým ľuďom prístup bez akejkoľvek pomoci, pripomenula Ing. arch Z. Čerešňová, PhD. Podobne o bezbariérovosti na mnohých železničných staniciach nemôže byť ani reč.

Priechody pre chodcov

Ako podľa Vyhlášky MŽP SR č. 532 z roku 2002 majú byť riešené priechody pre chodcov? Majú byť architektonicky riešené tak, aby vyhovovali aj osobám s telesným, ale aj so zmyslovým postihnutím. Takýto priechod musí umožňovať plynulý a bezpečný prístup z pešej plochy na vozovky a byť riešený bezbariérovo pomocou znížených obrubníkov a nájazdových rámp s vyhovujúcim sklonom v pomere 1:8. Minimálna šírka priechodu musí byť 1,5 metra. Musí mať aj ucelený systém orientačných a bezpečnostných prvkov - vodiacich línií, varovných pásov a signálnych pásov a svetelno-zvukového signalizačného zariadenia. Ovládač tohto signalizačného zariadenia musí byť v dosahu osoby sediacej na invalidnom vozíku, čiže vo výške od 0,9 do 1,2 metra. Mimoúrovňové priechody - nadchody a podchody musia byť, okrem schodiska vybavené aj výťahmi, lebo je to riešenie pre všetkých. Dobré je, ak je možné dopraviť sa aj zdvíhacou plošinou, ale to nie je riešenie pre všetkých.

Nie je rampa ako rampa

Pri nadchodoch sa často stretávame s rampami, ktoré sa neodporúčajú vzhľadom na ich pravdepodobnú nepoužiteľnosť v zime a pre príliš veľké fyzické nároky nielen na postihnutých na vozíku, ale aj pre zdravých ľudí, ak musia ísť po veľmi dlhej rampe (aká je, napríklad, aj pri Hypermarkete TESCO na bratislavských Zlatých pieskoch).

Pri riešení výškových problémov sa často stretávame s rampami. Rampa je, samozrejme, dobré riešenie, ak ide o malú výšku, ktorú treba prekonať. Na 1 meter prekonávanej výšky potrebujeme 12 metrov dlhú rampu. To je neuveriteľne veľký priestor. Po dvanástich metroch rampy má byť odpočívadlo. Niekedy je problém, kde takú rampu umiestniť a ako ju riešiť, aby sme ju vôbec mohli postaviť pred budovou na vhodnom mieste. Niekedy je naozaj lepším riešením použitie hydraulickéj zdvižnej plošiny, ktorá slúži podobne ako výťah, potrebuje menej miesta a preprava ňou je rýchlejšia ako po rampe. Napokon, nie je náročná na fyzickú kondíciu človeka a je často užitočnejšia, ale vo vonkajšom prostredí, v komplikovanom teréne viac vyhovuje rampa. Rampa má byť priama, nemá byť zatočená. Často dochádza k nevhodným sklonom rámp, a to priečne aj pozdĺžne. Potom je naozaj ťažké pohybovať sa po takej rampe. Aj priestor rámp treba navrhovať tak, aby vyhovoval všetkým ľuďom. Vo vyhláške je zakotve-

né presne, aké podmienky treba splniť pri navrhovaní rámp. Pre osoby na invalidnom vozíku môžu byť a na mnohých miestach aj sú sprístupnené aj plochy na nábrežiach tak, aby mohli aj ľudia s obmedzením pohybu bez problémov nastúpiť na loď alebo sa prechádzať pri rieke na rôznych úrovniach nábrežia, aby sa mohli dostať celkom blízko k rieke.

Zatočenie prístupovej rampy môže spôsobiť ľuďom pohybujúcim sa na vozíku problémy, najmä v zime.

Nevhodne riešená, krátka a strmá prístupová rampa pre ľudí pohybujúcich sa na invalidnom vozíku. V rakúskom meste Graz sme sa stretli s malým zariadením na rieke, kde bola reštaurácia, aj malý amfiteáter, kde sa konali spoločenské podujatia, koncerty a podobne. Celé toto zariadenie bolo sprístupnené výťahom a popri výťahu sa tiahla rampa. To je dobrý príklad, že aj takéto zariadenia môžu byť bezbariérové. Parky a detské ihriská bez bariér

Aj parky a detské ihriská musia byť riešené bezbariérovo, pretože nielen dospelí a starší ľudia, ale aj niektoré deti sa pohybujú na vozíku. Aj takéto deti sa chcú hrať so svojimi rovesníkmi. Je dôležité si uvedomiť, že parky majú slúžiť všetkým generáciám ľudí. Napríklad, vo Viedni som navštívila park, ktorý je riešený ako generálny. Tento park poskytuje rozličné aktivity ľuďom rôzneho veku. V tomto parku sú umiestnené rôzne prvky vhodné nielen pre deti, ktoré sa vďaka nim môžu pohrať, ale slúžia aj na posilňujúce a rehabilitačné cvičenia pre seniorov. Zaujímavé je to najmä preto, že seniori spolu so svojimi vnúčatami môžu tak v takomto parku zmysluplne, aktívne využívať svoj voľný čas. Je to veľmi dobrý spôsob inklúzie ľudí s rôznymi mentálnymi schopnosťami, vhodný pre všetky vekové skupiny obyvateľstva. Takéto miesto je vhodné na naplnenie rôznych potrieb a rozličných aktivít. Sympatické je, že deti s obmedzením pohybu odkázané na vozík sa v takomto parku môžu hrať so svojimi zdravými rovesníkmi.

Je to veľmi dobré riešenie aj preto, že malé deti sú veľmi vnímavé a keď si zvyknú na skutočnosť, že prostredie je plné ľudí, ktorí nie sú rovnakí, ale majú aj rozličné problémy, vznikne vzájomná empatia. Je to priestor, kde nie je miesta a času na vznik predsudkov voči rovesníkovi, ktorí sú telesne

ne alebo zmyslovo postihnutí a deti tak ľahšie pochopia už v útlom veku, že aj postihnutých ľudí treba akceptovať. Je tu veľa možností univerzálneho riešenia, napríklad, skupinové hojdačky, kde je dosť miesta aj pre deti na vozíku alebo interaktívne hracie panely, kde deti nemusia vykonávať fyzicky náročné aktivity a predsa sa dobre spolu so svojimi rovesníkmi pohrajú na detskom ihrisku. Dnes už na ihriskách bývajú umiestnené rozličné detské zostavy, ktoré môžu byť všetkým deťom sprístupnené pomocou rampy alebo prekladacieho systému. Aj detské pieskovisko sa dá riešiť bezbariérovo, ak je, napríklad, umiestnené akoby na stole tak, aby bolo prístupné aj deťom na vozíku. Existujú viaceré možnosti ako jednoducho detské ihriská navrhnuť a riešiť bezbariérovo.

Aj informačné tabule a pútače v mestách a parkoch i na ihriskách musia byť bezbariérovo prístupné. Vtedy hovoríme o multisenzorickom vnímaní. Tak napríklad, v hlavnom meste Slovinska, v Ljubljane, ale aj v SR, sa možno stretnúť s reliéfnymi plánmi a mapami, pomocou ktorých možno získavať informácie hmatom. Pre ľudí, ktorí nemôžu vnímať prostredie zrakom, je to veľmi dobré riešenie. Vhodné je aj to, ak sa v historických centrách miest na vhodnom verejne prístupnom mieste umiestni trojrozmerný model, aby aj zrakovo postihnutí a nevidiaci získali predstavu o tom, ako historické budovy vyzerajú.

Navrhovanie na mieru

- Samozrejme, v určitých prípadoch musíme navrhovať aj na mieru. Myslí sa tým na mieru konkrétneho užívateľa. Ak navrhujeme pre verejné priestranstvá, navrhujeme pre anonymných užívateľov, nevieme, kto presne bude to dané prostredie využívať, preto tam musíme zvoliť také navrhovanie, ktoré akceptuje čo najviac užívateľov. Ale, ak navrhujeme byť, v ktorom sa bude pohybovať konkrétny užívateľ, tam treba zvoliť navrhovanie na mieru, ak vieme presne, aké má budúci užívateľ potreby.

(Ale to je už ďalšia kapitola bezbariérového navrhovania).

Zdroj: Ing. Arch. Zuzana Čerešňová z prednášky na workshope v Bratislave)
Snímka V.Franko

VEĽMI PEKNÁ DUCHAPLNÁ AKCIA

Nitriansky samosprávny kraj, Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Chránená krajinná oblasť Ponitrie a Občianske združenie Stráž prírody Ponitrie už po tretíkrát organizovali podujatie (jednakrát v Arborete Mlyňany), ktoré bolo určené telesne postihnutým ľuďom z Republikovej špecifickkej organizácie ťažko telesne postihnutých. Výstup bol o to významnejší, že výstupu sa zúčastnilo desať vozičkárov z celého Slovenska. Záštitu nad touto akciou prevzala Renáta Kolenčíková – poslankyňa NSK, ktorá sa ospravedlnila.

Pani Lívia Šumichrastová, poslankyňa vo svojom príhovore povedala:

Táto akcia je veľmi pekná duchaplná, ktorá umožnila vozičkárom a ťažko zdravotne postihnutým ľuďom naše krásne prekrásne mesto vidieť aj z vtáčej perspektívy. Títo ľudia v podstate so svojim handicapom nemajú možnosť vidieť svoje mesto z výšok. Jednoducho nemajú ani možnosť sami prejsť a vyjsť na náš krásny Zobor. Tak, že

Pohľad na veternú a upršanú Nitru z Pyramídy

Zľava Viktor Mlynek pri prednáške

im to umožnili ľudia, ktorí pracujú a pomáhajú takto postihnutým ľuďom.

Vozičkári boli na Zoborskú Pyramídu vyvezení niekoľkými terénnymi autami, čo im umožnilo navštíviť miesto, na ktoré by sa bez pomoci druhých nikdy nedostali.

Anton Kušš – OZ Stráž Prírody Ponitrie povedal:

Sme radi, že ako občianske združenie Stráže prírody Ponitrie, sme mohli prispieť aj my svojou troškou k tomu, že môžu si vychutnať jednak výhľad a scenériu, ktorú by bežným spôsobom nemali možnosť vidieť.

Okrem samotného výstupu bolo podujatie obohatené sprievodným programom. Bolo pre nich pripravené malé občerstvenie a taktiež mali významnú prednášku o histórii Zoborských vrchov o faune a flóre.

Predseda Republikovej špecifickej organizácie SZTP ťažko telesne postihnutých a vozičkárov Viliam Franko o.i. uviedol: My sa z Nitry dívame sem na Zobor, na Pyramídu, ale len sa môžeme poďívať, ale dostať sa sem do tej výšky, tak to už je veľmi ťažká záležitosť. Ale vďaka všetkým týmto našim priateľom, ktorí nám to zabezpečili „klobúk dole“ a pozeráť sa na Nitru z takejto výšky, to už je zážitok na celý život. Aj napriek nepriaznivému počasiu akcia bola dobre zorganizovaná a vydatená.

Podujatie splnilo svoj účel a malo veľký úspech na oboch stranách. Chcem poďakovať v mene všetkých zúčastnených týmto ľuďom s veľkým L, ktorí nám tento neobyčajný výstup pripravili

Usporiadatelia plánujú v tejto tradícii pokračovať aj v budúcnosti. Pán Viktor Mlynek, zamestnanec SCHKO vo svojej prednáške povedal:

Zoborské vrchy vypínajúce sa nad mestom Nitra, od románskeho kostolíka nad Dražovcami až po údolie potoka Hunták, poznajú botanici a entomológovia nielen zo Slovenska, ale aj zo zahraničia.

Sú výnimočné výskytom mnohých vzácných a suchomilných rastlín a živočíchov, ale aj geologických a geomorfologických zvláštností, históriou osídlenia v dávnych dobách a v neposlednom rade krásnymi výhľadmi a krajinnými scenériami.

Nachádzajú sa v najjužnejšej časti Chránenej krajiny Ponitrie, v Zoborskej skupine pohoria Tríbeč, zaradeného do zoznamu navrhovaných území európskeho významu pod názvom NATURA 2000 - európskej siete chránených území.

V roku 1952 na juhozápadnom svahu Zobora, v nadmorskej výške 300 až 460 m n. m. na ploche necelých 27 ha bola vyhlásená ŠPR Svorad a až v osemdesiatych rokoch bola premenovaná na NPR s výstižným názvom Zoborská lesostep. Predstavuje ukážku zachovanej lesostepnej dubiny a skalnej stepi na vápencoch. Súčasťou rezervácie je škrapové pole nad Svoradovou jaskyňou. Nad otvorom do jaskyne bol v roku 1932 zabudovaný vyše 400 ročný ko-

vaný železný kríž, ktorý zdobil do zbúrania v roku 1880 vežu farského kostola sv. Jakuba v Nitre. Jaskynný systém bol osídlený už v praveku. Sprístupnený je len vstupný priestor a časť chodby.

Je príkladom puklinového typu jaskyne so slabou druhotnou výzdobu. Podľa legendy názov jaskyne pochádza podľa pustovníka Svorada, ktorý prišiel do kláštora na Zobore z Poľska a po určitom čase strávenom za kláštornými múrmi sa utiahol do tejto jaskyne a žil tu pustovníckym spôsobom života. Po ňom je pomenovaný aj prameň, ktorý sa nachádza na hranici lesa, pod jaskyňou. Neďaleko prameňa sa nachádza liečebný ústav, v ktorom sa liečia respiračné choroby a južná časť ústavu je pozostatkom najstaršieho kláštora na Slovensku - benediktínskeho kláštora svätého Hippolita, neskôr kláštora kamaldulov. Doteraz presne nie je známe kedy a kto ho založil.

Z kláštorom na Zobore sa spájajú najstaršie zachované písomné listiny slovenskej histórie tzv. Zoborské listiny, zachované v archíve Nitrianskeho biskupstva.

Nachádza sa tu veľa zástupcov teplomilnej flóry a fauny, zriedkavé a vzácne rastlinné elementy stepných a lesostepných

Anton Kušš, pri už prázdnom kotly od guľášu

Viktor Mlynek, počas dážďa prednášal v uzavretých priestoroch

formácií, ktoré mali a majú svoj pôvod v južných zemepisných šírkach Európy a niektoré až v ďalekých stepných oblastiach Ázie.

Z chránených druhov, ktorých na území okresu Nitra rastie, nájdeme na Zoborskej lesostepi polovicu, čo samotné hovorí o význame tohto územia z botanického hľadiska.

Na hranici lesa nás víta symbol krásy a jari – snežienky. Vôňou nás upúta pôvabný jaseneček biely / *Dictamnus albus*/, sinokvet mäkký / *Jurinea mollis*/, vemeník dvojlistý / *Platanthera bifolia*/ a mnoho ďalších ojedinelých a pozoruhodných druhov.

V lesostepnej časti rezervácie nájdeme žltými kvetmi pútajúci chránený hlaváčik jarý / *Adonis vernalis*/, pestrý modrofialový koberec vytára známy kosatec nízky / *Iris pumila*/, Jagavka svojimi farbami dopĺňa pestrosť zoborskej flóry. Jeden z najvýznamnejších druhov Zoborských vrchov je biely, peniažtek Jankov / slovenský/ / *Thlaspi jankae*/. Je endemitom Zobora a Slovenského Krasu. Nikde inde na svete totiž nerastie. Z fyto geografických významných druhov tu rastú mnohé hraničné prvky, ktoré dosahujú západné hranice rozšírenia: prílbica jedhojová / *Aconitum anthora*/, kavyľ pôvabný / *Stipa pulcherrima*/, tavolník prostredný / *Spiraea media*/ a iné. Približne severnú hranicu dosahujú pakost leskľý / *Geranium lucidum*/, divozel tmavočervený / *Verbascum phoeniceum*/, cesnak žltý / *Allium flavum*/,

rozchodník šesťradový / *Sedum saxatile*/, modricva strapcovitá / *Muscari racemosum*/, modrica tenkolistá / *Muscari tenuifolium*/, žltohnedá večernica smutná / *Hesperis tristis*/, fialovočervená sápa hlúznatá / *Phlomis tuberosa*/, iskerník ilýrsky / *Ranunculus illyricus*/, blyskáč záružľolistý / *Ficaria verna* / fialka biela / *Viola alba*/ a ďalšie významné druhy krivce / *Kriváček* / český / *Gagea bohemica*/, kri-

vec / *Kriváček* / nízky / *Gagea pusilla*/, gulďočka bodkovaná / *Gagea punctata*/, hadomor rakúsky / *Hadomor rakúsky* / *Scorzonera austriaca* /, Omany / *Inula* /, oman mečolistý / *Inula ensifolia* /, ľan rakúsky / *Linum austriacum* /, zvonček moravský drevnatý / *Campanula moravica* subsp. *Xcylorhiza* /, chudóbky drsnoplodej / *Draba lasiocarpa* /.

V zalesnenej časti rastie vzácny klokoč perovitý / *Staphylea pinnata* /, ľalia zlatohlavá / *Lilium maragon* /, orlíček obyčajný / *Aquilegia vulgaris* / a čiastočne chránený zimozelen menší / *Vincetoxicum* /.

Z tráv je tu kostrava valeská / *Festuca valesiaca* /, stoklas kostrbatý / *Bromus squarrosus* /, ometlina štíhla / *Koeleria gracilis* /, mednička brvitá / *Melica ciliata* / a fúzatka prsnatá / *Bothriochloa ischaemum* /.

Nemenej zaujímavá a pestrá je zložka teplomilnej a suchomilnej fauny územia rezervácie. Mnohé živočíšne druhy stepného charakteru sú známe len z niektorých lokalít na Slovensku, alebo majú tu severnú hranicu svojho rozšírenia u nás.

V rezervácii môžeme vidieť pestrofarebné motýle, ktoré sú ozdobou zoborskej prírody, ako vidlochvosta ovocného / *Iphegaster podalirius* /, pestroňa vlkovcového / *Zerynthia polyxena* /, jasoňa chochlačkového / *Parnassius mnemosyne* /, hnedáčika osikového / *Euphydryas maturna* / a iné.

Žije tu aj náš najväčší pavúk Honga si-gnorienensis a ďalšie.

Z chrobákov sága stepná / *Saga pedo* / ...

Pri troche šťastia zazrieme vlhu obyčajnú / *Oriolus oriolus* /, kolibiarika čipčavého / *Phylloscopus collybita* /, penicu čiernohlavú / *Dylvia atricapilla* /, muchárika sivého / *Oenanthe oenanthe* /, glezga obyčajného / *Coccothrauste coccothraustes* /, ďatle / *Dendrocopos* /, sýkorky / *Parus* /, drozdy / *Turdus* /, alebo stehlíky / *Carduelis* /.

Na teplých a slnečných stráňach Zoborských vrchov sa usadili teplomilné živočíchy. S prvými jarnými kvetmi začína lietať drobný hmyz - včely a čmele, ako dôležité opelovače mnohých rastlín. Z tejto skupiny blanokřídlcov bolo v CHÚ zistených 19 druhov. Nechýbajú ani pestrofarebné motýle, ako naše najväčšie denné motýle vidlochvosta feniklový / *Papilio machaon* / a ovocný / *Iphegaster podalirius* /. Taktiež môžeme vidieť pestroňa vlkovcového / *Zerynthia polyxena* /, hnedáčikov, očkáňov, ohniváčikov a modráčikov. Na okraji lesa jasoňa chochlačkového / *Parnassius mnemosyne* /. Na sklonku leta uvidíme aj vzácneho askalafusa škvrnitého / *Ascalaphus macaronius* /.

Na lúkach pozorujeme rôzne druhy koníkov a pavúkov.

V listnatých lesoch stretneme nášho najväčšieho európsky významného chrobáka roháča obyčajného / *Lucanus cervus* /, fúzača veľkého / *Cerambyx cerdo* / ...

Koncom leta môžeme v trávě pozorovať modlivku zeďenú / *Mantis religiosa* /.

Okrem toho tu žije veľa druhov mravcov, drobných cicavcov a pestrá škála vtákov.

Dobré podmienky tu má i poľovná zver.

Územie tejto časti Zoborskej prírody má dobré dopravné spojenie a dnes leží takmer v intraviláne rozrastajúceho sa mesta.

Nevšedné krásy, dobrá časová dostupnosť, teplé južné strány a zdravý vzduch, ako i ďalšie činitele spôsobili, že táto NPR je veľmi navštevovaným územím. Na nás všetkých je, aby sme prispeli k zachovaniu nevšedných a nenahraditeľných prírodných krás takou mierou, aby naše budúce generácie nás mohli zaradiť k dobrým hospodárom svojej vlasti.

Chránená príroda je bohatstvom nás všetkých a preto aj jej ochrana musí byť povinnosťou pre každého z nás. Myslime na to, už pri prvých vychádzkach do našej prírody!

MDOZP- celoslovenské stretnutie osôb so zdravotným postihnutím

V dňoch 14.7.-16.7.2016 uskutočnilo Okresné centrum SZTP v Trebišove pri príležitosti osláv MDOZP celoslovenské stretnutie osôb so zdravotným postihnutím. Pred začiatkom spoločensko-sportových dní primátor mesta Trebišov PhDr. Marek Čižmár prijal vo svojej kancelárii prvého podpredsedu SZTP Bratislava Viliama Franka a podpredsedníčku SZTP Bratislava Annu Olejárovú, a predsedníčku OC SZTP Trebišov Zuzanu Fazekašovú.

V priestoroch Súkromnej strednej odbornej školy DSA sa prvý deň športovalo v piatich disciplínach:

šípky, slalom vozičkárov, strelba zo vzduchovky, hod basketbalovou loptou na kôš a kop na bránu. Večer sa niesol v kultúrnom duchu, kde nám zaspieval a zatancoval detský ľudový súbor Trebišovčan a mužský ľudový súbor Paričovčan z Trebišova. Víťazi jednotlivých disciplín prevzali z rúk primátora mesta ocenenia. Dobrú náladu do spevu aj do tanca nám robil DJ Michal.

Druhý deň sa konal Zjazd SZTP. Zjazd prebiehal po štyroch rokoch v Trebišove. Delegátov bolo 105. Podľa volebného poriadku Zjazdu prebehli všetky voľby. Predsedníčkou SZTP sa stala opäť Ing. Monika Vráblová. Prvým podpredsedom sa stala pani Mária Trenčíková z kraja Bratislava. Pán predseda RŠO Viliam Franko sa stal druhým podpredsedom SZTP. Predsedníčkou Republikovej kontrolnej komisie sa stala Zlatica Kokorúďová.

Popoludní v rámci voľna si

účastníci prezreli múzeum a hrobku grófa Andrasyho a nádherný park plný zelene.

Večer už patril zábave, kde do neskorej noci do tanca nám hrala živá hudba.

Tretí deň po raňajkách sa účastníci rozišli do svojich domovov s pocitom, že budúci rok sa opäť stretneme v niektorom kúte Slovenska.

Fazekašová Zuzana,
predseda OC SZTP Trebišov

V popredí delegáti Zjazdu z RŠO SZTP Nitra

Za predsedníckym stolom sprava Ing. Monika Vráblová, Viliam Franko a Dr. Štefan Grajčár

Únia pomoci
a podpory zdravia

**Únia pomoci
a podpory zdravia**

*Pacient je nielen pacientom,
ale často aj lekárom zdravotného systému*

Vzhľadom k skutočnosti, že systém Euroklúč, ktorý Únia pomoci a podpory zdravia SR začala presadzovať pre potreby zdravotne postihnutých občanov vzbudzuje stále vyššiu a vyššiu pozornosť a následne sa zvyšuje aj počet dotazov k tejto malej, ale dôležitej pomôcke pre

zvýšenie mobility a dostupnosti základných diskretných ľudských potrieb, zriadila UPPZ Národný kontaktný bod systému Euroklúč. Tento inštitút je určený nielen pre informovanosť pacientov a zdravotne postihnutých vo vzťahu k dostupnosti klúčov pre systém Euroklúč, ale aj pre infor-

mácie smerované k majiteľom toaliet pre zdravotne postihnutých, k majiteľom výťahov a zdvíhacích plošín pre odstránenie bariér pre telesne postihnutých a podobne.

Teraz už môžu pacienti, rovnako ako záujemcovia o systém Euroklúč, t.j. na jednej strane klúčov, na strane druhej zámokov k danému systému, ktorý bol vyvinutý pre potreby zdravotne postihnutých, podávať svoje dotazy nasledovným spôsobom:

- Telefonicky na telefónne číslo: 0904 463 299
- Elektronicky na e-mail: eurokluc.uppz@gmail.com
- Viac užitočných informácií nájdete na

stránke: UPPZ, NKB pre systém Euroklúč - <http://uppz.webnode.sk/eurokluc/>

Poslaním vytvorenia Národného kontaktného bodu systému Euroklúč je poskytovať základné informovanie zdravotne postihnutých občanov a záujemcov o implementáciu systému, vytváranie osvedčenia a informovanosti v rámci tohto nástroja, rovnako ako koordinácia aktivít vo vzťahu k tomuto nástroju.

Súčasná situácia

Závažné ochorenia niektorých skupín pacientov vo výraznej miere ovplyvňujú aj hygienické potreby, čoho dôkazom je nedostatočný alebo zdĺhavý prístup k toaletám na verejných miestach (nemocnice, budovy verejných samospráv, železničné stanice, resp. zariadenia poskytujúce verejné služby). Zdravotne znevýhodnení občania pritom v týchto zariadeniach alebo inštitúciách trávajú mnoho svojho času.

Pacienti so závažnými/chronickými ochoreniami s nepriaznivým dopadom na kvalitu či dĺžku ich života: onkologickí pa-

cienti, pacienti s diabetes mellitus, závažnými autoimunitnými, metabolickými a zriedkavými ochoreniami potrebujú prístup k toaletám vo výrazne vyššej miere, než ako potrebujú zdraví pacienti. Rešpektovaním tejto základnej a dôstojnej skutočnosti a komplementárnym zabezpečením uľahčenej prístupu k toaletám by sa im výrazne zmiernili každodenné starosti či už v domácom prostredí, alebo v prípade vyces-

tovania za zdravotnou, resp. inou starostlivosťou. Títo pacienti okrem základnej diagnózy trpia mnohými sprievodnými komplikáciami ako sú bolesti, tráviace problémy, či problémy s mobilitou.

Mnohé európske krajiny už dlhšie obdobie využívajú program prístupu špecifikovanej skupiny pacientov k toaletám na všetkých verejných miestach.

Ohliadnutie za svojim členstvom v RŠO SZTP v Nitre

V polovici roka 1991 som bol na liečení v kúpeľoch na Sliači, kde som býval na jednej izbe s pacientom, milým chlapcom – Ferkom Špavorom. Kto ste ho poznali, venujte mu chvíľku ticha, pretože už tu nie je medzi nami.

Keďže rád hrával šach, figúrky mal stále pri sebe a ja som sa trochu tomu tiež rozumel, tak sme vo voľných chvíľach spolu hrávali. Musím sa priznať, že on bol veľmi dobrý hráč a veľa som sa od neho naučil.

Raz mi pri hre spomenul, že je členom RŠO SZTP v Nitre a zároveň pre registráciu šach. Slovo dalo slovo a tak som si dal koncom roka 1991 prihlášku a od roku 1992 som sa stal riadnym členom. Teda je tomu od tej doby už 25 rokov - celé štvrtstoročie.

Za ten čas ubehlo veľa vody z horských bystrín dolu po úbočiach do dolín a tiež sa zasa veľa nového udialo v živote každého z nás.

Boli to roky, ktoré boli naplnené stále

pulzujúcim životom, i keď mnohým z nás, nám náš hendikepovaný údel života, kládol do cesty rôzne prekážky. No za nezištnej pomoci a porozumenia nášho predsedu – Vilka Franka, ktorý nám vytváral a aj dnes, v tejto nezávidenia hodnej, ba až hystericko-nej dobe, sa snaží stále vytvárať čo najlepšie podmienky (rekondičné pobyty, zájazdy, športové a iné podujatia, oboznamovanie s novými predpismi, s náležitosťami, ktoré nám prislúchajú, atď.), sa nám darí ich čiastočne prekonávať. Bolo by toho ešte veľa čo uvádzať, veď to všetci dobre vieme, ale zatiaľ iba toľko.

Hneď zo začiatku môjho členstva som sa stal členom športového klubu s registráciou pre šach a až po dnes deň, (pokiaľ to môj zdravotný stav dovoľuje) sa zúčastňujem skoro všetkých šachových podujatí, ako napr.: Majstrovstvá Slovenska v šachu ŤTP a Vozičkárov, paralympiády, o pohár predsedu organiz., ako aj iných, príležitostných podujatí. Taktiež podľa možnosti prispievam do nášho časopisu Vozičkář,

o čom svedčí i tento článok. Len niektoré z nich: Jarné prechádzky prírodou, Spomienky na pani Zimu, Zima v lese, Aby večne znela pieseň lesov, Na staré kolená – strhujúci zážitok, ďalej - články z rekondičných pobytov, dokonca bol v časopise aj článok- Jubilant Ľudko Šurina 70 ročný.

V poslednom čase ma akosi často núti môj zdravotný stav navštevovať lekárov, ba aj hospitalizovať v nemocnici. A to mi akosi nedovoľuje sa mnohých podujatí zúčastňovať.

Ak by sa môj zdravotný stav ešte natoľko zhoršil, že by som už nemohol prísť medzi Vás, tak Vás všetkých čo najsrdečnejšie pozdravujem, prejem Vám veľa, veľa... zdravia a božieho požehnania a keď pán Boh dá – do videnia.

P s : Ak by sa chcel niekto viac o mne dozvedieť, nech si pozrie Vozičkář 2/2 /2007 december 2007.

Ľudo Šurina.

Ľudo Šurina - záhorák

IX. Medzinárodná Paralympiáda - Trnava 29.9.2016 ŠACHOVÝ TURNAJ

Riaditeľ súťaže - Viliam Franko

Hlavný rozhodca - Stanislav Kuchyňa

Už po 9. raz sa zišla v Trnave šachová rodina pod vedením pána Viliama Franka na župnej paralympiáde. Ako vždy na úvod zaznela hymna SR a po nej nasledoval slávnostný sľub. Po úvodnom ceremoniáli prevzal už taktovku nad celým turnajom pán rozhodca Stanislav Kuchyňa. Najprv prišlo ku žrebovaniu hráčov do skupín a potom dal rozhodca pokyn k stlačeniu hodín a začal sa dlho očakávaný šachový boj. Musím poznamenať dôležitý aspekt, že všetky tri skupiny boli herne čo do výkonnosti výborne vyvážené. Každý hral na plno v očiach každého bola vidieť snaha o víťazstvo, lebo každý túžil po medaile. Všetky hry mali hladký priebeh, iba v B skupine o prvenstvo musel rozhodnúť po tuhom boji až rozstrel dodatočnej partie na 2x5min. čo tiež prispelo k sppestreniu turnaja. Vyzdvihnúť musím každého hráča, ktorý sa snažil o každý jeden bod. Všetky výsledky aj s fotogalériou si čitatelia nájdu na: <http://www.sachtpav.sk/index.php>

Veľké poďakovanie patrí všetkým zúčastnením, pánovi Fran-

kovi, že opäť dosadil do turnaja hernú kvalitu, pánovi Kuchynovi za perfektné rozhodovanie aj v sporných momentoch, kde mal hlboký prehľad nad každou jednou sledovanou pozíciou, ďalej za výbornú hosťiteľskú obsluhu šarmantnej pani z trnavského samosprávneho kraja, ktorá sa o nás vzorovo po celý čas starala, aby nám nič nechýbalo čo sa občerstvenia týka. V neposlednom rade aj samotnému TSK za zorganizovanie tejto úžasnej športovej akcie. Záverom nemôžem nespomenúť, že pri odovzdávaní cien víťazom, prevzal pán Franko z rúk pán Ing. Tibora Mikuša krásny pamätný pohár za dlhoročné organizovanie šachového zápolenia, na župnej paralympiáde v Trnave.

Skupina A

Por.	Meno	Rtg	1	2	3	4	5	6	Body	SB.Son
1	ZAVARSKÝ Juraj	2009	*	½	1	½	½	1	3,5	7,75
2	BELÁK Štefan	1975	½	*	½	1	½	1	3,5	7,50
3	KUCHYŇA Stanislav	1866	0	½	*	1	½	1	3,0	
4	ZICHO Anton	1537	½	0	0	*	1	1	2,5	
5	TUPÝ Bystrík	1702	½	½	½	0	*	0	1,5	
6	CHMELO Dominik	1408	0	0	0	0	1	*	1,0	

Skupina B

Por.	Meno	Rtg	1	2	3	4	5	6	Body	SB.Son
1	DIRNBACH Marcel	1000	*	½	1	1	1	1	4,5	8,25
2	PETKO Marcel	1395	½	*	1	1	1	1	4,5	8,25
3	SCHÜTZ Milan		0	0	*	1	1	1	3,0	
4	NITRAY Peter		0	0	0	*	1	1	2,0	
5	WOLLNER Bohuš	1000	0	0	0	0	*	1	1,0	
6	BEŇOVSKÝ Jozef	1408	0	0	0	0	0	*	0,0	

Skupina C

Por.	Meno	1	2	3	4	5	Body
1	FRANKO Viliam	*	1	½	1	1	3,5
2	JAKABOVIČ Vladimír	0	*	1	1	1	3,0
3	FRANKOVÁ Emília	½	0	*	1	1	2,5
4	OPÁLKOVÁ Zuzana	0	0	0	*	1	1,0
5	ŠTEFKA Ivan	0	0	0	0	*	0,0

Fotografie z podujatia nájdete na

<https://www.zonerama.com/Stanyk/Album/2179456>

m.d.

XVIII. ročník turnaja „O pohár predsedu RŠO TPav Nitra“

Dňa 19.10.2016 sa uskutočnil XVIII. ročník turnaja Rapid „O pohár predsedu RŠO TPav Nitra“ v šachu telesne postihnutých. Súťažilo 15 šachistov.

Hralo sa podľa pravidiel FIDE každý s každým v troch skupinách. Každý z hráčov mal k dispozícii 30 minút

O konečnom poradí rozhodoval väčší počet získaných bodov, stredný Bucholz, Bucholz a progres.

Výsledky: (viď tabuľky)

Turnaj mal bojovný a vyrovnaný priebeh. Bola tu šachová špička Slovenska TPŠ. Priniesol mnoho zaujímavých a náročných súbo-

jov, keď veľakrát rozhodovali okrem vlastného majstrovstva aj pevnejšie nervy a športové šťastie.

Rozhodca Stano Kuchyňa vždy vystupoval v duchu platných Pravidiel FIDE, konal pre dobro turnaja a uplatňoval absolútnu objektivitu.

Bol zabezpečený pitný režim a primerané občerstvenie počas hry. Hodnotné sponzorské ceny zabezpečilo TESKO Nitra. Poháre a medaile mesto Nitra.

Touto cestou chcem poďakovať všetkým zúčastneným hráčom za ambiciózný prístup k hre, vysoké nasadenie, bojovnosť a snahu dodržiavať pravidlá hry.

Podakovanie patrí garantovi mestu Nitra a organizátorovi Organizácie vozičkárov ktorá dodala materiálne zabezpečenie turnaja a výbornú organizáciu.

Riaditeľ turnaja Viliam Franko na záver poďakoval mestu Nitra, technickému riaditeľovi pánovi Jurovi Zavarskému a hlavnému rozhodcovi Stanovi Kuchyňovi, za jeho trpezlivý prístup.

Skupina A

Por.	Meno	Rtg	1	2	3	4	5	Body
1	ZAVARSKÝ Juraj	2009	*	½	1	1	1	3,5
2	KUCHYŇA Stanislav	1866	½	*	½	1	1	3,0
3	BELÁK Štefan	1975	0	½	*	1	½	2,0
4	ZICHO Anton	1537	0	0	0	*	1	1,0
5	TUPÝ Bystrík	1702	0	0	½	0	*	0,5

Skupina B

Por.	Meno	Rtg	1	2	3	4	5	Body	S-B
1	PETKO Marek	1395	*	1	0	1	1	3,0	5,00
2	CHMELO Dominik	1456	0	*	1	1	1	3,0	4,00
3	OPÁLKOVÁ Zuzana		1	0	*	0	1	2,0	
4	NITRAY Peter		0	0	1	*	0	1,0	2,00
5	ŠURINA Ľudovít		0	0	0	1	*	1,0	1,00

Skupina C

Por.	Meno	1	2	3	4	Body
1	FRANKOVÁ Emília	*	1	1	1	3,0
2	FRANKO Viliam	0	*	1	1	2,0
3	ŠTEFKA Ivan	0	0	*	1	1,0
4	VELČIC František	0	0	0	*	0,0

VEĽKÝ ÚSPECH SLOVENSKA NA PARALYMPIÁDE V RIU

Otvárací ceremoniál na štadióne Maracanã.

Slovensko reprezentovalo na XV. paralympijských hrách v Riu (7. - 18. septembra 2016) 29 športovcov v 9 športoch – atletike, boccii, cyklistike, jazdectve, lukostrelbe, plávaní, stolnom tenise, športovej streľbe a tlaku na lavičke. Bola to už šiesta účasť slovenskej výpravy na letných hrách od získania samostatnosti Slovenskej republiky.

Naši paralympionici dosiahli v Brazílii veľký úspech, keď vybojovali 11 medailí, z toho 5 jasnožltý Do bodky sa teda naplnila predpoveď predsedu SPV Jána Riapoša pred odletom:

„Odlieta síce menší počet športovcov ako do Londýna (34 – pozn. red.), ale s oveľa vyššími ambíciami. Oprávňujú nás k tomu úspechy na posledných MS, ME a ďalších významných podujatiach“.

O tie najcennejšie sa postarali dvakrát strelkyňa Veronika Vadovičová (vzduchová puška v stoji 40 rán a vzduchová puška v ľahu 60 rán) a cyklista Jozef Metelka (stíhacie preteky na 4 km na dráhe a časovka na ceste), poslednú pridali boccisti Samuel Andrejčík, Michaela Balcová a Róbert Ďurkovič v párovej súťaži BC4.

Po tri medaile boli strieborné (Veronika Vadovičová – ľubovoľná malokalibrovka 3 x 20, Jozef Metelka – 1 km s pevným štartom na dráhe a Samuel Andrejčík – súťaž jednotlivcov BC4) a bronzové (atlet Marián Kuřeja v hode kuželkou, cyklistia Patrik Kuril v časovke na ceste a lukostrelec Peter Kinik v kategórii W1).

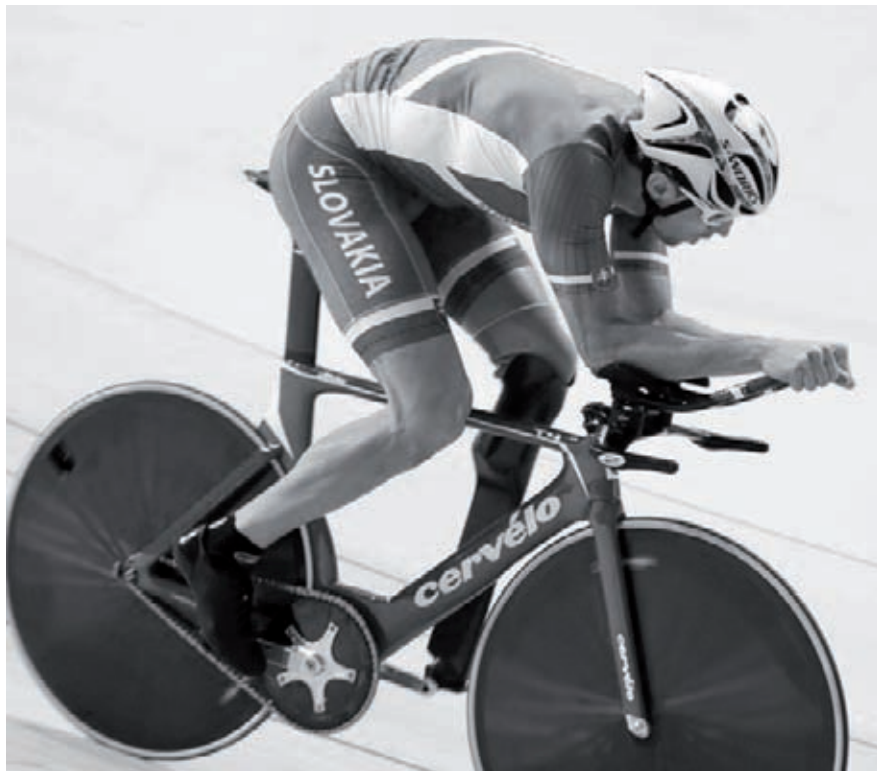
Šampióni skutočne zabrali, ako sa od nich očakávalo. Najmä strelkyňa Veronika Vadovičová a cyklista Jozef Metelka, ktorí získali po dve zlaté. Práve títo dvaja fenomenálni športovci ukázali, akým smerom sa musí uberať aj paralympijský

šport na Slovensku, ak chceme aj v budúcnosti defilovať na medailových pódioch. Obaja totiž pôsobia v profesionálnom prostredí - Veronika v Športovom centre polície Bratislava, Jozef zasa v náročnej Veľkej Británii, kde už niekoľko rokov žije. U boccistov prinieslo konečne ovocie dlhoročné úsilie trénera Martiana Gabka. Okolo lídra Samuela Andrejčíka, ktorý siahol po zlate aj v individuálnej súťaži, sa vytvoril výborný teamwork v žilivom kamarátskom prostredí. A mladý tím potvrdil, že jeho úspechy v medziparalympijskom období neboli náhodné.

Bez cenného kovu sa vrátil z Ria tentokrát stolný tenis – dlhoročný medailový ťahúň nášho paralympijského športu. Naši hráči, najmä družstvo TT2 Riapoš/Revúcky/Ludrovský, však mali aj kopec smoly – od úspechu ich delili mečbaly...

A aká bola paralympiáda celkove? Asi ako olympiáda – typicky latinskoamerická. S množstvom organizačných a dopravných záplňali športoviská a neuveriteľne búrlivo povzbudzovali svojich. Na záverečnom ceremoniáli odovzdali štafetu Tokiu, ktoré bude organizovať OH a PH v roku 2020.

TEXT: ROMAN VÉGH, FOTO: ROMAN BENICKÝ

Jozef Metelka

Víťazní boccisti v párovej súťaži BC4.

Veronika Vadovičová

Krásne Vianoce...

Aké krásne Vianoce a aký krásny nový rok nás čaká, ak môžeme dúfať v Božie milosrdenstvo.

Ale o čo krajšie Vianoce a o čo krajší nový rok nás čaká, ak sa sami staneme nástrojom Božieho milosrdenstva.

V minuloročnom čísle vášho časopisu pred Vianocami som písala ako nás Svätý otec František vo Svätom roku milosrdenstva vyzýval, aby sme sa počas tohto roka

zamýšľali a uskutočňovali skutky telesného a duchovného milosrdenstva.

Sústredili sme sa na ich konanie, ale určite tie duchovne v dnešnej dobe sú potrebnéjšie, lebo aj keď naša doba je pre technizovanú je v nej viac pochybujúcich, hladných a pomýlených ľudí.

Bolo naším poslaním prebudiť naše svedomie, ktoré je voči dráme chudoby akoby otupené a čoraz hlbšie prenikneme do srdca evanjelia, kde sú Božím milosrdenstvom uprednostňovaní chudobní.

Rok milosrdenstva nás mal nasmerovať na konanie a preukazovanie skutkov milosrdenstva voči našim bratom a sestrám s ktorými žijeme a stretávame sa v našom živote. Skutky milosrdenstva nám ukazujú, že náš život nemáme prežívať v stálom strese a v naháňaní sa za nedôležitými vecami. Naše Vianoce by sme mali zamerať na betlehenské jasle v ktorých uvidíme a stretneme krásnych a jednoduchých ľudí, Ježiša, Máriu a Jozefa ale aj pastierov. Práve pastieri boli prvými, ktorí sa ponáhľali pokloniť Božiemu Synovi. Svojim postojom radosti nás učia ako sa máme s radosťou ponáhľať k Ježišovi, k Bohu, ktorý je pre nás skutočne dôležitý.

Nemali by sme sa do Betlehema na Štedrý večer dobehnúť unavení z predvianočnej atmosféry na námestiach, v obchodoch a z reklám médiach. Unavení z humanitných a náboženských fráz, ktorá sme museli počúvať už možno dva mesiace pred štedrým večerom a unavený po zháňaní darčiekov, ktoré možno ani nepotrebujeme.

Dobehneme k štedro večernému stolu unavení ale určite nie šťastní, lebo nás prenasledujú myšlienky, že o pár dni pôjde všetko po starom.

Výprosujeme si, aby deň Božieho narodenia bol pre nás dňom zmyslu hlbokého prežitia príchodu Krista na tento svet a do nášho srdca.

Pri prežívaní Vianoc a pri pohľade na betlehenské Dieťa sa môžeme pýtať sami seba, k čomu sa dokážeme ponáhľať s radosťou?

Či dokážeme mať naozaj úprimnú, skutočnú a trvalú radosť?

Kde je ťažisko nášho života v nás alebo v Bohu? Ak je v nás a nie v Bohu, tak radosť zo života nám bude naďalej chýbať. Budeme sa znova len niekde ponáhľať a stále budeme viac a viac unavení a menej šťastní. Ak zmeníme náš postoj v živote a zameriame svoj život na Boha, potom sa môže náš životný zhon zmeniť na ponáhľanie s radosťou ako nám to ukazujú pastieri.

Vianoce nech sú pre nás všetkých darom radosti ponáhľania sa k Ježišovi k bratom a sestrám, ktorí čakajú na dar našej lásky a radosti.

Za dlhú dobu
Sr. M. Alica

Časť účastníkov na Duchovnom cvičení v sídle Rodiny Nepoškvrnenej vo Vrúcku

Pravé tiramisu

INGREDIENCIE

podlhovasté piškóty	3 ks	Mascarpone	500 g
presso káva	250 ml	práškový cukor	4 PL
mandľový likér	8 PL	vaječný likér	8 PL
šľahačka		kakao	

Uvaríme silnú kávu a necháme ju vychladnúť. Potom do nej pridáme mandľový likér. Mascarpone vyšľaháme s cukrom, postupne vmiešame vaječný likér a napokon zľahka vyšľahanú šľahačku. Do misy obdĺžnikového priemeru 20 × 35 cm poukladáme piškóty, ktoré polejeme kávou.

Ak chceme, aby bol zákusok hotový skôr, piškóty v káve namáčame. Potrieme krémom, dáme znovu piškóty a na ne krém.

Vrch posypeme kakaom. Zákusok vložíme do chladničky minimálne na 5 hodín. **Je výborný ľahký a nemusí sa piecť.**

Policajtí

Na políciu príde občan:

- Ja som vám včera ohlásil, že mi ukradli peňaženku. Prišiel som odvolať udanie, lebo peňaženku som medzitým našiel doma.

- Neskoro.

Zlodeja sme už chytili

ooo

Príde policajt do bytu jedného muža:

Pane, vaša žena bola zatknutá!

Čože? Este raz?

Vravím, že vaša žena je vo väzení!

Nerozumien, znovu!

Sakra chlapec, tvoja žena sedí v base, si hluchý?

To nie, poručík, ale dobrú správu môžem počuť aj stokrát.

ooo

Rozprávajú sa dvaja kamaráti: „Ja som mal veľmi ťažké detstvo. Bolo nás päť, ja som bol najmladší, boli sme veľmi chudobní a musel som nosiť oblečenie po starších súrodencoch.“ „Ale však to

predsa nie je zriedkavé.“ „To nie, no ale z nás piatich som bol jediný chlapec!“

ooo

Toto nás čaká...

Striebro vo vlasoch

Zlato v zuboch

Kamene v ľadvinách

Cukor v krvi

Olovo v nohách

Železo v cievach

A nevyčerpatelne

zásoby plynov...

Ani sme netušili, že

za života nahromadíme

takéto bohatstvo...

Užitočné triky, vďaka ktorým bude vaša domácnosť krásne čistá a to bez chemikálií...

Určite veľmi dobre viete, ako ťažko sa niektoré veci v domácnosti čistia. Koľko chemikálií musíte použiť, aby ste dosiahli požadovaný efekt. Máme tu preto pre vás tri jednoduché triky, ktoré vám naozaj pomôžu a hlavne, sú bez chemikálií a pritom sú tak účinné. Hlavnou zložkou v každom prípade je už známa jedlá sóda, ktorá dokáže naozaj zázraky. Presvedčte sa sami.

1. Máte upchatý drez? Jednoducho zmiešajte jedlú sódu a soľ, vysypte do drezu a zalejte teplým octom. Nakoniec zalejte ešte vriacou vodou a drez je ako nový.

2. Ak máte veľmi znečistenú rúru, je tu riešenie. Zmiešajte jedlú sódu s vodou. Túto zmes naneste na znečistené miesta a nechajte účinkovať. Následne nastriekajte ocot, nechajte opäť chvíľu účinkovať a už len zotrite špongiou alebo handričkou.

3. Na super čistú toaletu si stačí len vyrobiť tieto kocky. Zmiešate jeden pohár jedlej sódy, 1/4 pohára kyseliny citrónovej a jednu lyžicu saponátu na riad. Dobre premiešajte a vznikne vám tuhá hmota. Tú potom naneste do nejakej formy, aby vám vznikli kocky a nechajte 2 hodiny odležať. A potom môžete tieto toaletné bomby používať.

VENUJTE PRE REPUBLIKOVÚ ŠPECIFICKÚ ORGANIZÁCIU SZTP 1 % Z VAŠEJ DANE

Vážení daňovníci - právnické osoby, fyzické osoby, aj osobní asistenti, za rok 2016 môžete opäť venovať 1 % zo svojej dane Republikovej špecifickej organizácii SZTP ťažko telesne postihnutých a vodičkárov so sídlom v Nitre.

Organizácia má poslanie - pomáhať ťažko telesne postihnutým ľuďom odkázaným na vozíček. Ubezpečujeme Vás, že financie budú použité na zlepšenie životných podmienok ľudí s ťažkým telesným postihnutím.

Podakovanie

Všetkým, daňovníkom, mestu Nitra, sponzorom i členom našej organizácie za ich ušľachtilosť srdečne ďakujeme!

1 %

ŠPECIALIZOVANÉ SOCIÁLNE A SOCIÁLNE PORADENSTVO PRE OBČANOV S ŤAŽKÝM TELESNÝM POSTIHNUTÍM

VYKONÁVAME V REPUBLIKOVEJ ŠPECIFICKEJ ORGANIZÁCIE SZTP
A.Hlinku 55, 949 01 NITRA

- UTOROK A V STREDU OD 9.00 DO 14.00 HOD.
- TELEFONICKY na čísle TEL/FAX 037/7335100
- PÍSOMNE
- OSOBNÉ PO VZÁJOMNEJ DOHODE
- Kontakt: 037 7335100, mobil: 0905 898943, 0905 988510,
Email: franko.viliam@gmail.com, annahomolova@azet.sk

Nitra

*Na sklonku roka 2016 Vám za Radu organizácie
chcem poďakovať
za prejavenu dôveru, spoluprácu a pomoc.
Zároveň Vám
v Novom roku 2017 prajem
veľa zdravia, pracovných úspechov vo Vašej práci
i požehnania v kruhu rodiny.*

*Viliam Franko
predseda Republikovej špecifickej organizácie SZTP
ťažko telesne postihnutých a vozičkárov*

Riešenie mobility

Plne hrazené zdravotnými poisťovňami

ottobock.

B500

Elektrické vozíky

Freestander

vertikalizačné zariadenia

Quality for life

QUALITY FOR LIFE
Otto Bock
SINCE 1919

Marcus

Špeciálne vozíky

Avantgarde Ti 8,9 – CV

Mechanické vozíky

NÁŠ NAJNOVŠÍ MODEL

MAJTE DOMA TO NAJLEPŠIE!

Výhody najnovšej šikmej schodiskovej plošiny SPZ 16 Stella:

- inteligentná plne automatizovaná plošina vybavená variabilným programom, široká rozmerová a priestorová variabilita
- unikátne dotykové ovládanie (bez tlačidiel), t.z. jednoduché ovládanie smeru jazdy aj bez prstovej motoriky, stačí priložiť ruku k senzoru
- madlá sklápané dolu - aj v zbalenom stave je veľmi kompaktná s príjemným dizajnom v nadčasovom nerezovom prevedení
- má displej zobrazujúci aktuálny stav, činnosti, ktoré plošina vykonáva, stav nabitia, hlásenie pre servis
- pri prevedení s GSM modulom je automaticky nahlásené stav plošiny, servisné intervaly, či iné potrebné informácie servisnému pracovníkovi SMS správou
- použité inovatívne technológie na základe našich 19-ročných skúseností s vývojom a výrobou zdvíhacích zariadení

Doplatok do 10% za vás vyriešime v rámci Klubu SPIG.

Prvých 10 zákazníkov získava tablet!
Volajte hneď 0800 105 707!

**Dôveryhodná
Firma
2016**

